

การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับเปลี่ยน
ที่มีต่อพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

สายสมร สิงห์ดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับสีหน้าใหม่
ที่มีต่อพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

บทคัดย่อ

ของ

สายสมร สิงห์ดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

สายสมร สิงห์ดา. (2546). การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับสีนใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการผู้ควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ , รองศาสตราจารย์เวอร์นี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับสีนใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา2545 ที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 15 คน กลุ่มที่ 1 ใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม กลุ่มที่ 2 ใช้การปรับสีนใหม่ แบบแผนการทดลองของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกพฤติกรรมคือ แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงหลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงหลังจากได้รับการปรับสีนใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและนักเรียนที่ได้รับการปรับสีนใหม่ มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยที่นักเรียนที่ใช้การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงมากกว่านักเรียนที่ใช้การปรับสีนใหม่

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF ASSERTIVE TRAINING AND
RESPONSE COST ON THE INTERPERSONAL CONFLICT BEHAVIORS OF
MATHAYOMSUKSA II STUDENTS OF BANPONGKATE SCHOOL
IN AMPHOE MOURLEK CHAGWAT SARABURI

AN ABSTRACT

BY

SAISAMORN SINGDA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
February 2003

Saisamorn Singda. (2003). *A Comparison of the Effects of Assertive Training and Response Cost on the Interpersonal Conflict Behaviors of Mathayom Suksa II Students of Banpongkate School in Amphoe Mourlek Chagwat Saraburi*. Master thesis, M.Ed.(Education Psychology). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Promptida Sankamkrue , Assoc. Prof. Waythanee Kretong.

The purposes of this research were to compare the effects of assertive training and response cost on the interpersonal conflict behaviors of Mathayom Suksa II students of Banpongkate school in Ampho Morklex Changwat Saraburi in academic year 2002. The 30 samples were interpersonal conflict behaviors. Then they were divided into two experimental group, each group consisted of 15 students. The experimental group I was exposed to assertive training while the experimental group II was exposed to response cost. The experimental designed was reversal design. The instrument was event sampling observational record. The data was analysed by t - test.

The results were as follows:

1. The interpersonal conflict behavior of the students exposed to assertive training was significantly decreased than before the experiment at .01 level.
2. The interpersonal conflict behavior of the students exposed to response cost was significantly decreased than before the experiment at .01 level.
3. There were significantly differences of interpersonal conflict behavior of students exposed to assertive training and the students exposed to response cost at .01 level. Meanwhile the student exposed to assertive training was decreased than the others students exposed to response cost.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับสีนใหม่
ที่มีต่อพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ของ
นางสายสมร สิงห์ดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 19 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมริดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวหนี่ กรีทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด สละเวลาในการให้คำแนะนำเพิ่มเติม ตลอดจนการสอบปากเปล่าผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างมาก จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจ เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ความรักความเมตตาอบรมสั่งสอนผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์ ทัศนัย จำปาทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อาจารย์ศรินทร์ จารุอินท์ อาจารย์แนะแนว และอาจารย์วรุณ ปลั่งแสงมาศ สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รุ่นปีการศึกษา 2545 ที่ให้ความร่วมมือ และให้การช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2545 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา รุ่น 12 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะ พระมหาวุฒิ ไหมคำ คุณณรงค์เดช ชัยเนตร คุณอุไรวรรณ พันธุ์สุจิต คุณเอกวิธ อีสรานานนท์ และคุณวราวุธ ทวีลาภ ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณธรรมความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนสำเร็จในครั้งนี้

ท้ายสุดผลของความดีทั้งหมดนี้ขอมอบแต่ คุณแม่น้อย สุขดา คุณพ่อพุด คุณแม่สายทอง สิงห์ดา คุณสาคร สุขดา คุณเกษรินทร์ คุณนารีรัตน์ และคุณพนีย สิงห์ดา ที่ให้การสนับสนุน ให้ความรัก ความห่วงใย และให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สายสมร สิงห์ดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิด.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยน.....	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยน.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยน.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง.....	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	33
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
ประชากร.....	33
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	33
แบบแผนการทดลอง.....	36
การดำเนินการทดลอง.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
	สัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
	บทย่อ.....	45
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	45
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	45
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
	การดำเนินการทดลอง.....	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	47
	อภิปรายผล.....	47
	ข้อเสนอแนะ.....	50
	บรรณานุกรม.....	51
	ภาคผนวก.....	56
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	134

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อนและหลังการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม.....	40
2	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อนและหลังการใช้การปรับสีหน้าใหม่.....	41
3	เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	42
4	แสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของ นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	98
5	แสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของ นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ.....	99
6	ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อนและหลังการทดลอง.....	100
7	ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อนและหลังการทดลอง.....	101
8	ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง.....	102

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

[illegible]

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

[illegible]

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันและที่กำลังจะเป็นไปในอนาคต กำลังมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ผลการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้กระแสของการเป็นโลกวัฒนธรรมเดียวหรือวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์แพร่สะพัดมากขึ้น คำถามที่ตามมาคือเราจะพัฒนาคนอย่างไรเพื่อให้คนมีชีวิตที่ดีงาม สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ดีในกระแสของการเปลี่ยนแปลงนี้ สามารถแก้ปัญหาได้ ใช้เทคโนโลยีได้ถูกต้องอยู่ในระบบการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ และเผชิญกับบริโภคนิยมได้อย่างดี การจะพัฒนาคนเพื่อให้อยู่ได้อย่างดีและประสบความสำเร็จในระบบการแข่งขันซึ่งเป็นระบบที่ต้องเอาชนะกันนั้น ต้องการความเข้มแข็ง แต่สภาพของคนไทยไม่ค่อยพร้อม มีความอ่อนแอไม่ค่อยสู้ปัญหา ชอบมีความสุขโดยไม่ต้องทำอะไร ถ้าต้องทำอะไรฝืนใจ จะเกิดความทุกข์ ขาดการใฝ่รู้ ขาดความมุ่งมั่นในการหาความจริงของสิ่งต่างๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง (อัญชลี สารรัตนะ. 2543 : 1 ; อ้างอิงจาก พระธรรมปิฎก. 2539 : 5)

เมื่อมนุษย์จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จึงต้องมีการติดต่อสื่อสารกัน ความขัดแย้งก็อาจจะเกิดขึ้นได้ซึ่ง กิตติมา ปรีดีติล (2529 : 295) กล่าวว่า ความขัดแย้งเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายซึ่งทำให้ต้องมีการตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่งหากเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล จะเป็นสภาวะจิตใจที่ปราศจากความสุข มีความกระวนกระวายใจเนื่องจากไม่สมหวังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อขจัดความขัดแย้งให้หมดไป หรือมีให้น้อยที่สุด ความขัดแย้งกับเพื่อนก็เป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งระหว่างบุคคลและเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาซึ่งบุคคลจะแสดงออกมาแตกต่างกันดังที่ แอคเลอร์ และทาว์น (อรุณ หมื่นวงศ์. 2540 : 1 ; อ้างอิงจาก Adler and Towne. 1987 : 337) ได้กล่าวว่าความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นการแสดงออกกับเพื่อนอย่างน้อยสองคนที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ในลักษณะของการรบกวนเพื่อมิให้อีกฝ่ายหนึ่งบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะเกิดขึ้น เมื่อทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงความคิดที่ไม่ตรงกัน และแสดงออกมาให้เห็นโดยอาจเป็นคำพูดหรือท่าทางเช่น การนิ่งเฉย การหลีกเลี่ยง การใช้อำนาจ นอกจากนี้ความขัดแย้งกับเพื่อนยังรวมถึงการที่ฝ่ายหนึ่งได้รับความพึงพอใจหรือได้รับประโยชน์ แต่อีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียความรู้สึก ผิดหวังหรือเสียผลประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับ แซสส์ (Sasse. 1978 : 189) ที่กล่าวว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลอาจเกิดขึ้นตรรกะที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพราะแต่ละบุคคลต่างมีความคิดความต้องการที่แตกต่างกัน คนส่วนมากจะคิดว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งไม่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีจะต้องไม่มีความขัดแย้งกันหรือพยายามที่จะไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ความจริงแล้วความขัดแย้งระหว่างบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ไม่ดีแต่การที่บุคคลไม่ทราบแนวทางในการแสดงออกที่เหมาะสม เมื่อเกิดความขัดแย้งทำให้เกิดปัญหา จึงควรจะหาทางช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้แนวทางในการแสดงออกที่เหมาะสม เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอ เมื่อมนุษย์มีการติดต่อสื่อสารกัน ทำงานร่วมกัน เป็นเหตุให้ความคิด ความต้องการไม่ตรงกัน แล้วแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาเช่น คำพูด ท่าทาง ด้วยการนิ่งเฉย การหลีกเลี่ยง การใช้อำนาจ จะส่งผลต่อการทำงานร่วมกัน จึงควรได้รับการแก้ไข หรือลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งลง

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูสายผู้สอนมาเป็นเวลา 7 ปี พบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียนเช่น ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาการเรียน ปัญหาการปรับตัว การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและอื่น ๆ จึงได้สอบถามผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและอาจารย์แนะแนว

จำนวน 8 คน พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปสังเกตพฤติกรรมในช่วงที่มีการเรียนการสอน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ปรากฏว่าพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนจริงตามที่ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูได้ให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ต้น โดยการแสดงพฤติกรรมหนึ่งเลย ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น การโต้เถียงเพื่อน ไม่ยอมรับความเห็นของเพื่อน คำหิติดีเยนเพื่อน พูดจาข่มขู่ เดินหนี และออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเองผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามปลายเปิดไปสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ ปีการศึกษา 2544 จำนวน 196 คนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 67 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 86 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 43 คน โดยมีแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ

ข้อที่ 1 ถามว่านักเรียนคิดว่าขณะนี้นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาด้านใด พบปัญหาด้านต่าง ๆ แบ่งตามระดับชั้นดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาด้านความขัดแย้งกับเพื่อนได้แก่ ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.47 พูดเสียงดังข่มขู่จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 10.44 เดินหนีจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 7.46 ดิเตียนเพื่อนจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 7.46 และออกคำสั่งกับเพื่อนจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.98 ปัญหาด้านการเรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 16.41 ไม่เข้าใจในวิชาที่เรียนจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 13.43 ปัญหาด้านครอบครัวได้แก่ พ่อแม่ทะเลาะกันจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 5.97 พ่อแม่แยกกันอยู่จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 7.46 พ่อแม่เลิกกันจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.98 ปัญหาด้านการปรับตัวได้แก่ เข้ากับเพื่อนไม่ได้จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 1.49 ปัญหาด้านสุขภาพได้แก่ ไม่สบายบ่อยจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.98 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาด้านความขัดแย้งกับเพื่อนได้แก่ไม่ฟังและไม่สนใจเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 8.13 ออกคำสั่งจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 8.13 ห็นหน้าหนีจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 6.97 คำหิติดีเยนเพื่อนจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 6.97 โต้เถียงเพื่อเอาชนะจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 5.81 พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อนจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 5.81 นิ่งเฉยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 4.65 เดินหนีจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 3.48 ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนยึดเอาความคิดของตนเองจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 ปัญหาด้านการเรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 10.46 ไม่สนใจเรียนจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 5.81 เรียนไม่ทันเพื่อน จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 4.65 ปัญหาด้านครอบครัวได้แก่ พ่อแม่ทะเลาะกันจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 3.48 พ่อแม่เลิกกันจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 พ่อแม่แยกกันอยู่ จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 ปัญหาด้านการปรับตัวได้แก่ พูดกับเพื่อนไม่เพราะจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 3.48 มาโรงเรียนสาย จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 1.16 ปัญหาด้านสุขภาพได้แก่ ไม่สบายบ่อยจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 ปัญหาที่ก่อกวนในชั้นเรียนได้แก่ ชอบแกล้งเพื่อนจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาด้านความขัดแย้งกับเพื่อนได้แก่ ชอบใช้อำนาจกับเพื่อนโดยการพูดเสียงดังจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 6.97 ข่มขู่เพื่อนจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 4.65 นิ่งเฉยจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 4.65 ไม่มองเมื่อเพื่อนแสดงพฤติกรรมจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 2.32 ปัญหาด้านการเรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 9.30 ไม่ตั้งใจเรียนจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 11.62 ปัญหาด้านครอบครัวได้แก่ ครอบครัวแยกกันอยู่ พ่อแม่ทะเลาะกันจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 11.62 ปัญหาด้านการปรับตัวได้แก่ เข้ากับเพื่อนไม่ได้จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 6.97 ปัญหาสุขภาพได้แก่ มีโรคประจำตัวภูมิแพ้จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 4.65

ข้อที่ 2 ถามว่าถ้ามีปัญหในข้อ 1 นักเรียนจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนแก้ปัญหโดยแสดงความคิดเห็นตามโอกาสอันควรจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.98 ค่อย ๆ พูดกับเพื่อนจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.03 เข้าหาเพื่อนจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.68 ไม่ติดีเยนเพื่อน

จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 7.41 และไม่ออกคำสั่งกับเพื่อนจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.98 ปัญหาด้านการเรียนแก้ปัญหาโดยตั้งใจเรียนจำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 16.41 ถ้ามครูหรือเพื่อนจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 7.46 ไม่ขาดเรียนบ่อยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 5.97 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนแก้ปัญหาโดย ให้ความสนใจเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 8.13 พุดจาสุภาพจำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 15.11 ยอมรับความคิดเห็นเพื่อนจำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 20.93 ปัญหาการเรียนแก้ปัญหาโดยตั้งใจเรียนจำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 20.93 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อำนาจกับเพื่อนจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 6.97 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 8.13 ปัญหาการเรียนแก้ปัญหาโดย ตั้งใจเรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.46

ข้อที่ 3 ถ้ามว่าถ้าไม่มีปัญหานักเรียนต้องการพัฒนาตนเองด้านใด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต้องการพัฒนาด้านบุคลิกภาพจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.47 อารมณ์จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.47 การเรียนจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.47 และการแก้ปัญหาเป็นจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 2.98 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต้องการพัฒนาด้านบุคลิกภาพจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 3.48 อารมณ์จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 5.81 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องการพัฒนาด้านการเรียน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 9.30 บุคลิกภาพจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 13.95 อารมณ์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.95

จากการสำรวจดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีปัญหาต่างๆ เรียงจากปัญหามากไปหาปัญหาน้อยดังต่อไปนี้ ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนจำนวน 75 คนคิดเป็นร้อยละ 38.26 ปัญหาการเรียนจำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 23.97 ปัญหาด้านครอบครัวจำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.73 ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 3.06 ปัญหาด้านการปรับตัวจำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 4.08 ปัญหาที่ก่อกวนในชั้นเรียนจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 1.02 และผู้ที่ไม่มีปัญหาแต่ต้องการพัฒนาด้านตนเองจำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 17.85 จากปัญหาดังกล่าวพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีปัญหาเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากที่สุด โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 52 แอลเลอร์ และทาวน์ (กาญจนา หลวงจอก. 2536 : 11 ; อ้างอิงจาก Adler and Towere. 1987 : 337) กล่าวว่า พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน หมายถึงการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ที่มีต่อกัน เมื่อมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ไม่สอดคล้องกันได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น นิ่งเฉย ไม่มองเมื่อเพื่อนแสดงพฤติกรรมออกมา ได้ถึงยเพื่อน เดินหนี ไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ตำหนิเพื่อน พุดจาข่มขู่เพื่อน ขอบอกคำสั่งให้เพื่อนทำตาม ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อีกครั้งหนึ่ง โดยนำแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนไปให้ครูที่สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประเมินพฤติกรรมนักเรียน ผลปรากฏว่า มีผู้ที่ได้คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมขัดแย้งกับเพื่อนสูงจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนที่สอดคล้องกันระหว่างการประเมินของครูกับการออกแบบสำรวจปัญหาเบื้องต้นจำนวน 30 คน

การลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนนั้น สามารถทำได้หลายวิธีได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม การปรับสัณใหม่ การควบคุมตนเอง การเสริมแรงพฤติกรรมที่ดีกันเป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจจะทำการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหามา เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนโดยนำวิธีการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับสัณใหม่มาใช้ ดังผลงานวิจัยของวราวุธ ทวีลาภ (2539 : 63) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบการฝึกพฤติกรรมแสดงออก และการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระบธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรง

เรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว จังหวัดชัยภูมิ. พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก และนักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ ระวีวรรณ คำสม (2542 : 94) ที่ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม. พบว่านักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การปรับเปลี่ยนเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยนำสิ่งที่อินทรีย์พึงพอใจหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางบวกออกไปจำนวนหนึ่งตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากอินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงอย่างรวดเร็ว และคงทนถาวร (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 . 123 – 125) ดังผลงานวิจัยของ สุกุล ชัดเชื้อ (2535 : 44) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับเปลี่ยนที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี พบว่า นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองและนักเรียนที่ได้รับการปรับเปลี่ยน มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังการใช้การปรับเปลี่ยน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิธีการลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนโดยใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับเปลี่ยนเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ก่อนและหลัง ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ก่อนและหลัง ได้รับการใช้การปรับเปลี่ยน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และได้รับการใช้การปรับเปลี่ยน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางต่อครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการใช้การปรับเปลี่ยน ไปใช้ในการลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2544 มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน จำนวน 45 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ ปีการศึกษา 2544 มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่
 - 1.1 การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 - 1.2 การใช้การปรับสินไหม
2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่มีต่อกันเมื่อมีความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ไม่สอดคล้องกันซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

1.1 การหลีกเลี่ยง หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมทางท่าทาง การกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อเพื่อน ได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นั่งเฉย

1.2 การใช้อำนาจ หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมทางการใช้หน้าตาท่าทาง น้ำเสียงที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ ดิถียนเพื่อน พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนยึดถือเอาความคิดเห็นของตนเอง ออกคำสั่ง

2. การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงออกต่อกันอย่างเหมาะสม ทั้งภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ ในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความขัดแย้งกับเพื่อน ตลอดทั้งสามารถรับรู้เกี่ยวกับคำพูด ความรู้สึก สิทธิและเจตนาทั้งของนักเรียนและเพื่อนได้ดีขึ้น โดยแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทั้งภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ ซึ่งการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนใช้เทคนิคแม่แบบ 6 สถานการณ์ กับบทบาทสมมุติ 6 สถานการณ์ โดยมีวิธีการฝึกดังต่อไปนี้

2.1 การใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling) หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบของตัวแบบ ซึ่งตัวแบบเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ แล้วเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ถ้าเลียนแบบได้ผู้วิจัยจะให้การเสริมแรง ถ้าเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยจะให้กำลังใจ และให้ไปฝึกที่บ้านหรือที่โรงเรียน การใช้เทคนิคแม่แบบมีขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน โดยสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมแสดงออกที่ขัดแย้งกับเพื่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอตัวแบบ

2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ให้แสดงเรื่องราว โดยคัดเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่อยู่ห้องเดียวกัน แต่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน ๆ ให้แสดงเรื่องราวที่มีลักษณะตัวแบบที่ดีและแสดงตัวแบบที่ไม่ดี

2.2 หลังจากที่นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ดูเรื่องราวที่ตัวแบบแสดง แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ว่าการแสดงตามตัวแบบใดเพราะเหตุใด และไม่ควรแสดงตามตัวแบบใดเพราะเหตุใด

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมจากตัวแบบที่ดี เมื่อเลียนแบบได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ไปฝึกที่บ้านหรือที่โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง

2.2 การแสดงบทบาทสมมติ (Role - playing) หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้ถูกต้องพร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยเตรียมเนื้อเรื่องให้นักเรียน ศึกษาก่อนแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนด

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดง และนักเรียนที่เป็นผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทที่ได้รับ

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจให้มีการแสดงซ้ำ หรือแสดงเพิ่มเติมได้

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดเห็นและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

3. การปรับสันทใหม่ หมายถึง การนำสิ่งที่อินทรีย์พึงพอใจออกไปจำนวนหนึ่ง เมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามที่กำหนด ผลจากการนำอินทรีย์ออกไป ทำให้การแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ ที่แสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน โดยการปรับพฤติกรรมนักเรียนตามที่ผู้วิจัยกำหนด ว่าถ้าหากนักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนแล้ว จะได้รับการปรับสันทใหม่ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนคนละ 100 คะแนน

1.2 ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนทุกคนว่า เมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน 1 ครั้ง จะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ในชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน ได้ยินการพูดของนักเรียน โดยไม่รบกวนการเรียนการสอนและไม่ให้ความสนใจแก่นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

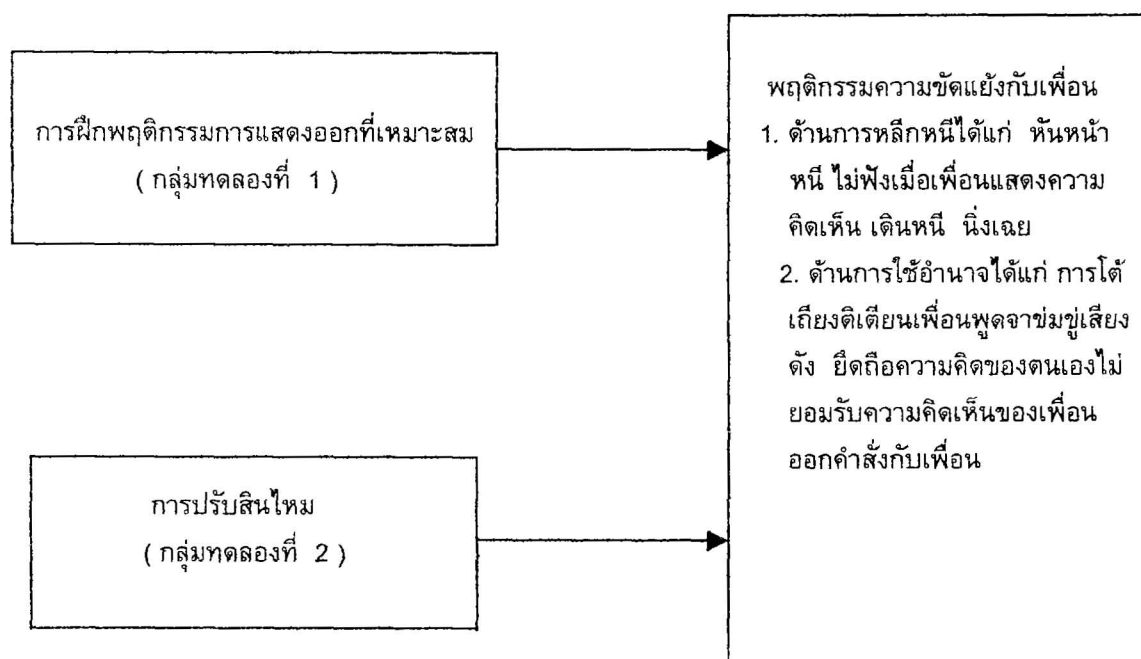
ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เฉลี่ยกับนักเรียนหลังการทดลองช่วงพักกลางวัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง หลังจากได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง หลังจากได้รับการใช้การปรับสีนใหม่
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสีนใหม่ มีพฤติกรรมความขัดแย้งลดลงแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสีนใหม่
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับสีนใหม่
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสีนใหม่
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

1.1.1 ความหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม ได้มีผู้ให้ความหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมไว้หลายแนวความคิดดังนี้

โวลเป้ (Wolpe. 1973 : 81) ได้ให้ความหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมว่า หมายถึง การฝึกการแสดงความรู้สึกนอกเหนือไปจากความรู้สึกวิตกกังวล ต่อผู้อื่นอย่างถูกต้องเหมาะสม

ซานส์เบอร์รี่ (Sanbury. 1974 : 118) ได้ให้ความหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมว่า เป็นการฝึกลักษณะของการแสดงความคิด และความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านภาษาท่าทาง และน้ำเสียง

ราทัส และ เนวิด (Rathus and Nevid. 1987 : 81) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมว่าเป็นการฝึกพฤติกรรมที่บุคคลสามารถพูด หรือกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องได้ แต่ถ้ามองออกมาว่าการกระทำนั้นผิดก็สามารถยอมรับได้ และเมื่อถูกเอารัดเอาเปรียบก็สามารถจะปรับสถานการณ์นั้นให้ถูกต้องโดยไม่รู้สึกอะไร สามารถปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลเพียงพอได้

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531 : 129) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ที่แท้จริงก็คือ การฝึกความรู้สึกให้เป็นอิสระ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำที่เป็นลักษณะเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจ และลงท้ายผลก็คือ การแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมหมายถึง การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกทั้งทางด้านท่าทาง ทางด้านน้ำเสียงหรือถ้อยคำ ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้เหมาะสม และบุคคลในสังคมยอมรับ

1.1.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

โบเวอร์ และโบเวอร์ (Bower and Bower. 1976 : 7) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกคือ ช่วยให้ผู้คล้ารู้จักควบคุมตนเอง ลดความอายให้น้อยลง แล้วเพิ่มความกล้าหาญในการแสดงออกมากขึ้น ซึ่งบุคคลมีแนวทางที่จะปฏิบัติต่อผู้ที่ชอบแสดงอิทธิพลเหนือเขา หรือปฏิบัติต่อเขาอย่างไม่เหมาะสม

แลงลิช (Langrish. 1986 : 72) กล่าวว่า เป้าหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมคือ ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรู้สึกที่ดี และยอมรับตนเอง รวมทั้งการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จด้วยดี โดยการพัฒนาทักษะและความสามารถในการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถที่จะปฏิบัติต่อบุคคลที่ชอบจัดการ หรือชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยปราศจากการตอบโต้ที่รุนแรง หรือการหลีกเลี่ยงด้วยความรู้สึกเจ็บปวด ความรู้สึกผิด หรือความรู้สึกอาย
2. ความสามารถในการขอร้อง และมีความเชื่อมั่นในตนเองด้วยท่าทางที่มั่นคงโดยปราศจากการใช้เสียงดัง การรบกวนผู้อื่น หรือการแสดงความโกรธ
3. ความสามารถที่จะให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เพื่อที่ทั้งสองฝ่ายจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนได้รับในสิ่งที่แต่ละฝ่ายต้องการมากที่สุด

ลาซารัส (พรรราย ทรัพย์ประภา. 2524 : 6 ; อ้างอิงจาก Lazarus. 1969) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก เพื่อส่งเสริมการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้ผู้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงความรู้สึกทางด้านบวกออกมา เช่น รักใคร่ พอใจ ชื่นชมยินดี ยกย่องสรรเสริญ และความรู้สึกในทางลบ เช่น โกรธ ในลักษณะตรงไปตรงมา และเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนไม่ละเมิดสิทธิของตนเองและผู้อื่น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาได้เหมาะสม และรู้จักควบคุมตนเองในการแสดงออกมา จะทำให้บุคคลอื่นยอมรับได้

1.1.3 องค์ประกอบของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

อัลเบอร์ตี และเอมมอนส์ (Alberti and Emmons. 1978 : 31 – 32) กล่าวว่า ผู้เข้ารับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมจะต้องได้รับการฝึกในเรื่องต่อไปนี้

1. การประสานสายตา (Eye Contact) คือการมองบุคคลที่พูดด้วย อย่างตรงไปตรงมา เป็นการบอกให้ทราบถึงความจริงใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังพูด เมื่อสนทนากับผู้ใด ผู้พูดสามารถที่จะมองประสานตากับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังได้ทราบถึงความรู้สึกจริงใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังพูดอยู่
2. การวางตัว (Body Posture) เป็นลักษณะของการเผชิญหน้า การยืนหรือนั่งที่เป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นระยะทาง การโน้มตัวเข้าหา การวางตัวให้ตรง จะทำให้เรื่องราวที่พูดกับบุคคลอื่นมีน้ำหนักมากขึ้น
3. การแสดงท่าทาง (Gesture) การแสดงท่าทางที่เหมาะสม จะทำให้เรื่องราวที่พูดมีความหนักแน่นยิ่งขึ้น การแสดงอาการกระตือรือร้นจนเกินไป จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้
4. การแสดงออกทางใบหน้า (Facial Expression) ผู้ที่จะแสดงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม จะต้องสามารถแสดงสีหน้าได้อย่างสอดคล้องกับเรื่องราวที่จะพูดหรือที่กำลังพูด เช่นจะแสดงให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองกำลังโกรธ แต่สีหน้าแสดงออกกลายเป็นยิ้มแย้มหรือหัวเราะ ก็เป็นการแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่ตรงกับเรื่องที่กำลังพูด ผู้ที่แสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องแสดงสีหน้าได้เหมาะสมกับเรื่องราวและความรู้สึก

5. น้ำเสียง (Voice Tone) การพูดเสียงเรียบ ๆ กระสับเบา ๆ จะเป็นการยากในการที่จะชักจูงให้ผู้อื่นเชื่อถือเห็นจริงจิง ในทำนองเดียวกัน เสียงตะโกนก็เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นการใช้ระดับเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ปานกลาง ที่เหมาะสมในการสนทนาจะเป็นการชักจูงใจผู้อื่นได้โดยไม่ต้องใช้การขู่บังคับ

6. จังหวะในการพูด (Timing) การแสดงออกโดยความสมัครใจจะเป็นเป้าหมายของผู้ที่ต้องการความกล้าในการแสดงออก แต่บางครั้งการลังเลใจจะสกัดผลที่ได้จากการแสดงออก แต่อย่างไรก็ตามการตัดสินใจจังหวะอันเหมาะสมนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เช่น กรณีที่เกิดขัดแย้งกัน การพูดกับนายจ้างในห้องทำงานส่วนตัวย่อมดีกว่าการพูดต่อหน้ากลุ่มคนงาน

7. เนื้อหาที่จะพูด (Content) บุคคลมักจะมีกำลังใจอยู่นาน เพราะไม่รู้ว่าอะไรจะพูดอะไร ซึ่งนับว่าจะต้องมีการฝึกพูดในบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้ผู้ฟังได้รู้สึกที่แท้จริงของผู้พูดขณะนั้น

8. การฟัง (Listening) การแสดงออกให้ผู้พูดทราบถึงความสมัครใจ ฟังการสะท้อนความคิดเห็น การแสดงสีหน้าท่าทางที่เหมาะสมในขณะนั้น เช่น การพยักหน้า การพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดพูดให้ชัดเจนเสียก่อนที่จะพูดโต้ตอบ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นผู้เข้ารับการฝึก จะต้องได้รับการฝึกทักษะทางด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำเป็นพื้นฐานก่อน แล้วจึงไปฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

1.1.4 หลักการและเทคนิคในการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

หลุยส์ จาปาเทส (2533 : 136 – 137) ได้สรุปหลักการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกไว้ดังนี้

1. ฝึกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการแสดงออกที่เหมาะสม การแสดงออกแบบก้าวร้าว และการไม่กล้าแสดงออก
 2. ฝึกให้เห็นความแตกต่าง และยอมรับในสิทธิของตนเองและผู้อื่น
 3. ฝึกคิดเพื่อช่วยขจัดความคิดที่เป็นอุปสรรคต่อการแสดงออกที่เหมาะสม เช่น ความคิดที่ไร้เหตุผล ความวิตกกังวลมากเกินไป เหตุ ความรู้สึกผิดที่รุนแรง เป็นต้น
 4. ฝึกการพัฒนาทักษะการแสดงออกที่เหมาะสมโดยวิธีการฝึกปฏิบัติจริง
- หลักการฝึกทั้ง 4 ประการดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความตระหนักรู้ และความเข้าใจมากขึ้น

แลงลิช (Langrish. 1986 : 72 – 73) การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้น ควรจะคำนึงถึงความต้องการของสมาชิกด้วยว่าเขาต้องการฝึกพฤติกรรมในด้านใด แต่อย่างไรก็ตามในโปรแกรมการฝึกนั้นควรจะต้องประกอบด้วย

1. ให้สมาชิกได้เรียนรู้และเข้าใจถึงพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น
 2. ให้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่สมาชิกต้องการแสดงออกอย่างเหมาะสม
 3. ฝึกพฤติกรรมที่สมาชิกต้องการโดยการฝึกซ้อมและแสดงบทบาทสมมติ
 4. ให้กลับไปฝึกแสดงที่บ้าน หรือในสถานการณ์ที่เป็นจริง
 5. ประเมินผลจากการกลับไปฝึกแสดงที่บ้าน หรือในสถานการณ์ที่เป็นจริง
- มอริส (เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์. 2527 : 33 – 34 ; อ้างอิงจาก Morris. 1975 : 252 – 256) กล่าวถึงวิธีการและเทคนิคในการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่สำคัญ 3 ประการ

1. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามสถานการณ์ที่เป็นปัญหา แล้วให้ผู้ที่มีปัญหาได้ฝึกซ้อมการแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

2. การแสดงแบบ (Modeling) หรือการแสดงตัวอย่างให้ดู ใช้เมื่อจะเป็นแบบอย่างในการตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสม และผู้ที่เข้ารับการฝึกสามารถปฏิบัติตามได้ในสถานการณ์การฝึกโดยผู้ฝึกจะแสดงแบบหรือหาแบบอย่างมาให้ดู ได้แก่ ผู้ช่วยหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

3. การให้รางวัลและการให้คำแนะนำ (Reward and Coaching) เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้ที่เข้ารับการฝึกให้มีแรงจูงใจเพื่อความถี่ และความเข้มข้นของพฤติกรรมที่ต้องแก้ไขเพิ่มขึ้น แต่การชมเชยว่าเขาแสดงได้ดีหรือก้าวหน้าเพียงใดยังไม่เป็นการเพียงพอ ต้องให้ข้อเสนอแนะเชิงจูงใจต่อพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมา เพื่อให้เขาเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด

โฟเดอร์ (จันทรฉาย พิทักษ์ศิริกุล . 2532 : 2 ; อ้างอิงจาก Fodor. 1980 : 504 - 508) ได้กล่าวถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ดังนี้

1. การให้คำแนะนำ (Coaching) ผู้นำหรือผู้ฝึกจะให้การแนะนำแก่ผู้รับการฝึกเพื่อส่งเสริม หรือทำให้เกิดความเข้าใจในการฝึกทักษะในการแสดงออกมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

2. การแสดงตัวแบบ (Modeling) ผู้รับการฝึกจะสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกที่ผู้นำการฝึก และผู้รับการฝึกคนอื่น ๆ สาธิต หรือแสดงแบบอย่างให้ดู นอกจากนี้อาจจะสังเกตจากเทปภาพ เพื่อให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม

3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งมีการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม นึกถึงสภาพนั้น ๆ แล้วแสดงเป็นตัวเอง

4. การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavioral Rehearsal) การให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ซ้อมบทบาทพฤติกรรมที่ตนเองมีความต้องการที่จะแสดงออกต่อบุคคลอื่น ก่อนที่จะไปแสดงพฤติกรรมนั้นจริง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้นำการฝึก และผู้รับการฝึกจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติ หลังจากได้ฝึกในแต่ละทักษะแล้ว

6. การให้แรงเสริม (Reinforcement) การที่ผู้นำ หรือผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่ม ให้คำชมเชย ให้กำลังใจ และให้ความสนับสนุนในพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้ที่ฝึกปฏิบัติ

7. การทำการบ้าน (Assigning Homework) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกมีประสบการณ์มากขึ้น จึงให้ผู้เข้ารับการฝึกไปฝึกต่อที่บ้าน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมจะประกอบไปด้วยเทคนิคในการฝึกการแสดงออก เพื่อให้เหมาะสมกับบทบาท และสถานการณ์ที่ได้รับ บุคคลอื่นสามารถยอมรับได้ นอกจากนี้ผู้รับการฝึกเมื่อได้รับการฝึกแล้วควรจะไปฝึกต่อที่บ้าน และใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

1.1.5 ขนาดของกลุ่มและเวลาที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม

การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นสามารถกระทำได้ทั้งเป็นรายกลุ่ม และเป็นรายบุคคล ผู้เข้ารับการฝึกอาจเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป ทั้งบุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์ และทางพฤติกรรม รวมทั้งคนไข้โรคประสาท โรคจิต ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องขนาดของกลุ่ม เวลาที่ใช้ในการฝึก และมีผู้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

หลุยส์ จำปาเทศ (2533 : 137) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มก็ได้ แต่มีความเชื่อว่าการทำเป็นกลุ่มโดยทั่วไปแล้วจะได้รับผลดีกว่าการฝึกเป็นรายบุคคล เช่น การฝึกเป็นกลุ่ม สมาชิกจะได้รับการกระตุ้นหรือการเสริมแรงจากเพื่อนสมาชิก การฝึกเป็นกลุ่ม สมาชิกจะเรียนรู้ความแตกต่างของสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มที่จะยอมรับสิทธิของเพื่อนสมาชิกที่เสนอตามเหตุผลตามสิทธิของเขา

วิลค์ และ คอปแลนด์ (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. 2532 : 18 ; อ้างอิงจาก Wilk and Coplan. 1977 : 461) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกว่า ควรมีสมาชิก 8 คน เพื่อให้ทุกคนที่ได้รับการฝึกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้รับการเสริมแรงทางบวกจากกลุ่ม และผู้นำกลุ่มโดยทั่วถึง และช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ ครั้งละ 1.30 – 2 ชั่วโมง ประมาณ 4 – 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ฟลาวเวอร์ และบูรัม (ยุพิน กองธรรม. 2532 : 21 ; อ้างอิงจาก Flower and Booraem. 1980 : 172) มีความเห็นว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้น สามารถใช้ได้กับบุคคลทุกประเภททั้งคนไข้ภายในและคนไข้ภายนอก ผู้ที่มีปัญหาในคลินิกจิตบำบัด ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษา ขนาดของกลุ่มที่ได้ผลคือ 8 – 10 คน จำนวนครั้งที่เหมาะสมคือ 6 – 12 ครั้ง

อัลเบอร์ และเอมมอนส์ (กาญจนา หลวงจอก. 2536 : 34 ; อ้างอิงจาก Aiberti and Emmons. 1982 : 157) กล่าวว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น ถ้ากลุ่มมีขนาด 5 – 12 คน โดยใช้เวลาในการฝึกทั้งหมด 5 – 6 สัปดาห์ ๑ ละ 2 ครั้ง ๑ ละ 1 ชั่วโมง ก็จะทำให้การฝึกมีประสิทธิภาพ ใกล้เคียงกับการฝึกที่ใช้ระยะเวลานาน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนั้น สามารถใช้ได้กับบุคคลทุกประเภท ขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกได้ประมาณ 8 – 12 คน เวลาในการฝึกประมาณ 4 – 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง ๑ 1 – 2 ชั่วโมง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สุรจิตต์ แสงอรุณ (2529 : 47 – 50) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวเสือบุญแจ่มเนียมนิล. จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน กลุ่มควบคุม 12 คน ผลการศึกษาปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึก มีพฤติกรรมการแสดงออกในกลุ่มเพื่อนสูงขึ้น

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 71) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง. จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา และท่าทางลดลง

กาญจนา หลวงจอก (2536 : 64 – 65) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคล แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี. จำนวน 8 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลสูงขึ้น

ระวีวรรณ แก้วทอง (2539 : 84) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในสถานสงเคราะห์. พบว่าหลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกแล้ว กลุ่มทดลองมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลอง และมีระดับ

พฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มควบคุม และผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าหลังจากกลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการแสดงออกแล้ว ระดับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอีกด้วย

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมค เคลลาร์ (วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี. 2523 : 53 ; อ้างอิงจาก Mc Kellar. 1978 : 38) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกกับนิสิตปริญญาตรีปีที่ 2. และนิสิตบัณฑิตศึกษาว่าหลังจากที่ได้รับการฝึกแล้วจะให้นิสิตมีการเปลี่ยนแปลงการแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ และในด้านใดบ้าง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่านิสิตที่ได้รับ การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแสดงออกได้เหมาะสมมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึก

โรเบอร์ตา (สมติ ชาครวงศ์ไพสิฐ. 2539 : 53 ; อ้างอิงจาก Roberta. 1977 : 37) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่าสตรีเมื่อได้เรียนรู้วิธีการแสดงออกที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีขึ้น และจะทำให้ความมั่นใจในตนเองมากขึ้นด้วย กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรี จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการติดตามผล และกลุ่มทดลองมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีกว่ากลุ่มควบคุม และได้สรุปว่าการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกสำหรับสตรี เป็นวิธีช่วยทำให้สตรีมีการประเมินค่าตนเองในทางที่ดีมากขึ้น และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นด้วย

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดลงได้ หลังจากได้รับการทดลองการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและยังช่วยให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง และเห็นคุณค่าตนเองมากขึ้นด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสัณใหม่

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับสัณใหม่

2.1.1 ความหมายของการปรับสัณใหม่

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2535 : 207 – 208) กล่าวว่า การปรับสัณใหม่เป็นการถอดถอนสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ หรือพึงพอใจออกจากภายหลังที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีผลทำให้พฤติกรรมยุติ หรือลดลง หรือระงับพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 227) กล่าวว่า การปรับสัณใหม่เป็นวิธีการลงโทษที่ถอดถอนตัวเสริมแรงทางบวกออกไป หลังจากที่ไม่บุคคลกระทำพฤติกรรมบางอย่าง ทำให้พฤติกรรมนั้นลดโอกาสที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังรวมทั้งการสูญเสียสิทธิพิเศษบางอย่าง

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 131) กล่าวว่า การปรับสัณใหม่เป็นวิธีการลดความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยนำสิ่งที่ไม่พึงพอใจ หรือแรงเสริมทางบวกออกไปจำนวนหนึ่ง ตามที่กำหนดหลังจากที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และผลจากการนำสิ่งที่ไม่พึงพอใจออกไปจำนวนหนึ่งตามที่กำหนด ทำให้ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น ๆ ลดลง

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การปรับสัณใหม่หมายถึง การนำสิ่งที่ไม่พึงพอใจออกไปจำนวนหนึ่ง เมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามที่กำหนด ผลจากการนำสิ่งที่ไม่พึงพอใจออกไป ทำให้การแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

2.1.2 หลักการใช้การปรับสัณใหม่

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 132 – 133) ได้เสนอหลักในการปรับเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ก่อนจะนำวิธีปรับเปลี่ยนใหม่มาใช้กับบุคคลหนึ่ง ควรจะเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเสริมแรง โดยให้บุคคลนั้น ๆ มีโอกาสที่จะได้รับการเสริมแรง หลังจากแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้เห็นคุณค่าของการเสริมแรง และการใช้การปรับเปลี่ยนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสนะเสริมทางบวก เพราะถ้าบุคคลนั้นไม่มีแรงเสริมทางบวกสะสมอยู่เลย การใช้การปรับเปลี่ยนใหม่ก็จะมีประสิทธิภาพ และทำไม่ได้

2. ก่อนจะนำวิธีการปรับเปลี่ยนใหม่มาใช้กับบุคคลใดก็ตาม ควรประกาศให้ทราบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เงื่อนไขผลกรรมที่บุคคลนั้น ๆ จะได้รับหลังจากที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลนั้นได้ตระหนักและสามารถควบคุมแสดงการแสดงออก หรือการกระทำของตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และทราบได้ที่เขาแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตราบนั้นผลกรรมที่เขาจะได้รับก็คือ การปรับเปลี่ยนใหม่เป็นจำนวนตามเงื่อนไขที่กำหนด

3. เพื่อให้การปรับเปลี่ยนใหม่มีประสิทธิภาพ ควรจะปรับเปลี่ยนใหม่ที่ละน้อย เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลนั้น ได้ปรับพฤติกรรมของเขาให้เหมาะสมขึ้น ซึ่งจะทำความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง แต่หากปรับเปลี่ยนใหม่ด้วยจำนวนมหาศาล เช่น ด้วยจำนวนเงินมาก ๆ แม้ว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นจะลดลงอย่างรวดเร็ว แต่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมอื่น ๆ ตามมาอีก

4. การปรับเปลี่ยนใหม่จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นหากใช้ประสานกับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การใช้การปรับเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพจะต้องบอกกฎเกณฑ์ ระเบียบ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เงื่อนไขผลกรรมให้ชัดเจนเพื่อบุคคลนั้นจะได้ควบคุมตนเองในการแสดงออก และการปรับเปลี่ยนใหม่ควรจะปรับทีละน้อย เพื่อให้บุคคลนั้นได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น จะทำความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

1.2.3 ข้อดีและข้อเสียของการปรับเปลี่ยนใหม่

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 133) กล่าวถึง ข้อดี และข้อเสียของการปรับเปลี่ยนใหม่ไว้ดังนี้

1.2.3.1 ข้อดีของการปรับเปลี่ยนใหม่ มีดังนี้

ก. ทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงอย่างรวดเร็ว และคงทนถาวร

ข. เป็นวิธีการที่สะดวกและบังเกิดผลดีกว่าการให้เวลานอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากใช้กับนักเรียนตัวอย่าง ภายหลังที่ครูชี้แจงกับนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเงื่อนไขผลกรรมที่นักเรียนจะได้รับหลังจากแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ ขณะที่ครูกำลังสอน นักเรียนคนหนึ่งมัวแต่หยอกล้อพูดคุยกับเพื่อน ครูจึงตกลงใจนำการปรับเปลี่ยนใหม่มาใช้ เพื่อต้องการจะลดความถี่ของพฤติกรรมหยอกล้อพูดคุยกับเพื่อนขณะที่ครูกำลังสอนของนักเรียนคนนั้น ครูจึงกำหนดเงื่อนไขและบอกให้นักเรียนคนนั้นทราบว่า ขณะที่ครูกำลังสอน หากหนูหยอกล้อพูดคุยกับเพื่อนนักเรียนจะถูกหักคะแนน ครั้งละ 5 คะแนน และถึงแม้ว่านักเรียนคนนั้นจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และถูกหักคะแนน ครั้งละ 5 คะแนนก็ตาม แต่หากเปรียบเทียบกับการใช้การให้เวลา

นอกแล้ว การใช้การปรับสินไหม โดยการหักคะแนนจะดีกว่า เพราะแม้ว่านักเรียนจะถูกหักคะแนน แต่นักเรียนก็ยังอยู่ในชั้นเรียน ยังมีโอกาสได้เรียน หากนักเรียนถูกส่งไปอยู่นอกห้องเรียน โอกาสที่จะเรียนในช่วงเวลานั้น ๆ ก็จะหมดสิ้นไป

1.2.3.2 ข้อเสียของการปรับสินไหม

นอกจากบุคคลนั้นจะถูกปรับสินไหมแล้ว พฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่พึงประสงค์จะเกิดตามมา เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงความไม่สนใจ กรีดร้อง หรือแม้กระทั่งหลีกเลี่ยงให้พ้นจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ๆ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการปรับสินไหมมีทั้งข้อดี และข้อเสีย ฉะนั้น หากจะใช้การปรับสินไหมในการปรับพฤติกรรมควรจะใช้ให้เหมาะสมกับการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคลนั้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสินไหม

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

อัญชลี หมื่นสังข์ (2527 : 45) ได้ศึกษาผลของการใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ต่อการสะกดคำของเด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้ โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรร่วมกับการปรับสินไหม เพื่อเพิ่มสัมฤทธิ์ผลในการสะกดคำ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. โดยมีเงื่อนไขว่า ครูจะให้เบี้ยอรรถกรแก่นักเรียนจำนวน 5 เบี้ย ในตอนต้นชั่วโมง ถ้านักเรียนสะกดคำได้ถูกต้อง จะได้รับเบี้ยเพิ่มขึ้นครั้งละ 1 เบี้ย แต่ถ้านักเรียนสะกดผิด จะถูกริบเบี้ยครั้งละ 1 เบี้ยเช่นกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรร่วมกับการปรับสินไหมมีพฤติกรรมตั้งใจเรียน และมีผลการเรียนสูงขึ้น

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534 : 45) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครสวรรค์. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรับสินไหม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก กับนักเรียนที่ได้รับการปรับสินไหม พบว่า การใช้การเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าการปรับสินไหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพล ชัดเชื้อ (2535 : 40) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับสินไหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรับสินไหมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างนักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเอง และนักเรียนที่ใช้การปรับสินไหม พบว่า การใช้การควบคุมตนเองทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงมากกว่าการใช้การปรับสินไหม

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบลี และอิตาวา (Bailey and Itawa. 1973 : 894) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้รางวัล กับ การปรับสินไหม เพื่อลดพฤติกรรมก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน ซึ่งวิเคราะห์ทั้งทางด้านตัวครู และนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 15 คน อายุเฉลี่ย 10 ปี พบว่าทั้งสองวิธีสามารถลดพฤติกรรมก่อความวุ่นวายในชั้นเรียนได้ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ในด้านตัวครู พบว่า การให้รางวัลสามารถลดพฤติกรรมได้ดีกว่าเล็กน้อย เพราะครูพูดไฟเราะขณะที่ให้รางวัล และจากผลการวิจัยยังพบว่า การใช้การปรับสินไหมนั้น สามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรม เพื่อทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงได้

แรพพอร์ต เมอร์ฟี และเบลลีย์ (Rapport, Murphy and Bailey, 1982 : 205 - 216) ได้นำวิธีการปรับสินไหมมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ซน อยู่ไม่เป็นสุขเกินปกติ มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน และไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ในการดำเนินการทดลองนั้น ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจะให้การเสริมแรงด้วยการให้เวลาว่าง 20 นาที หายชั่วโมงที่เรียน เพื่อไปทำกิจกรรมใดก็ได้ที่นักเรียนต้องการ แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จะถูกหักเวลาว่างของนักเรียนครั้งละ 1 นาที จนกระทั่งหมด หากเด็กคนใดถูกหักเวลามากก็จะมีเวลาว่างสำหรับทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการน้อย ผลปรากฏว่า พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนลดลง หลังจากการใช้การปรับสินไหม

แคร์รี่ และคนอื่น ๆ (สัมฤทธิ์ แก่งพุลศรี, 2534 : 25 : อ้างอิงจาก Carey and others, 1983 : 1 - 16) ได้ศึกษาผลการใช้เบี้ยอรรถการการปรับสินไหม และการแก้ไขเกินกว่าเหตุ เพื่อเพิ่มพฤติกรรมการทำงานในห้องเรียนของบุคคลที่เรียนช้า และปัญญาอ่อน จำนวน 6 คน อายุ 28 - 40 ปี ที่มีเชาว์ปัญญาระดับ 50 - 83 โดยผู้ทดลองได้บันทึกร้อยละ ของการตอบคำถามที่ถูกต้อง และเวลาที่ใช้ในการทำงานของผู้รับการทดลอง ต่อมาแบ่งผู้รับการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน โดยกลุ่มแรกจะได้รับเบี้ยอรรถการ เมื่อตอบคำถามได้ถูกต้อง และใช้การแก้ไขเกินกว่าเหตุ เมื่อตอบคำถามผิด กลุ่มที่ 2 จะได้รับเบี้ยอรรถการ เมื่อตอบคำถามถูก และถูกปรับสินไหมเมื่อตอบคำถามผิด กลุ่มที่ 3 จะเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับอะไรเลย ผลการวิจัยพบว่า การใช้เบี้ยอรรถการรวมกับการแก้ไขเกินกว่าเหตุ และการใช้เบี้ยอรรถการรวมกับการปรับสินไหม สามารถเพิ่มพฤติกรรมการทำงานในห้องเรียนของบุคคลที่เรียนช้าและมีระดับสติปัญญาอ่อนได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสินไหมดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้การปรับสินไหม สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลงได้ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน พฤติกรรมอยู่ไม่สุข และพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน เป็นต้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง

3.1.1 ความหมายของความขัดแย้ง

แมคโครสกี และวิลสัน (Mc Croskey and Richmond, 1986 : 247 ; citing Mc Croskey and Wheelless, 1976 : 247) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลหมายถึง การรับรู้ที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ ลดความน่าเชื่อถือ ตลอดจนทำให้เกิดกีดกันซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เซทซ์ และสติเวนสัน (Dcetz and Stevenson, 1986 : 204) ที่กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นการหยุดยั้งความรู้สึกที่ดีต่อกันและขัดขวางความสามารถที่จะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ และทิตนา แชมมณี (2522 : 139) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หมายถึง สภาพการณ์ที่ทำให้คนตกอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติอันเป็นที่พึงพอใจของทั้งสองฝ่ายได้ นอกจากนี้ นพรัตน์ สมประสงค์ (2520 : 5) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ตรงกันซึ่งก่อให้เกิด ความวิตกกังวล ความเครียด ความคับข้องใจ และไม่พอใจในการปฏิบัติตามแนวทางซึ่งสอดคล้องกับ แมคโครสกี และริชมอนด์ (McCroskey and Richmond, 1986 : 202) ที่กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลหมายถึง ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ผนวกกับความรู้สึกในทางลบ

วิลสัน และแฮนนา (Wilson and Hanna, 1990 : 258) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่ม มีความคิด ค่านิยม หรือเป้าหมายที่แตกต่างกัน และมีการ

แสดงออกในลักษณะของความพยายามที่จะป้องกัน ขัดขวาง รบกวน หรือวิธีการใด ๆ ก็ตามเพื่อมิให้อีกฝ่ายหนึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ความขัดแย้งระหว่างบุคคลนี้จะสังเกตได้โดยตรงจากพฤติกรรมการสื่อสารที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง ซึ่งสอดคล้องกับ ฟิชเชอร์ และแอลลิส (Fisher and Ellis. 1990 : 257) ที่กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นลักษณะหนึ่งของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการแสดงพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกในกลุ่ม สจ๊วต และแอนเจโล (Stewart and Angelo. 1982 : 271) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นการแสดงความไม่เห็นด้วยระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม โดยแสดงออกมาทั้งทางภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง

แซสส์ (Sasse. 1978 : 189) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านกันระหว่างบุคคลสองคน หรือมากกว่าสองคน โดยที่บุคคลหนึ่งพยายามที่จะกีดกันหรือรบกวน การกระทำของอีกบุคคลหนึ่ง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความขัดแย้งหมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมระหว่างบุคคลคนที่แสดงออกต่อกัน ไม่สอดคล้องกัน ทั้งการแสดงออกทางด้านภาษาท่าทาง ภาษาถ้อยคำ ตลอดจนความคิด ความรู้สึกในทางลบ ซึ่งก่อให้เกิด ความวิตกกังวล ความเครียด ความคับข้องใจ และไม่พอใจในการปฏิบัติตามแนวทางต่อกัน

3.1.2 ลักษณะของความขัดแย้ง

แอดเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne. 1987 : 339) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่จะกลัวความขัดแย้งระหว่างบุคคล เพราะเรามักจะพบว่า เมื่อบุคคลมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันจะตามมาด้วยการโต้เถียง ความเคร่งเครียด และมีส่วนในการทำลายความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลที่จริงแล้วความรุนแรงที่เกิดขึ้นเหล่านั้นสามารถที่จะป้องกันได้ ถ้าหากบุคคลรู้จักที่จะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้ความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นดำเนินไปด้วยดี และมั่นคงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ แซสส์ (Sasse. 1978 : 192 – 193) ที่กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้วบุคคลจะคิดว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นสิ่งไม่ดี และพยายามที่จะหลีกเลี่ยง นอกจากนี้ยังคิดว่า ความสัมพันธ์ที่ดีนั้นจะต้องไม่มีความขัดแย้งระหว่างบุคคล ที่จริงแล้วความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือการมีความเห็นไม่ตรงกันนั้นไม่ใช่สิ่งที่เป็นอันตราย แต่การที่ไม่รู้จักวิธีการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลในทางที่สร้างเสริมต่างหากที่จะทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะส่งผลในทางที่ดีได้ เพราะจากความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้น ปัญหาต่าง ๆ จะถูกนำขึ้นมาเปิดเผยต่อกัน การที่เราได้ฟังและพยายามที่จะรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของบุคคลอื่นจะทำให้เราได้เข้าไปบุคคลอื่นดีขึ้น และรู้จักที่จะยอมรับนับถือความคิดของบุคคลอื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

สจ๊วต และแอนเจโล (Stewart and Angelo. 1982 : 282) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะเกิดขึ้นอยู่เสมอตราบที่มนุษย์มีจุดมุ่งหมายต่างกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจึงไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว ถ้าเราได้เรียนรู้ที่จะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล และจะมีผลในทางที่ดีได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทำให้บุคคลได้มีโอกาสค้นพบการตอบสนองที่ดีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทำให้ ความรู้สึกต่าง ๆ ที่บุคคลเก็บไว้ ได้มีโอกาสแสดงออกมา
3. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทำให้เกิดการพบปะ และแลกเปลี่ยนกันอย่างจริงจัง
4. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทำให้เกิดความมั่นใจในความสัมพันธ์ของบุคคลยิ่งขึ้น

เซทซ์ และสตีเวนสัน (Dcetz and Stevenson. 1986 : 205 – 206) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยทั่วไปบุคคลจะคิดว่าความขัดแย้งกันเป็นสิ่งไม่ดี เพราะบ่อยครั้งที่เขาไม่สามารถจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ความสัมพันธ์ต้องหยุดชะงักลงไป คนส่วนใหญ่จึงพยายามที่จะหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล ซึ่งการหลีกเลี่ยงนั้นไม่ก่อให้เกิดขึ้นได้แล้ว ความขัดแย้งนั้นก็จะส่งผลในทางที่ดีได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะกระตุ้นให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ถ้าไม่มีความขัดแย้งระหว่างบุคคล เราก็จะทำการสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเคยชิน และซ้ำซาก โดยไม่ต้องใช้ความคิด
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ช่วยให้บุคคลได้รู้จักพิจารณาถึงความต้องการหรือเป้าหมาย และรู้จักที่จะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์ด้วย

จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 199 – 200) กล่าวว่าถ้าบุคคลรู้จักที่จะจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมแล้ว จะเป็นสิ่งที่มีค่าต่อตนเองและส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ของบุคคลดังนี้

1. ทำให้บุคคลตื่นตัวต่อการที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะในเรื่อง จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ของบุคคล จะช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ในตนเองว่าอะไรคือปัญหา ใครที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และจะแก้ปัญหานั้น ๆ อย่างไร
2. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
3. ทำให้เกิดพลังและเพิ่มแรงจูงใจในการที่จะจัดการกับปัญหา
4. ทำให้ชีวิตน่าสนใจมากขึ้น เพิ่มความอยากรู้อยากเห็น และความพยายามที่จะคิดค้นคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ มากขึ้น และทำให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น
5. ทำให้ชีวิตน่าสนใจที่คิดว่า การที่บุคคลมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือยังตกลงกันไม่ได้ มักจะเป็นเหตุให้การตัดสินใจนั้นถูกนำมาพิจารณาทบทวนอย่างรอบคอบมากขึ้น
6. ทำให้บุคคลได้เรียนรู้จักตัวเองมากขึ้น เช่น รู้ว่าเราเป็นคนอย่างไร อะไรที่ทำให้เราโกรธ อะไรทำให้เรากลัว และอะไรที่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเรา
7. ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคล จากการที่บุคคลได้มีส่วนร่วมกันแก้ไข หรือจัดการกับความเข้าใจผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การยอมรับและเห็นคุณค่าของกันและกัน จะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 201) กล่าวว่า การที่ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะเป็นไปในทางที่สร้างเสริมนั้น ควรพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น จะทำให้ความสัมพันธ์ของบุคคลมีความมั่นคง มีการโต้ตอบต่อกันในทางที่ดี หรือทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น
2. บุคคลมีความชื่นชอบและไว้วางใจต่อกันมากขึ้น
3. บุคคลทั้งสองฝ่ายมีความพึงพอใจในผลที่เกิดขึ้น
4. บุคคลทั้งสองฝ่ายมีการปรับปรุงความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นอีก

3.1.3 สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคล

ทิสนา แชมมณี (2522 : 139 - 141) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเกิดขึ้นได้จากสาเหตุต่าง ๆ กันซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความคิดเห็นแตกต่างกัน เป็นธรรมดาที่บุคคลจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ไปบ้าง ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างตามธรรมชาติของมนุษย์รวมเข้ากับความแตกต่างของประสบการณ์และการอบรมที่แต่ละคนได้รับ ความแตกต่างนี้เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนกัน ในหลาย ๆ กรณีอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ หากบุคคลหรือกลุ่มคนนั้นมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วไม่สามารถตกลงกันได้ ด้วยความพอใจของทั้งสองฝ่าย ปัญหาความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น

2. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการวิธีการคิดที่ขัดแย้งกัน บุคคลแต่ละคนจะมีวิธีการคิดหรือวิธีการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งนับว่าเป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน เช่น ฝ่ายหนึ่งอาจจะพูดว่า ทำอย่างนี้สิดี ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งพูดว่า ทำอย่างนี้ดีกว่า หากทั้งสองฝ่ายตกลงกันด้วยความพอใจไม่ได้ ปัญหาขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น

3. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการรับรู้ที่ต่างกัน สาเหตุนี้เป็นสาเหตุที่อาจก่อให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถหาข้อยุติลงได้ หากทั้งสองฝ่ายไม่ตระหนักถึงความจริงที่ว่า ในหลาย ๆ กรณีบุคคลมองสิ่ง ๆ เดียวกันแต่รับรู้ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากอวัยวะการรับรู้ของบุคคลแตกต่างกัน หากต่างฝ่ายต่างยืนยันว่าตนเองเห็นนั้นถูกต้อง และไม่สามารถช่วยกันหาข้อยุติอันเป็นที่พอใจทั้งสองฝ่ายได้ ปัญหาความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น

4. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากค่านิยมที่แตกต่างกัน ค่านิยมในที่นี้หมายถึง หลักที่บุคคลยึดถือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ว่า ดี - ไม่ดี ควร - ไม่ควร หลักที่บุคคลยึดถือนี้ส่วนใหญ่เป็ผลมาจาก ความเชื่อ ประสบการณ์ การอบรมที่บุคคลนั้น ๆ ได้มา เช่น บางคนเชื่อว่าสิ่งที่ควรทำ แต่อีกบุคคลหนึ่งอาจเห็นตรงกันข้าม หากต่างฝ่ายต่างยึดหลักหรือความเชื่อของตนเองอย่างเหนียวแน่น และไม่สามารถหาข้อตกลงที่มีประสิทธิภาพได้ ความเชื่อถือในค่านิยมที่แตกต่างกันนี้ก็จะเป็สาเหตุให้เกิดปัญหาความขัดแย้งได้

5. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากอคติที่มีต่อกัน อคติ ในที่นี้ หมายถึงความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น อคติ โดยส่วนใหญ่มักจะใช้ความหมายทางลบ เป็นความรู้สึกในทางไม่ดี ซึ่งเกิดขึ้นมาจากความรู้สึกส่วนตัว ประสบการณ์ หรือจากคำบอกเล่าของคนอื่น อคติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในใจ ซึ่งมีผลผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ กัน ปัญหาความขัดแย้งประเภทนี้ อาจเกิดขึ้นเพียงเพราะบุคคลมีความรู้สึกไม่ชอบหน้ากันก็เป็นได้

6. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากผลประโยชน์ที่ขัดกัน ปัญหาความขัดแย้งประเภทนี้นับว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่ และมักจะแก้ไขได้ยากกว่าปัญหาประเภทอื่น ผลประโยชน์เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรง เพราะถ้าแต่ละฝ่ายต่างก็มุ่งหวังจะเอาแต่ประโยชน์ของตนเองโดยฝ่ายเดียว และไม่สามารถประนีประนอมผ่อนปรนกันได้แล้ว ความขัดแย้งก็จะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรง

แซสส์ (Sasse. 1978 : 189) กล่าวว่า สาเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลนั้น มาจากความแตกต่างกันของค่านิยม วิธีการที่บุคคลติดต่อกับบุคคลอื่น การใช้อำนาจ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อคนสองคนพยายามที่จะควบคุม หรือมีอิทธิพลเหนือกันและกัน ก็ล้วนแต่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลทั้งสิ้น

เซทซ์ และสตีเวนสัน (Doetz and Stevenson. 1986 : 207 - 208) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุต่าง ๆ กันดังนี้

1. ความคิดเห็นต่างกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมีพื้นฐานมาจากความคิดเห็นต่างกัน การได้รับข้อมูลหรือความรู้ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีเรื่องของค่านิยม และความเชื่อที่ต่างกันด้วย

2. ความไม่สอดคล้องกันของบทบาท ในขณะที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันนั้น บางครั้งบุคคลไม่ยอมแสดงบทบาทที่ตนเองได้รับ แต่บุคคลต้องการแสดงบทบาทอื่นที่ไม่ใช่ของตนเอง เมื่อแสดงออกแล้วอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่ยอมโต้ตอบด้วย เช่น คนที่มีบทบาทเป็นผู้ตาม แต่พยายามที่จะแสดงตัวเป็นผู้นำอยู่ตลอดเวลา เป็นต้น

3. ความไม่สอดคล้องกันของเป้าหมาย จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลสองคนหรือสองฝ่ายต้องทำบางสิ่งบางอย่างร่วมกันโดยที่ต่างฝ่ายต่างต้องการสิ่งนั้น ๆ ต่างกัน

4. ข้อจำกัดของสิ่งที่บุคคลต้องการ บางครั้งสิ่งที่บุคคลต้องการนั้นมีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่ายได้

วิลสัน และแฮนนา (Wilson and Hanna. 1990 : 262 – 264) กล่าวว่าแหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีดังนี้คือ

1. ความขัดแย้งทางความคิด และค่านิยมของบุคคล

2. ความขัดแย้งของบทบาท และการใช้อำนาจ บทบาท หมายถึง ตำแหน่งของสมาชิกแต่ละบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม ถ้าหากสมาชิกในกลุ่มไม่พอใจบทบาทที่ตนเองได้รับ อาจนำไปสู่ความตึงเครียดและความขัดแย้งได้ ส่วนการใช้อำนาจ คือ การที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพล หรือมีผลต่ออีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบทบาท ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่มเห็นว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งใช้อำนาจอย่างไม่เหมาะสม

3. ความขัดแย้งของเป้าหมาย ในบางครั้งเป้าหมายของแต่ละบุคคล อาจจะแตกต่างกันกับเป้าหมายของกลุ่ม และถ้าไม่สามารถนำมารวมกันได้ ก็อาจเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้เช่นกัน

3.1.4 หลักในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล

จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 213 – 215) ในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลในทางที่ดีนั้น ควรจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. การรับรู้พฤติกรรมของตนเอง และของผู้อื่นมักผิดพลาด หรือบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้เสมอ โดยเป็นผลมาจาก

1.1 การที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีความมั่นใจว่าตนทำถูกต้องแล้ว แต่อีกฝ่ายหนึ่งต่างหากที่ทำไม่ถูก และความคิดว่าตนเองเท่านั้นที่พยายามจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พยายามที่จะเก็บกตความรู้สึกละโม้ต่อการกระทำของตนเองเอาไว้ แล้วแสดงความโกรธ หรือไม่พอใจต่อการกระทำของบุคคลอื่น

1.2 ความสับสนของบุคคล บางครั้งก็รู้สึกที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่น ต้องการให้บุคคลอื่นเห็นด้วยกับตัวเอง แต่บางครั้งก็มีความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่น และต้องการที่จะเห็นด้วยกับเขา ดังนั้นเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างบุคคลเกิดขึ้นจึงควรที่ระวังในเรื่องการรับรู้ของตนเอง และการรับรู้ที่มีต่ออีกฝ่ายหนึ่งด้วย

2. การสื่อสารที่ถูกต้องและชัดเจน การสื่อสารที่ถูกต้องและชัดเจน การสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดผลในทางที่ดี ลักษณะของการสื่อสารที่ดีได้แก่ การสื่อสารแบบเปิด คือ การที่ทั้งสองฝ่ายกล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกต่อกันอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา แสดงการยอมรับซึ่งกันและกัน ให้ความเข้าใจบุคคลอื่น หลีกเลี่ยงการ

ประเมินหรือตัดสินบุคคลอื่น การโกหก การข่มขู่ การออกคำสั่ง การโต้ตอบเพื่อเอาชนะ การพยายามที่จะควบคุมบุคคลอื่น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นการทำให้บุคคลอื่นไม่ยากที่จะติดต่อสื่อสารกับเรา

3. การสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ โดยมีหลักสองอย่างคือ ต้องแสดงว่าเราไว้วางใจบุคคลอื่นด้วยการแสดงถึงความพยายามที่จะแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เปิดเผยความรู้สึก ความต้องการของตนเองให้บุคคลอื่นทราบอย่างตรงไปตรงมา และแสดงท่าทีให้น่าไว้วางใจแก่บุคคลอื่นด้วยการแสดงการยอมรับ รวมทั้งให้ความมั่นใจว่าเราจะก่อความเสียหาย หรือส่งผลในทางที่ไม่ดีแก่บุคคลอื่น

4. การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน การที่บุคคลทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันนอกจากจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นแล้วยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันด้วย เป็นการเพิ่มพูนความรู้สึกรักใคร่ชอบพอกัน ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ทับส์ (Tubbs. 1978 : 283) กล่าวว่า หลักในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลเพื่อช่วยให้สมาชิกในกลุ่มบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ คือ

1. หลีกเลี่ยงการโต้เถียงโดยยึดถือความคิดเห็น หรือจากการตัดสินของตนเอง ควรพยายามใช้หลักของความเป็นเหตุเป็นผล

2. หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนใจเพียงเพื่อให้บรรลุข้อตกลงกับผู้อื่น และเพื่อหลีกเลี่ยงการขัดแย้งกับผู้อื่น ควรให้การสนับสนุนการแก้ปัญหาที่หนึ่ง ๆ เพราะว่าเราเห็นด้วยจริง ๆ

3. หลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีลดความขัดแย้งด้วยวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น การตัดสินโดยใช้เสียงข้างมาก การดูจากความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปของบุคคล การยึดถือตามความนิยม หรือประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมา

4. การที่บุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกันนั้น ถือว่าเป็นประโยชน์มากกว่าจะเป็นอุปสรรคในการตัดสินใจ เพราะจะช่วยให้มีแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลากหลาย และมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น

แซสส์ (Sasse. 1987 : 205) กล่าวว่า ทักษะในการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล เช่น การรับฟัง จะช่วยให้เราเข้าใจความต้องการของบุคคลอื่น ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการที่จะค้นหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย การใช้ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยสรรพนาม ฉัน หรือ ผม แทนตัวเอง ก็เป็นหลักของการสื่อสารอีกอย่างหนึ่งที่ควรนำมาใช้ในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล เพราะเป็นการแสดงให้บุคคลอื่นทราบถึงความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดได้ยิ่งขึ้น และยังแสดงให้เห็นว่าไม่ได้เป็นการตำหนิตัวบุคคลอื่น

ทิตนา แชมมณี (2522 : 143) กล่าวว่า การจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะสำเร็จได้ดีก็ต่อเมื่อ

1. ทั้งสองฝ่ายคิดว่า ความขัดแย้ง เป็นเรื่องธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้

2. ทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนความคิดจาก การเอาชนะกันและกัน มาเป็น การช่วยกันเอาชนะปัญหา เพื่อที่จะได้เป็นแรงผลักดันให้ทั้งสองฝ่ายมุ่งประเด็นตรงไปที่ปัญหาว่าคืออะไร อะไรคือจุดประสงค์หรือความต้องการที่แท้จริงของทั้งสองฝ่าย และวิธีการอะไรที่จะช่วยให้แต่ละฝ่ายได้สนองความต้องการของตน ซึ่งกระบวนการนี้จะตรงกันข้ามกับการที่ทั้งสองฝ่ายต่างจะเอาชนะกัน และพยายามหาวิธีการที่จะให้ตนเองอยู่เหนืออีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะเห็นว่าในกรณีหลังนี้ทั้งสองฝ่ายจะไม่สนใจที่จะช่วยอีกฝ่ายหนึ่งแก้ปัญหา หรือ

หาวิธีการให้อีกฝ่ายหนึ่งได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของเขา เหมือนกับที่ช่วยอีกฝ่ายหนึ่งแก้ปัญหา หรือหาวิธีการให้อีกฝ่ายหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ

3. ทั้งสองฝ่ายมุ่งความสนใจที่จะแสดงหรือบอกความต้องการของตนออกมาให้อีกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน เพราะสิ่งนี้เป็นข้อมูลสำคัญในการนำมาใช้แก้ปัญหา

4. ทั้งสองฝ่ายมุ่งความสนใจในเรื่องการหาข้อมูลเพิ่มเติมที่จะช่วยในการตัดสินใจหาวิธีการให้แต่ละฝ่าย ได้บรรลุผลตามที่ตนต้องการ

5. ทั้งสองฝ่ายพยายามหลีกเลี่ยงการใช้คะแนนเสียงตัดสินหาข้อยุติ เพราะการลงคะแนนเสียงนั้น มักนำไปสู่ผลแบบ แพ้ – ชนะ ได้

6. ทั้งสองฝ่ายหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว ทำให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ในทางตรงข้าม แต่ละฝ่ายจะเอาใจใส่กันและกัน และจะช่วยกันจนได้ข้อยุติที่พอใจ

3.1.5 รูปแบบหรือกลวิธีในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล

จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 207 – 210) กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยง บุคคลที่ใช้กลวิธีหลีกเลี่ยงนี้ จะไม่สนใจว่าเป้าหมายที่ตนต้องการคืออะไร และไม่สนใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลว่าเป็นอย่างไร เขาจะหนีจากความขัดแย้ง ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นง่ายกว่าการที่จะหันหน้าเข้าหากัน

2. การใช้อำนาจ บุคคลที่ใช้กลวิธีการใช้อำนาจ จะใช้กำลังหรือความสามารถที่เหนือกว่า บังคับ ช่มชู้ให้คนอื่นยอมรับวิธีการของตน จะให้ความสำคัญกับเป้าหมาย หรือความต้องการของตนเอง ไม่สนใจความต้องการของบุคคลอื่น และไม่สนใจว่าใครจะชอบเขาหรือไม่ เขาต้องเป็นผู้ชนะซึ่งจะทำให้เขารู้สึกภาคภูมิใจ และถือว่านั่นคือความสำเร็จ การสูญเสียหรือความพ่ายแพ้จะทำให้เขารู้สึกว่าตนเองอ่อนแอ ผิดหวัง ดังนั้นเขาจะต้องพยายามเอาชนะให้ได้

3. การใช้ความอ่อนโยน บุคคลที่ใช้กลวิธีการใช้ความอ่อนโยน จะคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ต้องการให้บุคคลอื่นชอบหรือยอมรับตนเอง และคิดว่าควรหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างละมุนละม่อม ตลอดจนคิดว่า เมื่อมีการโต้เถียงเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันต้องหยุดชะงักลง เขาจะยอมยกเลิเป้าหมายหรือความต้องการส่วนตัว ทำตามความต้องการของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีเอาไว้ เขาจะพยายามใช้ความอ่อนโยนตลอดเวลาที่เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล เพราะกลัวว่าจะเกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

4. การประนีประนอม บุคคลที่ใช้กลวิธีการประนีประนอม จะให้ความสำคัญทั้งความต้องการของตนเอง และความสัมพันธ์กับผู้อื่นพอสมควร ยอมที่จะยกเลิเป้าหมายหรือความต้องการบางส่วนของตนเอง และพยายามชักจูงให้บุคคลอื่นยินยอมเหมือนอย่างตนเองด้วย เขาจะเต็มใจเสียสละความต้องการบางอย่างตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไปบ้างเพื่อให้ได้ข้อตกลงที่ดี

5. การหันหน้าเข้าหากัน บุคคลที่ใช้กลวิธีการหันหน้าเข้าหากัน จะให้คุณค่ากับเป้าหมายของตนเอง และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมาก เขามองว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข และควรแสวงหาคำตอบหรือข้อยุติที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุเป้าหมายตามที่ตนต้องการ นอกจากนี้ยังมองว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้น จะช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ของกันและกัน เขาจะร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางที่เหมาะสม เขาจะพอใจเมื่อได้คำตอบหรือข้อยุติที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุเป้าหมาย และความตึงเครียด หรือความรู้สึกในทางลบที่เกิดขึ้นสามารถขจัดลงไปได้

แอดเลอร์, โรเซนฟีลด์ และทาวน์ (Adler, Rosenfeld and Towne, 1983 : 283 – 296) ได้กล่าวถึง วิธีหรือรูปแบบในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยง บุคคลที่ใช้วิธีนี้ จะมีความเชื่อว่า การที่จะทนอยู่กับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นง่ายกว่าการที่จะต้องไปพบกับปัญหาที่ต้องขบคิด หรือพยายามที่จะต้องแก้ไขปัญหานั้น เขาจึงยอมที่จะหลีกเลี่ยง หรือนิ่งเฉยดีกว่า

2. การยอมตาม บุคคลที่ใช้วิธีนี้ จะแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นโดยการยอมทำตามความต้องการของบุคคลอื่น มากกว่าความสำคัญของตนเอง คนเหล่านี้จะยอมเห็นด้วยก็เพื่อต้องการความสงบเท่านั้นแต่ไม่ได้เห็นด้วยอย่างแท้จริง การแสดงออกในลักษณะนี้อาจเหมาะสำหรับกรณีที่มีความต้องการของบุคคลอื่นนั้นมีความสำคัญมากกว่าความต้องการของเราจริง ๆ และการแสดงออกในลักษณะนี้จะมีผลในระยะสั้นคือ ทำให้เกิดความสงบ และอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ทำในสิ่งที่ต้องการ แต่มีผลในระยะยาวคือ จะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. การใช้ความอ่อนโยน บุคคลที่ใช้วิธีนี้ จะพยายามแสดงออกมาในลักษณะของความอ่อนโยน พยายามควบคุมความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองไว้ เพื่อรักษาภาพพจน์ที่ดีของตนมากกว่าสิ่งอื่นใด การแสดงออกในลักษณะนี้จึงไม่เกิดผลดีนักเพราะไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้การใช้ความอ่อนโยนอย่างมาก ๆ บางครั้งอาจเป็นลักษณะหนึ่งของความก้าวร้าว โดยอาจเปลี่ยนเรื่องพูด หรือแสดงความตลกขบขัน เพื่อกลบเกลื่อนความก้าวร้าวของตน

4. การประนีประนอม บุคคลที่ใช้วิธีนี้ จะแสดงอย่างเปิดเผยและพยายามที่จะให้ทั้งสองฝ่ายได้รับความพึงพอใจ แต่บางครั้งการประนีประนอมนี้ จะไม่มีใครพึงพอใจในผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพราะว่าจะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายต้องเสียบางอย่างที่ตนเองต้องการ บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นี้อาจจะอยากเพิ่มความต้องการของตนเอง และยังคงพยายามที่จะได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ

5. การแข่งขัน บุคคลที่ใช้วิธีนี้ จะชอบใช้กำลัง อำนาจ ต้องการเอาชนะ แต่ผลที่ได้รับจากการจัดการกับความขัดแย้งวิธีนี้มักจะเป็นความสูญเสียของทั้งสองฝ่าย

6. การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บุคคลที่ใช้วิธีนี้ จะทำให้ความสำคัญกับความต้องการของตนเอง และความต้องการของบุคคลอื่นเหมือน ๆ กัน เขาจะร่วมกันแสดงความคิดเห็นและช่วยกันหาแนวทางที่จะทำให้ทั้งสองฝ่ายได้รับในสิ่งที่ต้องการ การแสดงออกในลักษณะนี้เป็นการแสดงออกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะต้องใช้เวลา และใช้ความพยายามก็ตาม

วิธีแก้ไขความขัดแย้งทั้ง 6 วิธีที่กล่าวมาข้างต้นนี้ หากพิจารณาตามหลักพฤติกรรมกรรมแสดงออกสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก บุคคลที่แสดงพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกนี้ จะแสดงอาการนิ่งเฉย ไม่สนใจต่อความต้องการของตนเอง และไม่รับรู้ความต้องการของบุคคลอื่นแต่จะยอมรับในสถานการณ์ที่ทำให้ตนไม่พอใจนั้นได้ การหลีกเลี่ยง การยอมตาม การประนีประนอม การแสดงความอ่อนโยน โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นลักษณะของพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก

2. พฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อม บุคคลที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อม จะแสดงความรู้สึกในทางที่ไม่ดีของตนเองออกมาในลักษณะที่ตรงข้ามกับความเป็นจริง การกระทำที่เขาแสดงออกมาจะมีจุดมุ่งหมายแอบแฝงอยู่ เช่น ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกผิด การเปลี่ยนเรื่องพูดในขณะที่เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล แสดงอาการขบขันกับความรู้สึกอับอายของอีกฝ่ายหนึ่ง การหลีกเลี่ยง การยอมตาม การประนีประนอม การแสดงความอ่อนโยนที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นจริง ๆ จัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อม

3. พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก บุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคล ซึ่งจะสื่อสารออกมาได้โดยการแสดงความต้องการ ความคิด ความรู้สึก ของตนอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมาโดยไม่ปราศจากการตัดสิน หรือการออกคำสั่งต่อบุคคล และคิดอยู่เสมอว่าการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้รับความพึงพอใจนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ การที่บุคคลมีความคิดเหล่านี้ประกอบกับการเรียนรู้และฝึกฝนวิธีการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ต้องการทุก ๆ ครั้ง แต่จะช่วยให้บุคคลมีโอกาสได้รับความสำเร็จมากขึ้น และผลดีที่ตามมาสำหรับบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลคือ ช่วยรักษาความรู้สึกนับถือในตนเอง ของทั้งสองฝ่าย และเกิดความรู้สึกที่ดีขึ้นทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นกับบุคคลที่แสดงพฤติกรรม ในลักษณะอื่น

แอตเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne, 1987 : 340 – 344) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเมื่อประสบกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลดังนี้

1. พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก บุคคลที่มีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก จะไม่สามารถแสดงความคิดความรู้สึกของตนออกมาเมื่อถึงคราวจำเป็น อาจเนื่องมาจากขาดความเชื่อมั่น หรือขาดทักษะในการแสดงออก บุคคลที่ไม่กล้าแสดงออกจะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น 2 ลักษณะคือ

1.1 พยายามที่จะไม่สนใจถึงความต้องการของตนเอง โดยพยายามลบล้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือให้ความสำคัญกับเรื่องอื่นแทน พยายามคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่ปัญหา และไม่ได้สร้างความเดือดร้อนอะไร

1.2 ยอมรับรู้ว่าตนไม่สามารถที่จะไปสู่เป้าหมายได้ ยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นปัญหา และรอคอยว่าปัญหานั้นจะคลี่คลายหรือจบสิ้นไปเองโดยที่ตนไม่ต้องจัดการอะไรทั้งสิ้น การที่บุคคลไม่กล้าแสดงออกนี้ มีผลให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจทั้งต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

2. พฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง จะแสดงความโกรธหรือการปกป้องตนเอง ไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น แสดงการดูถูก ข่มขู่ ทำให้ตัวเองเด่นขึ้นมาขณะที่บุคคลอื่นรู้สึกด้อย เป็นต้น

3. พฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อม บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อม จะไม่แสดงความรู้สึกโกรธออกมาโดยตรง แต่จะแสดงความก้าวร้าวออกมาในลักษณะที่ตรงกันข้าม เช่น แสดงว่ามึนมาก พยายามเปลี่ยนเรื่องพูด ขอบวิเคราะห์หรืออธิบายความคิดความรู้สึกของบุคคลอื่น ไม่ยอมที่พูดถึงความคิดความรู้สึกของตนเอง สร้างทำเป็นยอมแพ้ การแสดงความตลกขบขัน เป็นต้น

4. พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก บุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก จะแสดงความต้องการ ความคิด ความรู้สึก ของตนเองอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมาโดยไม่ตัดสินหรือออกคำสั่งต่อบุคคลอื่น การแสดงออกในลักษณะนี้จะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น การแสดงออกในลักษณะนี้จะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น ความรู้สึกเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อตนเองและบุคคลอื่น ความรู้สึกเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้แสดงออกอย่างเปิดเผย และตรงไปตรงมา

ในการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเมื่อประสบความขัดแย้งระหว่างบุคคล (Adler and Towne, 1987 : 341 ; citing Phelps and Austin, 1974) มีรายละเอียดดังนี้

1. บุคคลที่มีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง แต่มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น ยอมหรือปล่อยให้บุคคลอื่นตัดสินใจ และเมื่อเกิดปัญหาจะหนีปัญหา หรือยอมแพ้

2. บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง จะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง แต่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่น ตัดสินใจให้บุคคลอื่น ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เป็นต้น

3. บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางอ้อม จะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง แต่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่น ตัดสินใจให้บุคคลนั้นไม่รู้ตัว และเมื่อเกิดปัญหาจะต่อต้านโดยไม่แสดงพฤติกรรมให้เห็นเด่นชัด

4. บุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม จะมีทัศนคติที่ดีทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ตัดสินใจด้วยตนเอง และเมื่อเกิดปัญหาจะแสดงพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง และเมื่อเกิดปัญหาจะแสดงพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น ด้วยการหันหน้าเข้าหากัน แสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองอย่างตรงไปตรงมา

สจ๊วต และแอนจิโล (Stewart and Angelo. 1982 : 285 – 298) ได้กล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล ไว้ดังนี้

1. การใช้ความอ่อนโยน

1.1 บุคคลที่ใช้ความอ่อนโยนจะมีความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลดังนี้

1.1.1 คิดว่าการหลีกเลี่ยงดีกว่าการต่อต้านกัน การรักษาความสงบเป็นเรื่องสำคัญมากที่สุด เขาจึงพยายามหลีกเลี่ยงไปจากสถานการณ์ของความขัดแย้ง แม้ว่าจะต้องปฏิเสธความต้องการ ความคิด หรือเป้าหมายของตนเองก็ตาม

1.1.2 คิดว่าการแสดงความขัดแย้งออกมาเป็นสิ่งไม่ดี โดยเฉพาะต่อหน้าชุมชน กลัวว่าถ้าแสดงความขัดแย้งออกไปแล้วจะทำให้บุคคลอื่นมองตนเองในทางที่ไม่ดี

1.1.3 คิดว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจ ไม่จำเป็นที่จะเสียเวลาจัดการกับเรื่องที่เกิดขึ้นนั้น และคิดว่าการหันหน้าเข้าแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องที่ยากกว่าการหลีกเลี่ยงจากปัญหา

1.2 บุคคลที่ใช้ความอ่อนโยนจะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

1.2.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ ชอบพูดซ้ำ แสดงความเห็นด้วยกับผู้อื่น หรือ ตอบรับอย่างรวดเร็ว มักจะใช้คำพูดว่า ดี , ฉันเห็นด้วย , ไม่มีปัญหา , ไม่เป็นไร , ถ้าคุณไม่รังเกียจ เป็นต้น

1.2.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่ ก้มหน้า มองไปทางอื่น หันหลัง นั่งตัวงอ พูดด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน

2. การดำเนินมติเตียน

2.1 บุคคลที่ใช้การดำเนินมติเตียน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลดังต่อไปนี้

2.1.1 คิดว่าถ้าหากไม่สามารถโต้เถียงเพื่อเอาชนะได้ ก็จะถือว่าเป็นบุคคลอ่อนแอ และจะไม่มีใครยอมรับนับถือตนเอง

2.1.2 คิดว่าความคิดเห็นของตนเองเท่านั้นที่ถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริงที่สุด ความคิดของบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับตนเองนั้น เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง

2.1.3 ต้องการที่จะเอาชนะ และเชื่อว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะมีผู้ชนะทั้ง

สองฝ่าย จะต้องมียฝ่ายหนึ่งแพ้ และอีกฝ่ายหนึ่งชนะเสมอ

2.2 บุคคลที่ใช้การตำหนิติเตียน จะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

2.2.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ มักจะใช้คำพูดที่เป็นการตำหนิติเตียนผู้อื่น เช่น เป็นความผิดของคุณ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นโดยมักจะใช้คำว่า คุณควรจะทำ..... เป็นการแสดงให้เห็นว่าความคิดของตนเองดีกว่าความคิดของผู้อื่น และเมื่อมีการแสดงความคิดเห็นกัน บุคคลเหล่านี้มักจะชอบแสดงการตัดสิน ดี / ไม่ดี / ถูก / ผิด นอกจากนี้ยังชอบพูดประชดประชันบุคคลอื่นอีกด้วย

2.2.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่ พูดเสียงดัง ข่มขู่ผู้อื่น พยายามที่จะทำตัวให้เหนือคนอื่น ชอบจัดการและควบคุมบุคคลอื่น มักชอบจ้องมองบุคคลอื่นนาน ๆ ชอบชี้นิ้วสั่งบุคคลอื่น

3. การใช้ความเย็นชา

3.1 บุคคลที่ใช้ความเย็นชา จะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

3.1.1 คนที่มีวุฒิภาวะนั้นไม่ควรที่จะแสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกใด ๆ ออกมาทั้งสิ้นในขณะที่เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลขึ้นนั้นจึงไม่ควรที่จะแสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกใด ๆ ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

3.1.2 อารมณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เป็อันตรายมาก บุคคลจึงควรหลีกเลี่ยงและไม่ควรให้ความสำคัญกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น แต่จะให้ความสนใจเฉพาะข้อมูล หรือข้อเท็จจริงเท่านั้น

3.1.3 คิดว่าว่าตนเอง เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี

3.2 บุคคลที่ใช้ความเย็นชา จะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

3.2.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ ข้อความที่พูดนั้นจะต้องมีเหตุผลประกอบเสมอ และชอบกล่าวอ้างถึงบุคคลที่สาม ชอบใช้คำพูดหรือประโยคที่มีความหมายซับซ้อน

3.2.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่ น้ำเสียงราบเรียบ สายตาเย็นชา พยายามควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มักนั่งตัวตรง และไม่ค่อยเคลื่อนไหวร่างกาย

4. การเบี่ยงเบนความสนใจ

4.1 บุคคลที่ใช้การเบี่ยงเบนความสนใจ จะมีความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลดังนี้

4.1.1 ถ้าหากเราสามารถเปลี่ยนไปพูดเรื่องอื่น หรือทำเป็นไม่สนใจความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นก็ยุติลงได้เอง

4.1.2 บุคคลที่มีความสุข หรือความสัมพันธ์ที่ดีนั้นไม่ควรจะมีการโต้เถียง หรือมีความขัดแย้งกันเลย ควรจะหัวเราะหรือยิ้มแย้มต่อกันตลอดเวลา เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นจึงถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี จึงควรเปลี่ยนเรื่องพูดเพื่อหลีกเลี่ยงการโต้เถียงกัน

4.2 บุคคลที่ใช้การเบี่ยงเบนความสนใจ จะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

4.2.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ ชอบเปลี่ยนเรื่องพูดทันทีทันใด หลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงความคิดความรู้สึก และความต้องการของตัวเองอย่างจริงจัง และตรงไปตรงมา

4.2.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่ แสดงท่าทางสนุกสนานรื่นเริง บางครั้งหัวเราะในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม ชอบเคลื่อนไหวไปมาอยู่เสมอ

5. การปรับเข้าหากัน

5.1 บุคคลที่ใช้การปรับเข้าหากันจะมีความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นดังนี้

5.1.1 ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอ

5.1.2 การที่บุคคลโต้เถียงหรือแสดงความคิดเห็นต่อกันนั้น หมายถึง บุคคลแสดงความสนใจต่อเรื่องนั้น ๆ และให้ความสนใจต่อกัน

5.1.3 เชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อยุติที่เพียงพอ ทั้งสองฝ่ายคือมีผู้ชนะทั้งคู่

5.2 บุคคลที่ใช้การปรับเข้าหากันจะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

5.2.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ พูดถึงความคิดความรู้สึก ความต้องการ หรือเป้าหมายของตนเองอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา โดยเปลี่ยนสรรพนามที่แทนตัวเองเพื่อแสดงให้บุคคลอื่นทราบว่าตนเป็นผู้พูดถึงตนเอง ถามและรับฟังความคิด ความรู้สึกความต้องการหรือเป้าหมายของบุคคลอื่นโดยไม่แสดงการตัดสินตลอดจนไม่ตำหนิตติเตียนบุคคลอื่น

5.2.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่ ขณะที่พูดมีการมองประสานสายตากับผู้ฟัง นั่งในท่าที่ผ่อนคลาย แสดงสีหน้าได้เหมาะสมกับความรู้สึกและเรื่องราวที่พูด ใช้เสียงในระดับสูง ต่ำ ตามความเหมาะสม เป็นต้น

ทิสนา แชมมณี (2522 : 142 – 144) กล่าวว่า วิธีพื้นฐานที่ใช้ในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลมีอยู่ 3 วิธีใหญ่ ๆ คือ

1. วิธีแบบ แพ้ – ชนะ คือ ต่างฝ่ายต่างจะเอาชนะกันและกัน เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังไว้อย่างเต็มที่ การแก้ปัญหาแบบนี้มักจะยุติตรงที่ว่าฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายชนะ และอีฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายแพ้ การแก้ปัญหาแบบนี้มีส่วนดีตรงที่ว่า ฝ่ายชนะจะได้รับความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ และการตัดสินเป็นไปอย่างเด็ดขาด ไม่ยืดเยื้อ โดยเฉพาะถ้าอีกฝ่ายหนึ่งยอมรับการพ่ายแพ้ของตนเอง แต่ส่วนใหญ่แล้วการใช้วิธีนี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจหรือบางกรณีถึงกับเคียดแค้น และอาจคิดหาทางแก้แค้น ในโอกาสต่อไปด้วย

2. วิธีแบบ แพ้ – แพ้ คือการที่ทั้งสองฝ่ายต่างไม่ได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือแต่ละฝ่ายได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการประนีประนอมกัน เพราะต่างฝ่ายต่างคิดว่า ได้ครั้งหนึ่งยังดีกว่าไม่ได้เลย หรืออาจหาคนกลางมาช่วยตัดสินให้ ซึ่งคนกลางอาจตัดสินออกมาแบบ แพ้ – ชนะ หรือ แพ้ – แพ้ ก็ได้ แล้วแต่กรณี

3. วิธีแบบ ชนะ – ชนะ คือการที่ทั้งสองฝ่ายต่างบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนต้องการ โดยวิธีการร่วมมือกันแก้ปัญหา และพยายามหาวิธีการที่จะสามารถช่วยให้ทั้งสองฝ่ายได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนเองต้องการ

โดยทั่วไปแล้วพบว่า วิธีการแบบแพ้ – ชนะ และแบบ แพ้ – แพ้ จะถูกนำมาใช้บ่อยกว่าวิธีแบบ ชนะ – ชนะ แต่วิธีการแบบ ชนะ – ชนะ นั้นถือว่าเป็นวิธีการที่ได้ผล ดีกว่าในระยะยาวและสามารถที่จะทำให้สำเร็จได้โดยการฝึกฝนทักษะเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย ดังนั้นถือว่าการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลนี้สมควรได้รับความสนใจจากบุคคลในวงการต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ แซสส์ (Sasse. 1978 ; 203 – 204) กล่าวว่าวิธีการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลแบบไม่มีผู้แพ้ จะไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแพ้ หรือชนะ ทั้งสองฝ่าย จะเป็นผู้ชนะด้วยกัน และจะ

ยอมรับผลจากการที่ได้ร่วมกันจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น วิธีการนี้แม้ว่าจะต้องใช้ความสามารถและการฝึกฝนแต่จะมีผลให้บุคคลได้มีการร่วมมือกัน ตลอดจนให้การยอมรับกัน

3.1.6 ลำดับขั้นตอนในการแก้ไขหรือจัดการกับความขัดแย้ง

เซทซ์ และสติเวนสัน (Dcetz and Stevenson. 1986 : 217 - 219) กล่าวว่า การจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระบุถึงเป้าหมายที่แต่ละคนต้องการ โดยให้แต่ละคนบอกว่าอะไรคือสิ่งที่ตนต้องการทำ อะไรคือสิ่งที่อยากมี หรืออยากประสบความสำเร็จ ซึ่งควรจะพูดถึงเป้าหมายหรือความต้องการในขณะนี้มากกว่าที่จะพูดถึงเป้าหมายหรือความต้องการในระยะยาว

2. รวบรวมเป้าหมายและความต้องการของแต่ละคนเข้าด้วยกัน และคิดว่าทั้งหมดนั้นคือเป้าหมายหรือความต้องการของทุกคนด้วย

3. ช่วยกันหาแนวทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้เพื่อที่สามารถจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ในขั้นนี้ทุกคนจะมีส่วนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4. เลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุด และปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกนั้น

แอดเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne. 1987 : 363 – 368) กล่าวว่า วิธีการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคล แบบ ชนะ – ชนะ ประกอบด้วย

1. การพิจารณาความหมายของปัญหา และสิ่งที่ตนเองต้องการ ก่อนที่จะบอกถึงปัญหาและความต้องการของตนเองให้บุคคลอื่นทราบนั้น จะต้องพิจารณาว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งคือ เพื่อนบ้านส่งเสียงดังในเวลากลางคืน สิ่งที่ต้องการ คือ ต้องการอ่านหนังสือโดยที่ไม่มีเสียงดังรบกวน

2. การนัดหมายเวลาที่จะพูดถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงปัญหาและความต้องการของตนเองนั้น ควรที่จะบอกให้เขารู้ตัวล่วงหน้าก่อนและขอความร่วมมือในการช่วยกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ถ้าหากอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่พร้อมที่จะรับฟังแล้วอาจเกิดความเข้าใจผิดได้

3. อธิบายถึงปัญหาและความต้องการของตนเองให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ โดยพยายามอธิบายอย่างชัดเจนเฉพาะเจาะจงและตรงไปตรงมา

4. ตรวจสอบความเข้าใจ ของอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อได้อธิบายปัญหาและความต้องการของตนเองแล้ว สิ่งที่สำคัญคือต้องแน่ใจว่า อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจตรงกับสิ่งที่ตนเองต้องการบอก จึงต้องคอยถามให้แน่ใจว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่

5. เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายหนึ่งได้อธิบาย ถึงความต้องการของเขาเมื่อได้พูดถึงความต้องการของตนเองแล้วควรให้อีกฝ่ายหนึ่งได้พูดถึงความต้องการของเขาด้วยเช่นกัน

6. ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง ที่มีต่อความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งโดยพยายามตั้งใจฟัง และใส่ใจต่อความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ

7. ตกลงกันถึงแนวทางที่จะจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยพยายามช่วยกันหาแนวทาง ที่เป็นไปได้และช่วยกันตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดเพื่อที่จะให้ทั้งสองฝ่ายได้รับความพึงพอใจและบรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ

กอร์ดอน (พรณราย ทรัพย์ประภา. 2526 : 46 – 48 ; อ้างอิงจาก Gordon. 1970) กล่าวว่าในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลนั้นควรจะปรับความขัดแย้งให้เป็นปัญหาเพื่อจะได้มีการใช้ความพยายามร่วมกัน ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้เพื่อให้มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สำหรับขั้นตอนต่าง ๆ ในการแก้ปัญหานั้น ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ผู้มีความขัดแย้งทุก ๆ คน อธิบายสถานการณ์ต่าง ๆ ไปตามที่เขาเห็น การอธิบายดังกล่าวต้องเป็นเนื้อหาของสถานการณ์ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่นำอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ของขั้นนี้ ก็คือต้องการให้ได้ข้อตกลงและความเข้าใจร่วมกันของทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวกับการอธิบายสถานการณ์ที่เป็นความขัดแย้งนั้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการลดความขัดแย้ง

ขั้นที่ 2 ผู้ที่มีความขัดแย้งอธิบายความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความขัดแย้งนั้น ๆ สิ่งที่ต้องระมัดระวังให้มากก็คือจะต้องไม่มีการกล่าวโทษ ซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการสะสมอารมณ์มากขึ้น วัตถุประสงค์ ของขั้นนี้ก็คือต้องการให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของกันและกัน

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลและความเข้าใจที่ได้มาจากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาอธิบายสถานการณ์ให้เป็นที่ยอมรับแก่ทุก ๆ คน ที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้งนั้น และในตอนท้ายของขั้นนี้ ผู้มีความขัดแย้ง ก็ควรมีข้อตกลงกัน 3 ประการคือ

1. เห็นพ้องต้องกันในการรับรู้ต่อความขัดแย้งนั้น
2. เข้าใจความรู้สึกของกันและกันอันเกี่ยวกับความขัดแย้งนั้น
3. เห็นพ้องต้องกันว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร ถ้าสามารถลดความขัดแย้งลง

อย่างน่าพึงพอใจ

ขั้นที่ 4 ร่วมกันตกลงถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมีเพียงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการทุก ๆ คนควรเขียนรายการของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ตนเต็มใจจะเปลี่ยนและเข้าใจว่าคนอื่น ๆ จะทำอย่างไร

ขั้นที่ 5 สร้างข้อตกลงต่าง ๆ ขึ้น รวมทั้งการติดตามผล และวัน เดือน ปี เฉพาะ สำหรับให้บรรลุกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดที่ต้องการ

จอห์น (Johnson. 1986 : 222 – 226) กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล ดังนี้

1. การหันหน้าเข้าหากัน เป็นการแสดงความคิดความรู้สึกของตนเองที่เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา การสำรวจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน การสำรวจถึงความต้องการ และความรู้สึกในขณะนั้นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
2. การระบุถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นการอธิบายถึงการกระทำของแต่ละบุคคล โดยไม่ตำหนิตัวอื่น หรือข่มขู่ ถูกขู่ซึ่งกันและกัน การอธิบายถึงความขัดแย้งว่าเป็นปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข การระบุถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างเฉพาะเจาะจง การอธิบายถึงการกระทำของทั้งสองฝ่ายที่จะส่งผลให้การจัดการกับความขัดแย้งนั้นบรรลุผลในทางที่ดี
3. การแลกเปลี่ยนความคิด และความรู้สึกต่อกัน เป็นการร่วมกันวิเคราะห์ถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือ สิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย และเป็นความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น สิ่งที่ยังสองฝ่ายมีความคิดเห็นตรงกัน การกระทำที่ต่างฝ่ายต่างยอมรับไม่ได้ แนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้ และทำให้เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่าย สิ่งแต่ละฝ่ายต้องการกระทำเพื่อแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้ง

3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา หลวงจอก (2526 : 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี. ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้ารับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญ

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณ หมีนางค์ (2540 : 45) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลของการปรับเปลี่ยนและการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิชาการ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรับเปลี่ยนและนักเรียนที่ได้รับการใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

วีลาสโก (Velasco, 1985 : 3300 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 15 – 18 ปี. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เป็นผู้นำมีความสามารถในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้ดี นักเรียนที่เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มมีความสามารถในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้บ้าง ส่วนนักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มจะไม่สามารถในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคล

วาร์ด (Ward, 1986 : 2650 – B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในเมือง เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงเมื่อเกิดความขัดแย้งหลังได้รับการอบรมทางจริยธรรม. โดยให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ 10 จำนวน 51 คน เข้ารับการอบรมทางด้านจริยธรรมใช้เวลา 8 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้ารับการอบรม มีความคิดเห็นว่า การใช้ความรุนแรงสามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยใช้วิธีการทางจริยธรรม

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอเมื่อบุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กัน ถ้าหากบุคคลได้เรียนรู้ในการลดพฤติกรรมความขัดแย้งลง ก็จะช่วยให้มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้นกับคนรอบข้าง หรือบุคคลอื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2544 ที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน จำนวน 45 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ ปีการศึกษา 2544 ที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 15 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

2.1 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 67 คน จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด และจากการประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนจากครูประจำชั้น ได้นักเรียนที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนสูง จำนวน 45 คน

2.2 ผู้วิจัยถามความสมัครใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังกล่าวในข้อ 2.1 ปรากฏว่านักเรียนทุกคนสมัครใจ ผู้วิจัยจึงสุ่มห้องเรียนโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 เป็นกลุ่มทดลองที่ 2

2.3 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆ ละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน
2. แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน
3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
4. โปรแกรมการปรับสัณนิไม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน โดยวิธีการดังนี้

- 1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน
- 1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน จากการตอบแบบสอบถาม
- 1.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนที่พบในชั้นเรียน

1.4 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ในช่วงที่มีการเรียนการสอน และการเข้าร่วมกิจกรรม แล้วนำข้อมูลที่สังเกตได้รวมกับข้อมูลจากข้อ 1.1 , 1.2 , 1.3 มาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คนคือ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี

อาจารย์ ดร.พาสนา จุสรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ตรวจสอบแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

2. แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกพฤติกรรม ความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน

2.2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ที่พบโดยทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในช่วงที่มีการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และจากการสำรวจปัญหาเบื้องต้น แล้วบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ และจากที่นักเรียนตอบแบบสำรวจปัญหาเบื้องต้น

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 , 2.2 , และคำตอบจากแบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน โดยการประเมินของครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยมาสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน มาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดสวนทองรวมมิตร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านภาษา

2.5 นำแบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ใช้การสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) โดยบันทึกพฤติกรรมเป็นเวลา 50 นาที ในการสังเกตแต่ละครั้ง ในช่วงที่มีการทดลองการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในกลุ่มทดลองที่ 1 และการปรับสันทัดใหม่ในกลุ่มทดลองที่ 2

การให้คะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน

ให้บันทึกความถี่ตามจำนวนครั้งของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเกิด 1 ครั้ง

ขั้นตอนการสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคืออาจารย์ศรีนวล จารุอินท์ ซึ่งเป็นครูแนะแนว ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนให้เข้าใจตรงกัน และสามารถใช้ได้ถูกต้อง

2. การวิจัยครั้งนี้ใช้การสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) โดยสังเกต

ในช่วงที่มีการเรียนการสอน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนก่อนการทดลองเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ขณะทำการทดลอง 6 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 2 สัปดาห์

สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มตลอด 3 ระยะ คือ ระยะพื้นฐานพฤติกรรม ระยะทดลอง ระยะหลังการทดลอง แล้วนำจำนวนครั้งของความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนจากการบันทึกการสังเกตตลอด 3 ระยะ มาหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จึงถือว่า การสังเกตนั้นเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 31 –39) สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนความถี่รวมสูง}}{\text{จำนวนความถี่รวมต่ำ}}$$

3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

3.2 สร้างโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากข้อมูล 3.1 ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าและนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3 นำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ให้มีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 นำโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดสวนทองรวมมิตร จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการและเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในงานวิจัยต่อไป

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมดำเนินการเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 15.10 น.– 16.00 น. ในวันจันทร์ และเวลา 15.10 น.– 16.00 น. ในวันพุธ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

4. โปรแกรมการปรับสินไหม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการปรับสินไหม ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับสินไหม

4.2 สร้างโปรแกรมการปรับสินไหมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.3 นำโปรแกรมการปรับสินไหมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ และอุปกรณ์

4.4 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดสวนทองรวมมิตร จำนวน 15 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหาวิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

4.5 นำโปรแกรมในข้อ 4.4 ที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการปรับสัทใหม่ดำเนินการเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 15.10 น. – 16.00 น. ในวันอังคาร และเวลา 15.10 น. – 16.00 น. ในวันพฤหัสบดี (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนการทดลอง

1. เตรียมผู้สังเกต

1.1 ผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยวิจัยจำนวน คืออาจารย์ศรีนวล จารุอินท์ ซึ่งเป็นครูแนะแนว และครูผู้ร่วมทดลองคืออาจารย์วรรณ ขลุ้งแสงมาศ ซึ่งเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย

1.2 ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมทดลอง เข้าใจหลักการปรับพฤติกรรมแบบการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับสัทใหม่

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยต้องมีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป

แบบแผนการทดลอง

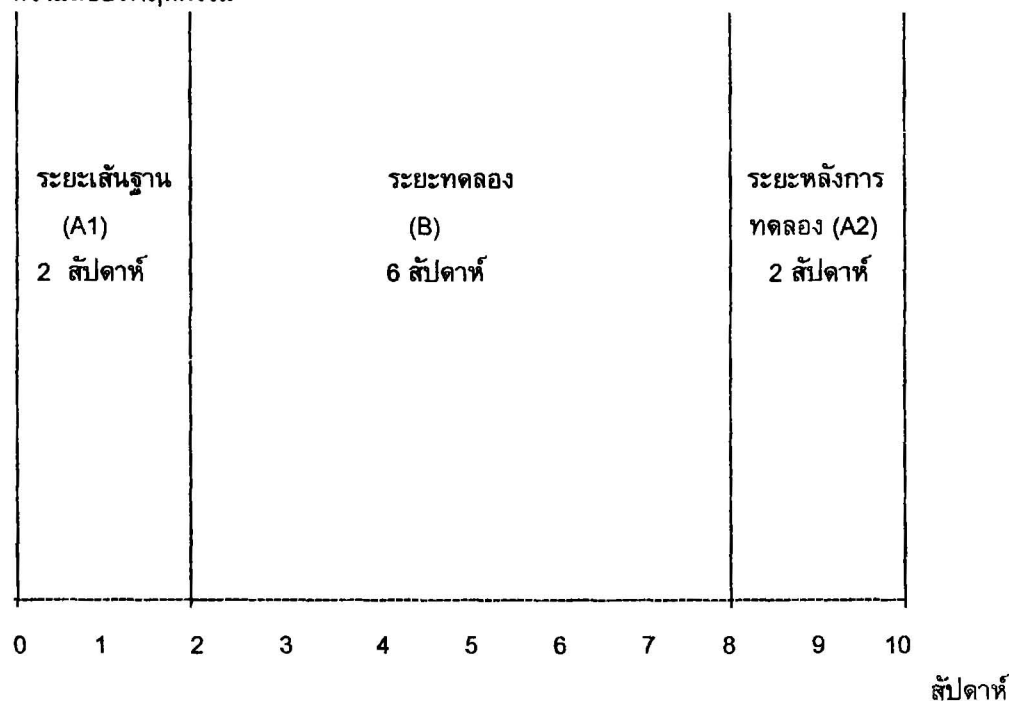
การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536 : 155 – 156) โดยแบ่งระยะการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการทดลอง หรือระยะเส้นฐานของพฤติกรรม (A1) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในการเรียนภาษาไทย โดยนักเรียนยังไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับสัทใหม่ เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลของการบันทึกมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง แล้วนำมาเขียนกราฟเพื่อดูพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนก่อนการทดลอง

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B) ใช้เวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้การปรับสัทใหม่ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง แล้วนำมาเขียนกราฟเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง (A2) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในการเรียนภาษาไทย โดยนักเรียนไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และไม่ได้รับการปรับสัทใหม่ เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องแล้วนำมาเขียนกราฟเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน หลังการทดลอง

ความถี่ของพฤติกรรม

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A1) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1-2) ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนในการเรียนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์เวลา 15.10 น.- 16.00 น. และวันพุธเวลา 15.10 น.- 16.00 น. และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารเวลา 15.10 น.- 16.00 น. และวันพฤหัสบดีเวลา 15.10 น.- 16.00 น. แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 50 นาที โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เท่ากับ 1.00 และ .91 ตามลำดับ

2. ระยะทดลอง (B) ใช้เวลา 6 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 3-8) ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2545 ระยะนี้กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับนักเรียน ในวันจันทร์เวลา 15.10 น.- 16.00 น. และวันพุธเวลา 15.10 น.- 16.00 น. กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการปรับสีหน้า ในวันอังคารเวลา 15.10 น.- 16.00 น. และวันพฤหัสบดีเวลา 15.10 น.- 16.00 น. แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 50 นาที โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เท่ากับ .96 และ .86 ตามลำดับ

3. ระยะหลังการทดลอง (A2) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 9-10) ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2545 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในการเรียนภาษาไทย ของกลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์ เวลา 15.10 น.- 16.00 น. และวันพุธเวลา 15.10 น.-16.00 น. และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารเวลา 15.10

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
S_{diff}	แทน	ค่าผลต่างของส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อนและหลังการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อนและหลังการใช้การปรับสีหน้าใหม่
3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 และนำเสนอการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนทั้ง 3 ระยะ โดยการเขียนกราฟเส้น

ดังแสดงในตาราง 1, 2 และ 3

น.-16.00 น. และวันพฤหัสบดีเวลา 15.10 น.- 16.00 น. สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที ระเบียบการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับเปลี่ยน โดยได้ค่าค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เท่ากับ .95 และ .91 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการปรับเปลี่ยน
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับการปรับเปลี่ยน
4. ใช้ความถี่จากผลการบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนแต่ละคนมาเขียนกราฟเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละระยะ ตั้งแต่ระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง ระยะหลังการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1 สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต
 - 5.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
 - 5.2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 5.2.2 สถิติสำหรับวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 5.2.2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม โดยใช้ t -test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test Dependent Samples)
 - 5.2.2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t -test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t -test Independent Samples)

ตาราง 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อน
และหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

กลุ่มทดลองที่ 1	N	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	15	187	2,643	10.13**
หลังการทดลอง	15			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในกลุ่มทดลองที่ 1 มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 แสดงว่า การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนลงได้

ตาราง 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อน และหลังการใช้การปรับสัณใหม่

กลุ่มทดลองที่ 2	N	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	15	381	9,983	18.09**
หลังการทดลอง	15			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสัณใหม่ในกลุ่มทดลองที่ 2 มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 แสดงว่า การปรับสัณใหม่สามารถลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนลงได้

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

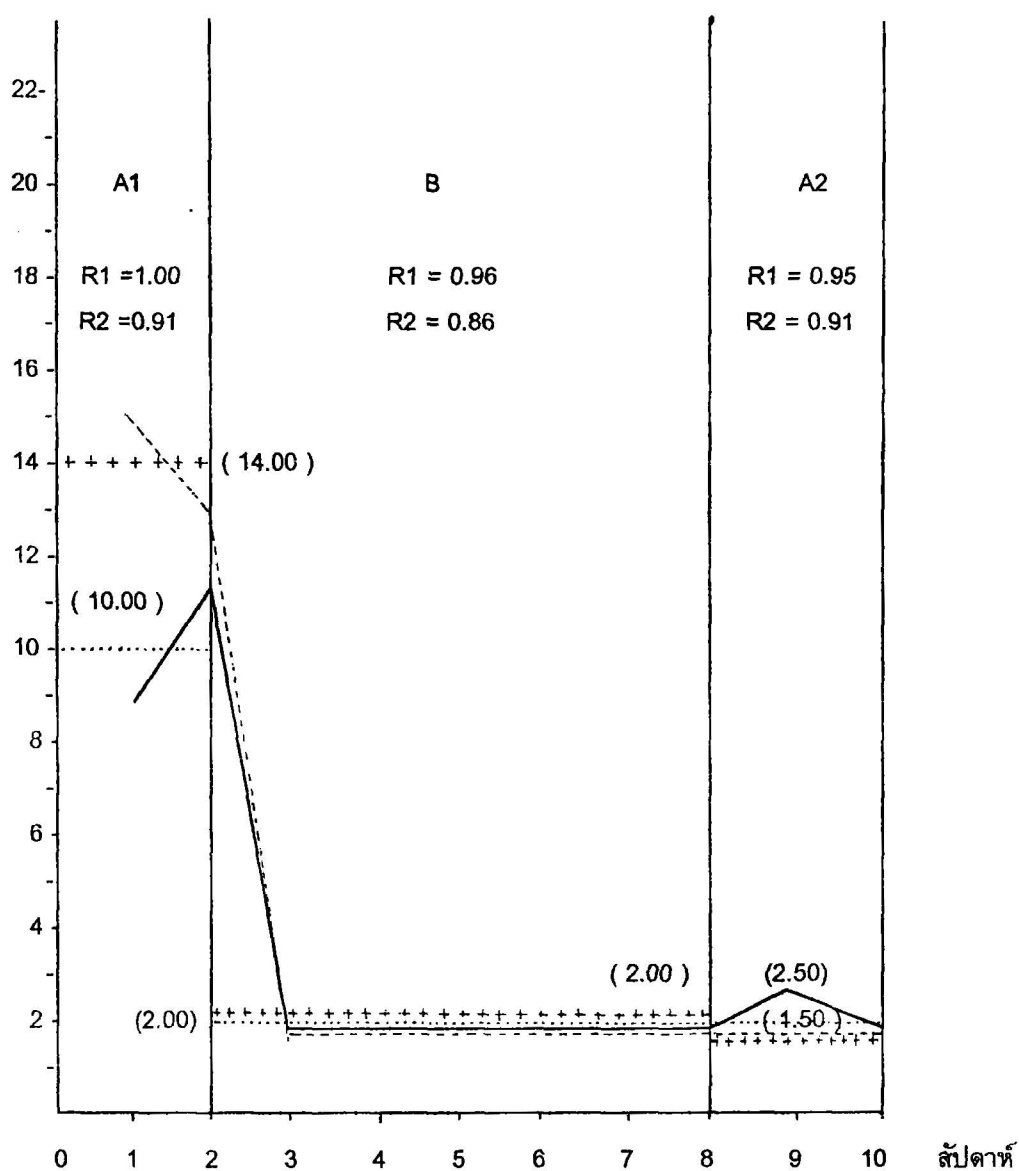
กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}_{diff}$	S _{diff}	t
กลุ่มทดลองที่ 1	15	12.47	4.76	5.471**
กลุ่มทดลองที่ 2	15	21.40	3.85	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในกลุ่มทดลองที่ 1 และนักเรียนที่ได้รับการปรับสัณใหม่ในกลุ่มทดลองที่ 2 มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 แสดงว่าการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนได้มากกว่าการปรับสัณใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอในรูปการเขียนกราฟเส้นได้ดังนี้

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

- ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละช่วง
- +++++ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 2 ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

จากภาพประกอบ 2 จะเห็นว่าค่ามัธยฐานของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ในระยะเส้นฐานและระยะทดลองลดลงจาก 10.00 เป็น 2.00 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนในระยะหลังการทดลองเป็น 2.50 แสดงว่า การใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมทำให้พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ลดลง

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้การปรับสีนใหม่ ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนในระยะเส้นฐานและระยะทดลองลดลงจาก 14.00 เป็น 2.00 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนในระยะหลังการทดลองเป็น 1.50 แสดงว่าการใช้การปรับสีนใหม่เองทำให้พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ลดลง

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ปรากฏว่า ในระยะเส้นฐาน กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มทดลองที่ 2 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนสูงกว่าเล็กน้อย ส่วนในระยะทดลองค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของทั้ง 2 กลุ่มก็ลดลงเท่ากัน ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่มลดลงแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้การปรับเปลี่ยน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และได้รับการใช้การปรับเปลี่ยน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงภายหลังได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
2. นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงภายหลังได้รับการใช้การปรับเปลี่ยน
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับเปลี่ยนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนจำนวน 45 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ ที่มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนสูง จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน
2. แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน
3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม
4. โปรแกรมการปรับเปลี่ยน

การดำเนินการทดลอง

การเตรียมการก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยวิจัย คืออาจารย์ศรีนวล จารุอินท์ และครูผู้ร่วมทดลอง คืออาจารย์วรรณข พลังแสงมาศ ซึ่งเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย
2. ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมทดลอง เข้าใจหลักการปรับปรุงพฤติกรรมโดยการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับเปลี่ยน
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยโดยต้องมีค่าตั้ง 0.80 ขึ้นไป

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ใช้เวลา 10 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2545 เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A1) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 – 2) ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์เวลา 15.10 น. – 16.00 น. และวันพุธเวลา 15.10 น. – 16.00 น. และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารเวลา 15.10 น. – 16.00 น. และวันพฤหัสบดีเวลา 15.10 น. – 16.00 น. แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที โดยค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เท่ากับ 1.00 และ .91 ตามลำดับ

2. ระยะทดลอง (B) ใช้เวลา 6 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 3 – 8) ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับกลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์เวลา 15.10 น. – 16.00 น. และวันพุธเวลา 15.10 น. – 16.00 น. และใช้โปรแกรมการปรับเปลี่ยนกับกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารเวลา 15.10 น. – 16.00 น. และวันพฤหัสบดีเวลา 15.10 น. – 16.00 น. แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เท่ากับ .96 และ .86 ตามลำดับ

3. ระยะหลังการทดลอง (A2) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 9 – 10) ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2545 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์เวลา 15.10 น. – 16.00 น. และวันพุธเวลา 15.10 น. – 16.00 น. และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารเวลา 15.10 น. – 16.00 น. และวันพฤหัสบดีเวลา 15.10 น. – 16.00 น. สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที ระยะนี้ยุติการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับเปลี่ยน โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เท่ากับ .95 และ .91 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อนและหลังการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้ t -test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test Dependent Samples)
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อนและหลังการใช้การปรับสินไหม โดยใช้ t -test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test Dependent Samples)
3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t -test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t -test Independent Samples)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสินไหมมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสินไหมมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ลดลงมากกว่านักเรียนที่ใช้การปรับสินไหม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับสินไหม ที่มีต่อพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ ดังที่แลงริช (Langrish . 1986 : 72) กล่าวว่า เป้าหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมคือ ช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรู้สึกที่ดี และยอมรับตนเองรวมทั้งการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม เพื่อให้การทำงานบรรลุผลได้ดี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาร์ยี่ ลีลา (2535 : 62) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบ่อนำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก และสอดคล้องกับผล

งานวิจัยของ ระวีวรรณ คำสม (2542 : 94) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม. พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนสนใจฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตามสถานการณ์ที่กำหนด และชอบที่จะใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน เนื่องจากไม่ได้กำหนดเงื่อนไขใดๆ นักเรียนมีโอกาสดลองฝึกประสบการณ์ในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมก่อนการฝึกจริง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคต่างๆ ในการดำเนินการฝึกได้แก่ การใช้บทบาทสมมุติ การใช้เทคนิคแม่แบบ การให้การเสริมแรงทางบวก และการให้ไปฝึกต่อที่บ้าน จึงทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการฝึก นักเรียนจึงชอบฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนสามารถใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมได้อย่างสนุกสนาน บรรยายากศเป็นกันเองขณะฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม มีการเปลี่ยนบทบาทกันแสดงทำให้นักเรียนมีประสบการณ์จากการแสดงตามบทบาทที่กำหนด และสามารถแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายร่วมกันในกลุ่มได้ดี นักเรียนให้ความร่วมมือและมีความตั้งใจฝึกเป็นอย่างดี จึงทำให้อลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนลง มีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น

ดังนั้นการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม สามารถลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนลงได้เป็นเพราะว่าการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน และนักเรียนได้ดำเนินการฝึกตามสถานการณ์ที่กำหนด นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ดีขึ้นกว่าก่อนการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยจะแสดงพฤติกรรมทางด้านการหันหน้าเข้าหากัน จะได้ผลดีกว่าฟังความคิดเห็นของเพื่อน ปรัชญา กัน ไม่ได้เอียงกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการใช้การปรับสีนใหม่ นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปรับสีนใหม่เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่ใช้วิธีนำสิ่งที่นักเรียนพึงพอใจออกไปจำนวนหนึ่ง เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา ดังที่ ประเทือง ภูมิภักตรม (2535 : 207 -208) กล่าวว่า การปรับสีนใหม่เป็นการถอดถอนสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ หรือพึงพอใจออกภายหลังที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีผลทำให้พฤติกรรมยุติหรือระงับพฤติกรรมลง

ผลงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานผลวิจัยของ เบลี และ อิตาลี (Bailey and .Itawa. 1973 : 892 - 894) ที่ศึกษา การให้รางวัลกับการปรับสีนใหม่เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน ทั้งสองวิธีสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมในทางลบและยังพบว่า การปรับสีนใหม่สามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรม เพื่อให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534 : 45) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการใช้การปรับสีนใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา. พบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรับสีนใหม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การใช้การปรับสีนใหม่ในการลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนจะแสดงออกที่เหมาะสมได้ดีขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยกำหนดเงื่อนไขคือเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา นักเรียนจะถูกหักคะแนน นักเรียนที่เข้าร่วมทดลอง ก็ให้

ความร่วมมือเป็นอย่างดีมีความสนใจและตั้งใจฝึกจนสิ้นสุดการทดลอง นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมภายในกลุ่มมากขึ้น พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง

ดังนั้นการใช้การปรับสีนใหม่ สามารถลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลงได้ นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ดีขึ้นกว่าก่อนการใช้การปรับสีนใหม่ในระยะเส้นฐาน โดยนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านการหันหน้าเข้าหากัน ฟังความคิดเห็นของเพื่อน ปรีक्षाกัน ไม่ได้เถียงเพื่อน มากกว่าการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมด้าน การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่ข่มขู่เพื่อน ไม่ออกคำสั่งกับเพื่อน และไม่ยึดความคิดเห็นของตนเอง

3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และใช้การปรับสีนใหม่ นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่า พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนที่ใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนที่ได้รับการปรับสีนใหม่มีพฤติกรรมลดลงแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มก่อนและหลังการใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการใช้การปรับสีนใหม่ปรากฏว่าพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนที่ใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมลดลงมากกว่าพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนที่ใช้การปรับสีนใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมผู้วิจัยไม่ได้กำหนดเงื่อนไขใด ๆ แต่การปรับสีนใหม่กำหนดเงื่อนไขโดยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วจะถูกหักคะแนน นักเรียนจึงชอบการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมากกว่าการปรับสีนใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุลล ชัดเชื้อ (2535 : 40) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสีนใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการปรับสีนใหม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 71) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา และท่าทางลดลง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการใช้การปรับสีนใหม่จะลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลงได้ แต่การใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะช่วยลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งได้มากกว่าการใช้การปรับสีนใหม่ การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมนักเรียนจะสนใจและตั้งใจฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมตามที่ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ให้ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปรีक्षाกันภายในกลุ่ม มีความเป็นกันเองสนุกสนานกับการฝึก สำหรับการใช้การปรับสีนใหม่นักเรียนจะชอบน้อยกว่าเพราะผู้วิจัยกำหนดเงื่อนไขให้นักเรียน แต่นักเรียนก็สนใจและตั้งใจฝึกเป็นอย่างดี จะเห็นว่าทั้งสองกลุ่มจะมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมากขึ้นกว่าก่อนการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและก่อนการใช้การปรับสีนใหม่ โดยพิจารณาจากความถี่ของพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนแสดงออกมา

ดังนั้นการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการใช้การปรับสีนใหม่ สามารถช่วยลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนลงได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเป็นการพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้แสดงออกที่เหมาะสมมากขึ้น ส่วนการปรับสีนใหม่เป็นการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยมีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่าทั้งการ

ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการปรับสินใหม่นั้นลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนลงได้ แต่การใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจะดีกว่าการใช้การปรับสินใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับสินใหม่ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลงแตกต่างกันโดย วิธีการปรับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ทำให้พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนลดลงมากกว่า ดังนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนควรนำวิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ไปใช้ลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน โดยต้องได้รับการฝึกอบรมจนเกิดความชำนาญก่อนนำไปใช้จริง

1.2 การปรับสินใหม่ก็เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลงได้อีกวิธีหนึ่ง ดังนั้นครูและผู้เกี่ยวข้องก็สามารถนำวิธีการปรับสินใหม่ไปใช้ลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนลงได้ โดยต้องเข้าใจข้อจำกัดของวิธีการปรับสินใหม่ เช่น หักคะแนนแทนการหักเงิน และต้องระมัดระวังข้อดกลงในการปรับสินใหม่ให้เด็กเข้าใจถึงผลดีที่จะได้รับ มิฉะนั้นจะทำให้เด็กก้าวร้าวได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลของการใช้วิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับสินใหม่สามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ เช่น พฤติกรรมก่อวุ่นในชั้นเรียน พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน

2.2 ควรศึกษาวิธีการอื่นๆ ที่อาจใช้ในการลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเช่น การเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน การใช้เวลานอก เป็นต้น

2.3 ควรใช้การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และการปรับสินใหม่กับนักเรียนชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา หลวงจอก. (2535). การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. (2531). ผลการจัดโปรแกรมฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ สุภศรี.(2542). การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและการฝึกลดความรู้สึกอ่อนไหวอย่างเป็นระบบเป็นรายบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมการแสดงออกในการเผชิญความโกรธของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- ถวัลย์ เนียมทรัพย์.(2530). ผลของการศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนิสิตปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แคมมณี และคนอื่น ๆ .(2522). กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาณิชการพิมพ์.
- นพรัตน์ สมประสงค์.(2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- ประเทือง ภูมิภักทราคม.(2535). ทฤษฎีและการประยุกต์. ปทุมธานี : ฝ่ายเอกสารตำรา วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยการณในพระบรมราชูปถัมภ์ .
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- .(2536). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน.(2532).การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา.(2522). การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก. (เอกสารประกอบการชุดปฏิบัติการ). กรุงเทพฯ : หน่วยพัฒนาคณาจารย์วิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- เพ็ญศรี วชิราโรจน์.(2527). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียน
ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุลิตไพบูลย์ชินูปถัมภ์ จังหวัดชัยนาท.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพิน กองธรรม.(2532). ผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมในการแสดงออกเพื่อลดพฤติกรรม
ก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- ระวีวรรณ แก้วทอง.(2539). ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ระวีวรรณ คำสม.(2542). ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มี
ต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัด
นครปฐม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิไล ไชยปรกรณ์ .(2542). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพินุลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- วงพักรตร์ ภูพันธ์ศรี. (2532). ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรายุทธ ทวีลาภ.(2539). การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกและการควบคุมตนเอง
ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร ถ่ายเอกสาร.
- วศินี มุกดอกไม้. (2541). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม
ที่มีต่อสัมพันธภาพเกี่ยวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบึงผา
จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2531) . เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
บริษัทพิมพ์ .
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2542) . การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- .(2526). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และคนอื่น ๆ . (2532). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการปรับพฤติกรรม ภาค
วิชาจิตวิทยา. กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สยามพร เพชรประสิทธิ์. (2540). ผลของการฝึกวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยบรมราชชนนี ศรีวิบูลย์ จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สัมฤทธิ์ แก้วพลศรี. (2534). การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี อุดมผล. (2537). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมตามโปรแกรมของแคลสส์ต่อพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล ชัดเชื้อ. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรจิตต์ แสงอรุณ. (2529). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหัวเสือบุญแจ่มเนียมนิล จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- หลุย จำปาเทศ. (2533). จิตวิทยาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สารรัตตะ. (2543). วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน. ขอนแก่น : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรุณ หมื่นวงศ์. (2540). การเปรียบเทียบผลของการปรับสินไหมและการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิชากร สำนักงานเขตดินแดง. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์ ลิลา. (2535). ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เอี่ยมจิต ดีศรีแก้ว. (2542). ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและความวิตกกังวลของนักเรียนหญิง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Adler, Ronald B., Rosenfeld, Lawrence B and Towne Neil. (1983). *Interplay ; The Process of Interpersonal Communication*. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc.

- Adler , Ronald B. and Towne , Neil. (1987). *Looking Out Looking In*. 5th ed. New York : Holt Rinehart and Winston Inc.
- Aibert , Robert. E. and Emmon , Michael L. (1978). *Your Perfect Right*. California : Impact Publisher.
- Bailey , Donald S. and Beian , Itawa. (1973). " Reward Vs. Cost Token Systems : An Analysis of the Effects on Students and Teacher ,". *Proceeding of the 81 st Annual Convention of the American Psychological Association*. 8 : 893 – 894 .
- Bower , Sharon Anthony and Bower , Gordon H. .(1976) . *Asserting Yourself : A Practical Guide For Positive Change*. Massachusetts ; Addison Wesley Publishing Company.
- Dectz , Stanley A. and Stevenson , Sheryl L. (1986). *Managing Interpersonal Communication*. New York : Harper and Row .
- Johnson , B.M.(1986). *The Psychology of Thought and Judgement*. New Jersey : Prentice – Hall .
- Langrish , Sandra V. (1986). *Assertiveness Training in Improving Interpersonal Relations*. Edited by Cary L. Cooper. P. 69 – 80. England : Wildwood House Limited .
- McCroskey , James C. and Virginia , P. (1986). *Richmond. One On One ; The Foundation of Interpersonal Communication*. New Jersey : Prentice – Hall .
- Rathus , Spencer A. and Nevid , Jeffrey S. (1978). *Behavior Therapy*. New York : New American Library.
- Sansbury , David L. (1974 ,October). "Assertive Training in Group". *The Personnel and Guidance Journal*. 53 (2) : 118.
- Sasse, Connie R.(1978). *Person to Person*. United State of America : Chas A, Bennett Co , Inc.
- Stewart , John and Angelo Garp , D. (1982). *Together Communicating Interpersonal*. 2nd ed. London : Addison - Wesley Publishing Company.
- Tubbs , Stewart L.(1978). *A Systems Approach to Small Group Interaction*. 3th ed. New York : Newbery Award Records Inc.
- Veiasco , Whetsell Martha. (1985). Interpersonal Skill in Adolescence. *Dissertation Abstracts International*. 46 (11) : 3300 – A ; May.
- Ward , Janie Victoria Hopking.(1986,December ". A Study of Urban Adolescents Thinking About Violence Following A Course On The Holocaust Moral Development)" *Disserti Abstracts International*. 47 (6) : 2650 – B.
- Wilson , Gerald L. and Michael , S. (1990) . *Group In Context*. 2nd ed. New York : McGraw - Hill Publishing Company.
- Wolpe , Joseph. (1973). *The Practice of Behavior Therapy*. 2nd ed. New York : Pergamon Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. แบบประเมินความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน
2. แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน
3. โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม
4. โปรแกรมการปรับสีนใหม่
5. รายละเอียดโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม
6. รายละเอียดโปรแกรมการปรับสีนใหม่

แบบประเมินพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน

ผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย
 ผู้ถูกประเมิน.....

พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่มีต่อกันเมื่อมีความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ไม่สอดคล้องกันซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยง หมายถึงการแสดงออกของพฤติกรรมทางท่าทาง การกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อเพื่อน ได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นั่งเฉย

2. การใช้อำนาจ หมายถึงการแสดงออกของพฤติกรรมทางการใช้หน้าตาท่าทาง น้ำเสียงที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ ดุเคียดเพื่อน พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นยึดถือเอาความคิดเห็นของตนเอง ออกคำสั่ง

คำชี้แจง

ขอให้ผู้ที่สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนทำเครื่องหมาย / ให้สอดคล้องกับการแสดงพฤติกรรมนั้นของนักเรียนแต่ละคนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อยมาก
- 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อย
- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมน้อย
- 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรม

นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อยมาก	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมมากกว่า 5 ครั้ง
นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อย	หมายถึง	แสดงพฤติกรรม 3 – 5 ครั้ง
นักเรียนแสดงพฤติกรรมน้อย	หมายถึง	แสดงพฤติกรรม 1 – 2 ครั้ง
นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรม	หมายถึง	นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมที่สังเกตเลย

พฤติกรรมความขัดแย้ง	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดง	ความถี่ของพฤติกรรม			
		3	2	1	0
การหลีกเลี่ยง	- หันหน้าหนี - ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น - เดินหนี - นั่งเฉย				
การใช้อำนาจ	- โต้เถียงเพื่อเอาชนะ - ดึงดันเพื่อน - พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน - ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน - ออกคำสั่ง				
	รวม				

แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน

ครั้งที่.....กลุ่มทดลองที่.....

วันที่บันทึก..... ผู้สังเกต () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่มีต่อกันเมื่อมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ไม่สอดคล้องกันซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยง หมายถึงการแสดงออกของพฤติกรรมทางท่าทาง การกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อเพื่อนได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นั่งเฉย
2. การใช้อำนาจ หมายถึงการแสดงออกของพฤติกรรมทางการใช้หน้าตาท่าทาง น้ำเสียงที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ ดึงดันเพื่อน พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นยึดถือเอาความคิดเห็นของตนเอง ออกคำสั่ง

คำอธิบาย

การสังเกตจะแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ๆ ละ 1 นาที แต่ละช่วงสังเกตนักเรียน 3 คน เมื่อสังเกตครบทั้ง 15 คนแล้วก็จะย้อนมาสังเกตคนแรกอีกจนครบเวลา 50 นาที โดยบันทึกความถี่ของพฤติกรรมทุกครั้งที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ตรงช่วงเวลาที่กำหนดตามความเป็นจริง มีเกณฑ์การบันทึกดังนี้

- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน
- 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกันภายในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม การแสดงบทบาทและหน้าที่ขณะเข้าฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม 3. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยชี้แจงและให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม 3. ชี้แจงวัน เวลา ที่จะทำการทดลองครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้ 4.1 ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทตามที่กำหนด 4.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์และอภิปรายพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงตามบทบาทในข้อ 4.1 ครั้งที่ 2 – 11 ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนรู้จักการสังเกตพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกทั้งด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นิ่งเฉย และด้านการใช้อำนาจได้แก่ การโต้เถียง ดุเตี๋ยน	
2	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่การหันหน้าหนี	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่ การหันหน้าหนี	เหมาะในการแสดงออกทั้งด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นิ่งเฉย และด้านการใช้อำนาจได้แก่ การโต้เถียง ดุเตี๋ยน	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
3	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงหนี้ได้แก่ ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงหนี้ได้แก่ ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น	เพื่อน พูดเสียงดังข่มขู่ เพื่อน ออกคำสั่ง 2. ผู้วิจัยฝึกให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมและพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนตามตัวแบบที่กำหนด ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้ การแสดงตามตัวแบบ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมและพฤติกรรมขัดแย้งกับเพื่อน	
4	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนการหลีกเลี่ยงหนี้ได้แก่เดินหนี	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงหนี้ได้แก่เดินหนี	ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอตัวแบบ 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ให้แสดงเรื่องราวที่มีลักษณะตัวแบบที่ดี ซึ่งได้จากการคัดเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่อยู่ห้องเรียนเดียวกัน แต่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน ๆ และนักเรียนที่เป็นตัวแบบที่ไม่ดี	
5	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงหนี้ได้แก่ นั่งเฉย	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงหนี้ได้แก่ นั่งเฉย	2.2 นักเรียนดูเรื่องราวจากตัวแบบแล้ว ให้ร่วมกันอภิปราย ว่าควรแสดงตามตัวแบบใด เพราะเหตุใด และไม่ควรแสดงตามตัวแบบใด เพราะเหตุใด	
6	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ	2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนเลียนแบบจากตัวแบบ ถ้าเลียนแบบได้ ผู้วิจัยให้การเสริม	
7	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ดิตีเยนเพื่อน	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ดิตีเยนเพื่อน		
8	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ได้แก่ พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน		
9	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ไม่ยอมรับ		

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
10 -11	ได้แก่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตน	ความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อลดความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตน	แรง ถ้าเลียนแบบยังไม่ได้ ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ไปทำต่อที่บ้านและที่โรงเรียนต่อไป ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้หลังจากเลียนแบบจากตัวแบบและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การแสดงบทบาทสมมติ ขั้นที่1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อเรื่องให้ผู้วิจัยแจกให้ เพื่อนนักเรียนจะได้แสดงบทบาทที่ผู้วิจัยกำหนด ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ และผู้สังเกตการณ์สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนที่แสดง ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม	1.แบบบันทึกพฤติกรรม ความขัดแย้งกับเพื่อน สำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 11

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			ชั้นที่ 4 ชั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้อง ปรับปรุงการแสดงพฤติกรรม กรรมการแสดงออกที่ เหมาะสม แสดงใหม่ให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น ชั้นที่ 5 ชั้นสรุป ผู้วิจัยให้ นักเรียนสรุปข้อคิดและ ประโยชน์ที่ได้รับจากการ แสดงบทบาทสมมติและผู้ วิจัยสรุปเพิ่มเติม	
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนแสดง พฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ เหมาะสมกับเพื่อน 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จาก การทดลองและการนำไป ใช้ได้จริงต่อไป	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป ผลที่ได้จากการทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอจบใน เรียนที่ให้ความร่วมมือใน การทดลอง และกล่าวปิด การทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการปรับสัณใหม่

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกันภายในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของตนเอง และทราบข้อตกลงในการใช้การปรับสัณใหม่ 3. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้การปรับสัณใหม่ในการลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนในห้องเรียน	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง 2. ชี้แจงให้นักเรียนที่เข้ารับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ทราบจุดมุ่งหมายในการทดลอง โดยใช้การปรับสัณใหม่ 3. ชี้แจงวัน เวลา ที่จะทำการทดลองครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย 4. ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 เกี่ยวกับเงื่อนไขในการปรับสัณใหม่ โดยผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนคนละ 100 คะแนนทุกคน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน โดยผู้วิจัยกำหนดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนดังต่อไปนี้ 2.1 พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกหนีได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นั่งเฉย 2.2 พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ได้แก่ การโต้เถียง ดึงดันเพื่อน พุดเสียงดังข่มขู่เพื่อน ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ออกคำสั่ง	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่การหันหน้าหนี	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่ การหันหน้าหนี	ครั้งที่ 2 – 11 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการเรียนการสอนปกติ ทุกครั้งเป็นขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนมีคะแนนคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยได้มีข้อตกลงกับนักเรียนทุกคนว่า เมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนจะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน และชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงข้อตกลงในการปรับเปลี่ยน	1.แบบบันทึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนสำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11
3	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่ ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่ ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น		
4	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่เดินหนี	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่เดินหนี		
5	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่นิ่งเฉย	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงการหนีได้แก่นิ่งเฉย	ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนแต่ละคนใน	
6	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ	ขณะที่มีการเรียนวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน ได้ยินการพูดของนักเรียน โดยไม่รบกวนการเรียนการสอน และไม่ให้ความสนใจแก่นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
7	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ดิเตียนเพื่อน	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ดิเตียนเพื่อน	ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำคะแนนที่นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องต้องได้ตั้งแต่ 0.08 ขึ้นไป ผู้วิจัยบอกจำนวนคะแนนที่เหลือแก่นักเรียน	
8	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ พุดเสียงดังข่มขู่เพื่อน	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่พุดเสียงดังข่มขู่เพื่อน	หลังการทดลองช่วงพักกลางวัน ว่าถ้านักเรียนที่ร่วมการทดลองมีคะแนนเหลือมากจะได้ตัวเสริมแรงอันดับต้นที่เลือก ถ้าเหลือคะแนนน้อยจะได้ตัวเสริมแรงอันดับท้าย	
9	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน		
10 -11	พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง	เพื่อลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตน		

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
12	ปัจจัยมโนทัศน์	1. เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพื่อน 2. เพื่อสรุปผลการใช้การปรับเปลี่ยนที่ได้จากการทดลองและนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงต่อไป	1. ให้ผู้รับการทดลองกล่าวถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมการทดลอง โดยใช้วิธีปรับเปลี่ยนใหม่ หลังจากนั้นผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอให้ผู้รับการทดลองที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและกล่าวปิดการทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 1 เวลา 50 นาที

เรื่อง ปฐมนิเทศ

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกันภายในกลุ่ม
 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม การแสดงบทบาทและหน้าที่ขณะเข้าฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 3. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

- วิธีดำเนินการ
1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แนะนำผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมทดลอง ให้นักเรียนแนะนำตนเอง
 - 1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแนะนำตนเองโดยบอกชื่อจริง นามสกุล ชื่อเล่นของตนเองกับเพื่อน ๆ
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนลองทายชื่อ จากที่เพื่อนแนะนำตัวเองไปแล้ว
 - 1.3 นักเรียนเริ่มรู้จักกันมากขึ้น และจำชื่อเพื่อน ๆ ได้
 2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 3. ผู้วิจัยชี้แจงวัน เวลา ที่จะทำการทดลองตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย

การประเมินผล

สังเกตการให้ความร่วมมือในการรับฟังคำชี้แจง

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 2 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่การหันหน้าหนี วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมด้านการหลีกเลี่ยงโดยการหันหน้าเข้าหากัน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยพูดถึงวิธีพื้นฐานที่ใช้ในการจัดการพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ได้แก่การหลีกเลี่ยงหมายถึง บุคคลที่ใช้กลวิธีการหลีกเลี่ยง จะไม่สนใจว่าเป้าหมายที่ตนต้องการคืออะไร และไม่สนใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น ง่ายกว่าการที่จะหันหน้าเข้าหากัน ส่วนวิธีพื้นฐานอีกวิธีหนึ่งคือการใช้อำนาจ หมายถึง บุคคลที่ใช้กลวิธีการใช้อำนาจจะใช้กำลัง หรือความสามารถที่เหนือกว่า บังคับ ช่มชู้ ให้คนอื่นยอมรับ วิธีการของตนเอง จะให้ความสำคัญกับเป้าหมาย หรือความต้องการของตนเอง ไม่สนใจความต้องการของบุคคลอื่น และไม่สนใจว่าใครจะชมเขาหรือไม่ เขาต้องการเป็นผู้ชนะ ซึ่งจะทำให้เขารู้สึกภาคภูมิใจ และถือว่ำนั่นคือการสำรวจการสูญเสียหรือความพ่ายแพ้ จะทำให้เขารู้ว่าตนเองอ่อนแอ ผิดหวัง เขาจะต้องพยายามเอาชนะให้ได้ ซึ่งการฝึกพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยง กับด้านการใช้อำนาจสามารถฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และแก้ไขได้ดังนี้

1.1 การหันหน้าเข้าหากัน เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งการหันหน้าหนีนั้น เป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข และควรแสวงหาคำตอบ หรือข้อยุติที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมองว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้น จะช่วยปรับปรุง ความสัมพันธ์ของกันและกัน ซึ่งจะร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางที่เหมาะสม โดยการหันหน้าเข้าหากัน ก็จะทำให้พอใจเมื่อได้คำตอบ หรือข้อยุติที่ทำให้ ทั้งสองฝ่ายบรรลุเป้าหมายและความพึงพอใจ หรือความรู้สึกในทางลบที่เกิดขึ้น สามารถจัดลงไปได้

1.2 รับฟังเพื่อนเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นธรรมชาติที่บุคคลจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างตามธรรมชาติของมนุษย์ รวมทั้งความแตกต่างตามธรรมชาติของมนุษย์ รวมทั้งความแตกต่างของประสบการณ์และการอบรมที่แต่ละคนได้รับความแตกต่างนี้เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนกัน ในหลาย ๆ กรณี อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ หากบุคคลหรือกลุ่มคนนั้นมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ไม่สามารถตกลงกันได้ ด้วยความพอใจของทั้งสองฝ่าย ปัญหาความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น

1.3 เดินเข้าหาปรึกษาหารือกัน หมายถึงทั้งสองฝ่าย เปลี่ยนความคิดเห็นจากการเอาชนะกันและกัน มาเป็นการช่วยกันเอาชนะปัญหา เพื่อที่จะได้เป็นแรงผลักดันให้ทั้งสองฝ่าย มุ่งประเด็นตรงไปที่ปัญหาว่า คืออะไร อะไรคือจุดประสงค์หรือความต้องการที่แท้จริงของทั้งสองฝ่าย

1.4 พุดจาหักทลาย หมายถึงบุคคลแต่ละคนจะมีวิธีการคิด หรือวิธีการแก้ไข ปัญหาที่แตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งนับว่าเป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน เช่นฝ่ายหนึ่งอาจจะพูดว่า ทำอย่างนี้สิดี ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งพูดว่า ทำอย่างนี้ดีกว่า หากทั้งสองฝ่ายตกลงกันด้วยความพอใจไม่ได้ ปัญหาขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น

1.5 ไม่ได้เถียง หมายถึงการที่ทั้งสองฝ่ายกล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกต่อกันอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาแสดงการยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เข้าใจบุคคลอื่น หลีกเลี่ยงการประณามหรือตัดสินบุคคลอื่น โดยการโต้ตอบเพื่อเอาชนะ

1.6 ไม่ติเตียนเพื่อนหมายถึง ไม่ใช่คำพูดที่เป็นการตำหนิติเตียนผู้อื่น ให้ผู้อื่นได้มีสิทธิ์ในการพูด แสดงความคิดเห็น ไม่ควรจะเป็นผู้ตัดสินดี / ไม่ดี ถูก / ผิด ไม่ควรพูดประชดประชันบุคคลอื่น

1.7 พูดจาไพเราะหมายถึง การพูดที่มีเหตุผลประกอบเสมอ ไม่กล่าวอ้างผู้อื่น ไม่พูดจาข่มขู่ผู้อื่น ทำตัวให้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

1.8 ยอมรับความคิดเห็นหมายถึงการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย ไม่คิดว่าความคิดเห็นของตนเองเท่านั้นที่ถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริงที่สุด ความคิดของบุคคลอื่นไม่เห็นด้วยกับตนนั้น เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง

1.9 ไม่ออกคำสั่งหมายถึง ไม่ทำตามความต้องการของตนเอง ควรฟังผู้อื่นว่า การที่กระทำตามความต้องการของตนเองนั้นมีผลเสียมากกว่าทำงานส่วนรวม ที่มีเสียส่วนมากไม่ควรจะออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

2. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมพฤติกรรมด้านการหลีกหนีกับการใช้อำนาจ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม

สังเกตความสนใจและการซักถามของนักเรียน

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 3 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยการยอมรับฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ซึ่งมีด้านการหลีกเลี่ยง การใช้อำนาจ แสดงออกทางด้านไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนมีอยู่ 2 ด้านที่ควรปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย

1.1 ด้านการหลีกเลี่ยง ได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นั่งเฉย

1.2 ด้านการใช้อำนาจได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ ดิเดียนเพื่อน พุดจาเสียงดัง ข่มขู่เพื่อน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

2. ผู้วิจัยอธิบาย วิธีการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมตามตัวแบบ

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปความสำคัญของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่

เหมาะสม

การประเมินผล สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

สังเกตความสนใจ

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 4 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการหลีกเลี่ยงได้แก่เดินหนี

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยการเดินเข้าหาปรึกษา

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน โดยให้นักเรียนทำงานกลุ่มกลุ่มละ 5 คน

2. ผู้วิจัยเสนอตัวแบบในการแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมาะสมและพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนในการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งตัวแบบเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดี เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และครู

3. ผู้วิจัยให้นักเรียน เลียนแบบจากตัวแบบทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ถ้าเลียนแบบได้ผู้วิจัยให้การเสริมแรง ถ้าเลียนแบบยังไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจที่จะทำต่อไป

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่ได้จากการเลียนแบบ และประเมินพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน

5. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้หลังจากเลียนแบบ และสรุปเพิ่มเติม และให้ไปฝึกที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล สังเกตการแสดงบทบาทที่เพื่อนแสดงตามตัวแบบ

สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายร่วมกัน

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 5 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการหลีกเลี่ยง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการพูดจาทักทายกกับเพื่อน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน โดยให้ความหมายพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เป็นการฝึกพฤติกรรมแสดงออก เพื่อช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และรู้จักควบคุมตนเองในการแสดงออก จะทำให้บุคคลอื่นยอมรับได้ พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนจะเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในการจัดการกับความขัดแย้งกับเพื่อนได้แก่ การหลีกเลี่ยง เป็นการหนีจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การใช้ อำนาจ จะใช้กำลังหรือความสามารถที่เหนือกว่า บังคับข่มขู่ให้คนอื่นยอมรับวิธีการของตน

2. ผู้วิจัยเสนอตัวแบบในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและครู โดยให้นักเรียนที่เป็นตัวแสดงออกโดยการซักถาม เรื่องเกี่ยวกับวิชาที่นักเรียนกำลังเรียน ไม่ให้หนึ่งเฉยรอแต่ให้คนตอบ

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเลียนแบบจากตัวแบบ ถ้าเลียนแบบได้ผู้วิจัยให้การเสริมแรง ถ้าเลียนแบบยังไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจที่จะทำต่อไป

4. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดเห็น ประโยชน์ที่ได้จากการเลียนแบบจากตัวแบบ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วให้ฝึกต่อบ้าน และที่โรงเรียน

การประเมินผล สังเกตการเข้าร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่องของนักเรียน

สังเกตการแสดงบทบาท และการแสดงความคิดเห็นที่เพื่อนแสดง

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 6 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการใช้อำนาจได้แก่การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ
วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการไม่โต้เถียง

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้นักเรียนปรึกษากัน ทำงานภายในกลุ่ม
เขียนแผนงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เขียนเป็นโครงการส่งภายในเวลา 50 นาที

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่
ขัดแย้งกับเพื่อน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดี เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และครู

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเลียนแบบจากตัวแบบ ถ้าเลียนแบบได้ผู้วิจัยให้การเสริม
แรง ถ้าเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจที่จะทำต่อไป

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายหลังจากที่ได้จากการเลียนแบบ

5. ให้นักเรียนสรุปข้อคิดเห็น ประโยชน์ที่ได้หลังจากเลียนแบบจากตัวแบบ และผู้วิจัย
สรุปเพิ่มเติม และให้ไปฝึกที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล สังเกตการแสดงบทบาท

สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 7 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการใช้อำนาจได้แก้ติเตียนเพื่อน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการไม่ติเตียนเพื่อน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน แล้วให้นักเรียนเตรียมเนื้อเรื่องที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน เพื่อให้มีความพร้อมทางด้านเนื้อหาก่อน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในพฤติกรรมที่สังเกตจากที่เพื่อนแสดง
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุง แสดงเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง และการสรุปเรื่องจากที่เพื่อนแสดง

สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่องของนักเรียน

โปรแกรมการฝึกปฏิบัติการการแสดงออกที่เหมาะสม
การฝึกครั้งที่ 7
การแสดงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการไม่ตีเคียวเพื่อน
บทบาทสมมติเรื่อง “ฉันคือคนเก่ง”

สถานการณ์

ในห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง มีนักเรียนที่มาจากหลายครอบครัว ทั้งครอบครัวที่อบอุ่น และครอบครัวที่มีปัญหา และวันนี้ก็เช่นกัน เป็นวันที่ทุกคนต้องมาโรงเรียน เป็นวันเปิดเรียนวันแรกของสัปดาห์นี้ และงานที่คุณครูสั่งให้ทำการบ้าน และทำเป็นกลุ่มก็จำเป็นจะต้องส่งในวันนี้ ซึ่งกลุ่มที่มีความรับผิดชอบก็จะนัดกันทำเสาร์ – อาทิตย์ กลุ่มที่ไม่รับผิดชอบงานก็จะไปอยู่กับคนเพียง 2-3 คนเท่านั้น และงานของกลุ่มนี้ก็เป็นกลุ่มที่ขาดความรับผิดชอบก็จะมีปูก น้อย กลาง รับผิดชอบเพียง 3 คน ส่วนอีกกลุ่ม 4 คน เมฆ ก้อย เปิ้ล เสก ไม่รับผิดชอบต่องานที่ทำเลย เมื่อถึงโรงเรียนทั้ง 7 คนก็รวมกลุ่มกันและทักทายกันในห้องเรียน

กลาง - สวัสดีเปิ้ลเป็นโรงงานที่ให้ทำเรียบร้อยหรือเปล่าหละ จะได้มารวมกันถึงชั่วโมงจะได้ส่งอาจารย์

เปิ้ล - ก็เสร็จแล้วหละ แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์เท่าไร เราไม่ว่างเลยต้องเลี้ยงน้อง ขอโทษด้วยนะ

น้อย - ของเราเสร็จแล้วนะ จะเก็บเลยหรือเปล่าแต่รอก่อนดีกว่าดูของคนอื่น ูก่อนซิ ส่งมาหรือยังหละกลาง

เมฆ - เราอ่านคูแล้วเราไม่เข้าใจเนื้อเรื่องเลย สรุปไม่ถูกเลยไม่ได้ทำเลย อธิบายให้เราฟังหน่อยซิกลาง

ปูก - ของเราเสร็จแล้วเอาไปเลย แล้วเราก้ทำเพิ่มเติมมาอีก จะดูซิว่าใครที่ไม่ทำมาบ้าง ไม่มีความรับผิดชอบเลยนะ

เล็ก - ยังไม่ได้ทำเลย เดียวทำตอนนี่แหละนะ

ก้อย - ฉันต้องไปต่างจังหวัดเลยไม่ได้ทำเลย

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 8 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการใช้อำนาจได้แก่พูดเสียงดังข่มขู่เพื่อน
วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมเกี่ยวกับการพูดจาอย่างมีเหตุผล ไม่ข่ม
ขู่เสียงดังกับเพื่อน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และ
พฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในพฤติกรรมที่สังเกตเห็นจากที่เพื่อนแสดง
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุง แสดงให้เหมาะสม
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง และการแสดงความคิดเห็นหลังจากที่เพื่อนแสดง
สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่อง of นักเรียน

โปรแกรมการฝึกปฏิบัติการการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกครั้งที่ 8

การแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการพูดจาอย่างมีเหตุผลไม่ข่มขู่เสียงดังกับเพื่อน

สถานการณ์

เวลาพักกลางวันในโรงอาหาร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พักรับประทานอาหาร นักเรียนกลุ่มนี้ก็เช่นกันถึงเวลาพักก็เดินไปที่โรงอาหารกันเป็นกลุ่มและเข้าแถวซื้ออาหารแต่ก็มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พูดจาเสียงดัง ทำตัวเป็นนักเลง ข่มขู่เพื่อน อยู่ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มนี้ด้วย พอถึงร้านอาหารก็แสดงพฤติกรรมของตนเองออกมา

ณัฐภูมิ - แม่ค้าผมเอาอย่างเดิม เหมือนเดิมด้วยครับ เสียงดังมาจากท้ายแถว

โยธิน - ไครมาที่หลังต่อท้าย ห้ามแซง ถ้างั้นเจอแน่

ศกดิ์ศรี - แม่ค้าตามคิวครับ อย่าไปสนเสียงนกเสียงการ้องมาเลยครับ

วิวัฒน์ - ได้เหมือนกันทุกคนแหละ เข้าแถวให้เป็นระเบียบด้วย ถ้างั้นจะจอดซื้อส่งฝ่ายกิจการนักเรียนนะ

บทบาทณัฐภูมิ

สมมติฉันชื่อณัฐภูมิ เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง กำลังเดินไปที่โรงอาหาร เพื่อนเข้าแถวซื้ออาหารกลางวัน แล้วฉันก็พูดขึ้นด้วยเสียงที่ดังเพื่อให้ทุกคนที่อยู่หน้าร้านค้า เข้าแถวได้ยืน และให้แม่ค้าได้ยืนที่ฉันสั่งอาหาร

บทบาทของโยธิน

สมมติฉันชื่อโยธินเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนเดียวกับณัฐภูมิ และห้องเรียนเดียวกัน กำลังเข้าแถวซื้ออาหาร ซึ่งเป็นชั้นเดียวกับที่ณัฐภูมิซื้อ พอได้ยินเพื่อนพูดขึ้นฉันก็โต้ตอบไป

บทบาทของศกดิ์ศรี

สมมติฉันชื่อศกดิ์ศรี เรียนอยู่ห้องเดียวกับณัฐภูมิ โยธิน เป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน ฉันได้ยินณัฐภูมิ กับโยธิน พูดขึ้นก็ไม่พอใจ และพูดโต้ตอบไปบ้าง

บทบาทวิวัฒน์

สมมติฉันชื่อวิวัฒน์ อยู่ห้องเดียวกับณัฐภูมิ โยธิน ศกดิ์ศรี รู้สึกไม่พอใจที่เพื่อนพูดก็พูดตอบโต้ไป

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 9 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนด้านการใช้อำนาจได้แก่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเกี่ยวกับการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน

การณั 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกต

3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในพฤติกรรมที่สังเกตจากที่เพื่อนแสดง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุง แสดงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงบทบาท และการแสดงความคิดเห็นหลังจากที่เพื่อนแสดง สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่อง of นักเรียน

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกครั้งที่ 9

การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “เสียงส่วนมาก”

สถานการณ์

ในห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ขณะที่อาจารย์กำลังสอนแนะนำการลงคะแนนเลือกประธานนักเรียนที่จะมีขึ้นในวันนี้

อาจารย์ - นักเรียนครูมีเรื่องที่จะแจ้งให้นักเรียนทราบ วันนี้เป็นวันลงคะแนนเลือกประธานนักเรียน หลังจากที่เราให้หาเสียงแล้ว 1 สัปดาห์ ก็ขอให้นักเรียนทุกคนพิจารณาดูความเหมาะสมหลาย ๆ ด้าน ว่าใครเหมาะสมที่จะเป็นประธาน นักเรียนใครที่ได้คะแนนมาก คนนั้นก็จะได้เป็นประธานนักเรียน

นิพนธ์ - เราควรจะยอมรับฟังนโยบายที่นักเรียนที่สมัครเข้าไปเป็นประธานนักเรียน แล้วก็พิจารณาความเหมาะสม

ศรธรรม - ผมเห็นด้วยที่ใครได้คะแนนมาก แล้วก็ถือว่าเสียงส่วนมากก็ควรได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานนักเรียน

นิภา - เราควรจะให้อีกเพื่อน ๆ ที่สมัครเป็นประธานนักเรียนได้มีโอกาสมายาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน

อาทิตย์ - แต่เราว่าน่าจะเลือกเพื่อนของเราจะดีกว่ากันรู้เรื่องหน่อย งานจะได้ไม่หนัก มอบหมายให้ห้องอื่นทำแทน

โอภาส - ถ้างั้นเราต้องไปบอกรุ่นน้องให้เลือกเพื่อนของเรา ใครมีน้องสนิทคนไหนก็ไปจัดการบอกได้เลยนะ

เพื่อน ๆ - ตกลง ตกลง

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 10 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการไม่ออกคำสั่งกับเพื่อน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายพฤติกรรมที่สังเกตจากที่เพื่อนแสดง
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุง แสดงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงบทบาท และแสดงความคิดเห็นจากที่เพื่อนแสดง
สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่องของนักเรียน

โปรแกรมการฝึกปฏิบัติการแสดงออกที่เหมาะสม

การฝึกครั้งที่ 10

การฝึกปฏิบัติการแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการไม่ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

บทบาทสมมติเรื่อง การทำงานเป็นทีม

สถานการณ์

วันนี้อาจารย์ให้ทำรายงานเป็นกลุ่มในห้องเรียนใช้เวลา 50 นาที แล้วส่งรายงานท้ายชั่วโมง นฤมลเป็นคนหนึ่งในกลุ่มที่ต้องทำงานร่วมกับ ประสิทธิ์ นิพนธ์ อรุณ อัญชลี ซึ่งนฤมลจะชอบแสดงความคิดเห็น ว่าตัวเองถูกต้องเสมอจนเพื่อนๆต้องเงียบไม่พูดแสดงความคิดเห็นถ้าใครพูดขัดขึ้นมา นฤมลจะพูดเหมือนออกคำสั่งไม่พอใจ ให้ทำเอง แล้วตัวนฤมลก็จะไม่สนใจงานอีกเลย

- ประสิทธิ์ - ทุกคนมาตกลงกันดีกว่าว่าจะเลือกหัวข้ออะไรดี แล้วจะได้ช่วยกันคิดว่าจะทำอะไรบ้าง
- นฤมล - เราว่านั่งอยู่กับที่ดีแล้ว แล้วช่วยกันคิดของใครของมัน ได้เรื่องยังไงก็ค่อยมารวมกันอีกที
- อรุณ - ไม่ได้หรอกนะ นฤมล ต้องพูดออกมาก่อนให้เพื่อนได้รู้ด้วยว่าทำออกมาแนวไหนดี
- อัญชลี - เราก็ค้นด้วยกับอรุณนะ ควรจะเข้ากลุ่มปรึกษากันก่อน อย่าคิดทำคนเดียวแล้วมารวมกันทีหลังเลย

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 11 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจได้แก่ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมด้วยการไม่ออกคำสั่งกับเพื่อน

วิธีดำเนินการ 1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่วนหนึ่งอาสาเป็นผู้แสดง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์

3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายพฤติกรรมที่สังเกตจากที่เพื่อนแสดง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ต้องปรับปรุง แสดงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง และแสดงความคิดเห็นจากที่เพื่อนแสดง
สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่อง of นักเรียน

โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ครั้งที่ 12 เวลา 50 นาที

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศน์

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม
 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จากการทดลอง และนำไปใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

- วิธีดำเนินการ
1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลที่ได้จากการทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง และแสดงความคิดเห็นจากที่เพื่อนแสดง
สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการสรุปเรื่อง of นักเรียน

โปรแกรมการปรับสัณใหม่

ครั้งที่ 1 เวลา 50 นาที

เรื่อง ปฐมนิเทศ

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกันภายในกลุ่ม
 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน และทราบข้อตกลงในการใช้การปรับสัณใหม่
 3. เพื่อเตรียมนักเรียนที่ร่วมทดลองในการใช้การปรับสัณใหม่เพื่อลดพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนในห้องเรียน

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนที่เข้าร่วมทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ 2 ทราบจุดมุ่งหมายในการทดลอง โดยใช้การปรับสัณใหม่
2. ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 เกี่ยวกับเงื่อนไขในการปรับสัณใหม่ โดยผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนน คนละ 100 คะแนนทุกคน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน โดยผู้วิจัยกำหนดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนดังนี้
 - 2.1 พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกหนี ได้แก่ หันหน้าหนี ไม่ฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น เดินหนี นั่งเฉย
 - 2.2 พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ได้แก่ การโต้เถียงเพื่อเอาชนะ ดิเสียนเพื่อน พุดเสียงดังข่มขู่เพื่อน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง
3. นัด วัน เวลา ที่จะทำการทดลอง ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงสิ้นสุดการทดลอง

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมรับฟังคำชี้แจง

โปรแกรมการปรับสัณใหม่

ครั้งที่ 2 เวลา 50 นาที
เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ ก่อนได้รับการปรับสัณใหม่

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ว่ามีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ก่อนการได้รับการปรับสัณใหม่

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียน เรียนในชั่วโมงวิชาภาษาไทย ในสภาพการเรียนการสอนปกติ
ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนและได้ยินการพูดคุยของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจกับนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ
ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือกับนักเรียนที่ร่วมการทดลอง ช่วงพักกลางวัน แต่ยังไม่มีการใช้การปรับสัณใหม่

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ในขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 3 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ ก่อนการได้รับการปรับสินไหม

วัตถุประสงค์ เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ว่ามีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ก่อนการได้รับการปรับสินไหม

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนเรียนในชั่วโมงวิชาภาษาไทยในสภาพการเรียนการสอนปกติ

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เข้าไปสังเกตพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมนักเรียน และได้ยินการพูดคุยของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือกับนักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงพักกลางวัน แต่ยังไม่มีการใช้การปรับสินไหมในครั้งนี้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 4 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับการหันหน้าหนี ไม่ยอมรับฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงด้วยการ หันหน้าเข้าหากัน ยอมรับฟังเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียน มีคะแนนความประพฤติคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน จะถูกหักคะแนน ครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ในชั่วโมงวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือแก่นักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงเวลาพักกลางวัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ว่าลดลงมากน้อยเพียงใด

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 5 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับการเดินหนี นิ่งเฉย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการหลีกเลี่ยงด้วยการเดินเข้าหาและปรึกษากัน

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียน มีคะแนนความประพฤติคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน จะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในชั่วโมงวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือแก่นักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงพักกลางวัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนว่าลดลงมากน้อยเพียงใด

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 6 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจเกี่ยวกับการโต้เถียงเพื่อเอาชนะ ดิเตียน
เพื่อน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ด้วยการพูดจาอย่างมี
เหตุผล

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียน มีคะแนนความ
ประพฤติคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับ
เพื่อน จะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ในชั่วโมงวิชา
ภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใด
คนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือแก่นักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงพักกลางวัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนว่าลดลงมากน้อยเพียงใด

โปรแกรมการปรับสัณใหม่

ครั้งที่ 7 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ด้านการใช้อำนาจเกี่ยวกับการพูดจาข่มขู่เสียงดังกับเพื่อน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ด้วยการไม่ข่มขู่เสียงดังกับเพื่อน

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียน มีคะแนนความประพฤติคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน จะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ในชั่วโมงวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือแก่นักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงพักกลางวัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ว่าลดลงมากน้อยเพียงใด

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 8 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจเกี่ยวกับการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ยึดเอาความคิดเห็นของตนเอง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ด้วยการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียน มีคะแนนความประพฤติคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน จะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ในชั่วโมงวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือแก่นักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงเวลาพักกลางวัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ว่าลดลงมากน้อยเพียงใด

โปรแกรมการปรับเปลี่ยน

ครั้งที่ 9 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ด้านการใช้อำนาจเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนด้านการใช้อำนาจ ด้วยการไม่ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามความต้องการของตนเอง

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียน มีคะแนนความประพฤติคนละ 100 คะแนน ผู้วิจัยมีข้อตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อน จะถูกหักคะแนนครั้งละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ในช่วงชั่วโมงวิชาภาษาไทย โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือแก่นักเรียนที่ร่วมการทดลอง ในช่วงพักกลางวัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ว่าลดลงมากน้อยเพียงใด

โปรแกรมการปรับเปลี่ยนใหม่

ครั้งที่ 10 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ หลังการได้รับการปรับเปลี่ยนใหม่

วัตถุประสงค์ เพื่อสังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนว่าลดลงมากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้รับการปรับเปลี่ยนใหม่ไปแล้ว

วิธีดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียน เรียนในชั่วโมงวิชาภาษาไทย ในสภาพการเรียนการสอนปกติ
- ขั้นที่ 2 ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย เข้าไปสังเกตพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนและได้ยินการพูดคุยของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ
- ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือกับนักเรียน โดยไม่มีการใช้การปรับเปลี่ยนใหม่

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 11 เวลา 50 นาที

เรื่อง พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียน ขณะที่มีการเรียนการสอนปกติ หลังการได้รับการปรับสินไหม

วัตถุประสงค์ เพื่อสังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนว่าลดลงมากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้รับการปรับสินไหมไปแล้ว

วิธีดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียน เรียนในชั่วโมงวิชาภาษาไทย ในสภาพการเรียนการสอนปกติ
- ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และได้ยินการพูดคุยของนักเรียน และไม่ให้ความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ
- ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยบอกคะแนนที่เหลือกับนักเรียน โดยไม่มีการใช้การปรับสินไหม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในการเรียนการสอนปกติ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็น

โปรแกรมการปรับสินไหม

ครั้งที่ 12 เวลา 50 นาที

เรื่อง บัณฑิตนิเทศ

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนลดลง
 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จากการทดลองด้วยการปรับสินไหม

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้ร่วมทดลองสรุปประโยชน์ที่ได้จากการทดลองครั้งนี้
2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ และกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงความคิดเห็นในการตอบคำถามของนักเรียน

ภาคผนวก ข

1. ตารางแสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ
2. ตารางแสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ
3. ตารางแสดงวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อนและหลังการทดลอง
4. ตารางแสดงวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อนและหลังการทดลอง
5. ตารางแสดงวิธีการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 4 แสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่ม
ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

ระยะ ที่	สัปดาห์ที่	นักเรียนคนที่															ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
A1	1	9	7	8	11	11	15	11	12	6	14	7	7	8	7	8	9
	2	8	6	9	9	11	12	4	7	5	9	12	4	7	14	2	11
	ค่าเฉลี่ย	8.5	6.5	8.5	10	11	13.5	7.5	9.5	5.5	11.5	9.5	5.5	7.5	10.5	5	8.5
B	3	2	2	2	2	2	4	2	3	1	2	2	2	2	1	2	2
	4	1	1	0	3	1	2	2	3	2	5	2	2	0	3	0	2
	5	1	3	2	2	1	3	3	5	3	2	3	1	1	2	2	2
	6	2	2	3	3	2	0	3	0	1	2	2	2	4	4	2	2
	7	2	1	1	1	2	2	2	4	1	0	4	2	0	0	1	1
	8	1	0	2	2	2	4	1	5	2	2	2	0	2	1	2	2
	ค่าเฉลี่ย	1.5	1.5	2	2.5	2	2.5	2	3.5	1.5	2	2	2	1.5	1.5	2	2
A2	9	3	3	2	3	5	5	0	2	2	4	3	4	1	0	3	1
	10	4	2	3	4	1	2	4	3	2	3	2	1	0	0	2	2
	ค่าเฉลี่ย	3.5	2.5	2.5	3.5	3	3.5	2	2.5	2	3.5	2.5	2.5	1	0	2.5	1.5

ตาราง 5 แสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่ม
ทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ระยะ ที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่															ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
A1	1	14	12	18	16	20	18	17	13	15	16	14	12	15	18	15	15
	2	15	10	16	14	17	13	13	16	6	17	11	16	8	12	8	13
	ค่าเฉลี่ย	14.5	11	17	15	18.5	15.5	15	14.5	10.5	16.5	12.5	14	11.5	15	11.5	14
B	3	1	2	2	4	4	1	4	2	2	0	1	3	3	1	1	2
	4	0	0	1	3	3	3	1	2	0	1	3	1	4	1	2	2
	5	4	2	1	2	3	0	1	2	2	2	4	1	1	3	2	2
	6	0	4	0	1	3	4	2	2	0	1	2	3	1	1	2	2
	7	2	2	0	1	0	0	2	0	3	3	2	0	1	1	2	1
	8	2	1	5	0	0	1	0	0	1	2	1	0	3	1	1	1
	ค่าเฉลี่ย	1.5	2	1.5	1.5	3	1	1.5	2	1.5	2	2	1	2	1	1.5	2
A2	9	0	0	0	4	2	4	4	2	4	1	1	3	1	1	1	1
	10	0	3	0	3	2	0	1	2	3	2	1	2	1	1	2	2
	ค่าเฉลี่ย	0	1.5	0	3.5	2	2	2.5	2	2.5	1.5	1	2.5	1	1	1.5	1.5

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1
ในระยะก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	คะแนนของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน		ผลต่างของคะแนน พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน (D)	ผลต่างของคะแนน พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ยกกำลัง 2 (D ²)
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	17	7	10	100
2	13	5	8	64
3	17	5	12	144
4	20	7	13	169
5	22	6	16	256
6	27	7	20	400
7	15	4	11	121
8	19	5	14	196
9	11	4	7	49
10	23	7	16	256
11	19	5	14	196
12	11	5	6	36
13	15	1	14	196
14	21	0	21	441
15	10	5	5	25
	$\bar{X} = 823.26$ S.D.= 5.68	$\bar{X} = 15.66$ S.D. = 2.09	$\Sigma D = 381$	$\Sigma D^2 = 9,983$

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อน
และหลังการทดลอง

คนที่	คะแนนของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน		ผลต่างของคะแนน พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน (D)	ผลต่างของคะแนน พฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน ยกกำลัง 2 (D ²)
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	29	0	29	841
2	22	3	19	361
3	34	0	27	729
4	30	7	26	676
5	37	4	33	1,089
6	31	4	26	676
7	30	5	26	676
8	29	4	22	484
9	21	7	18	324
10	33	3	31	961
11	25	2	20	400
12	28	5	26	676
13	23	2	31	961
14	30	2	27	729
15	23	3	20	400
	$\bar{X} = 17.33$ S.D.= 4.91	$\bar{X} = 4.87$ S.D. = 2.07	$\sum D = 187$	$\sum D^2 = 2,643$

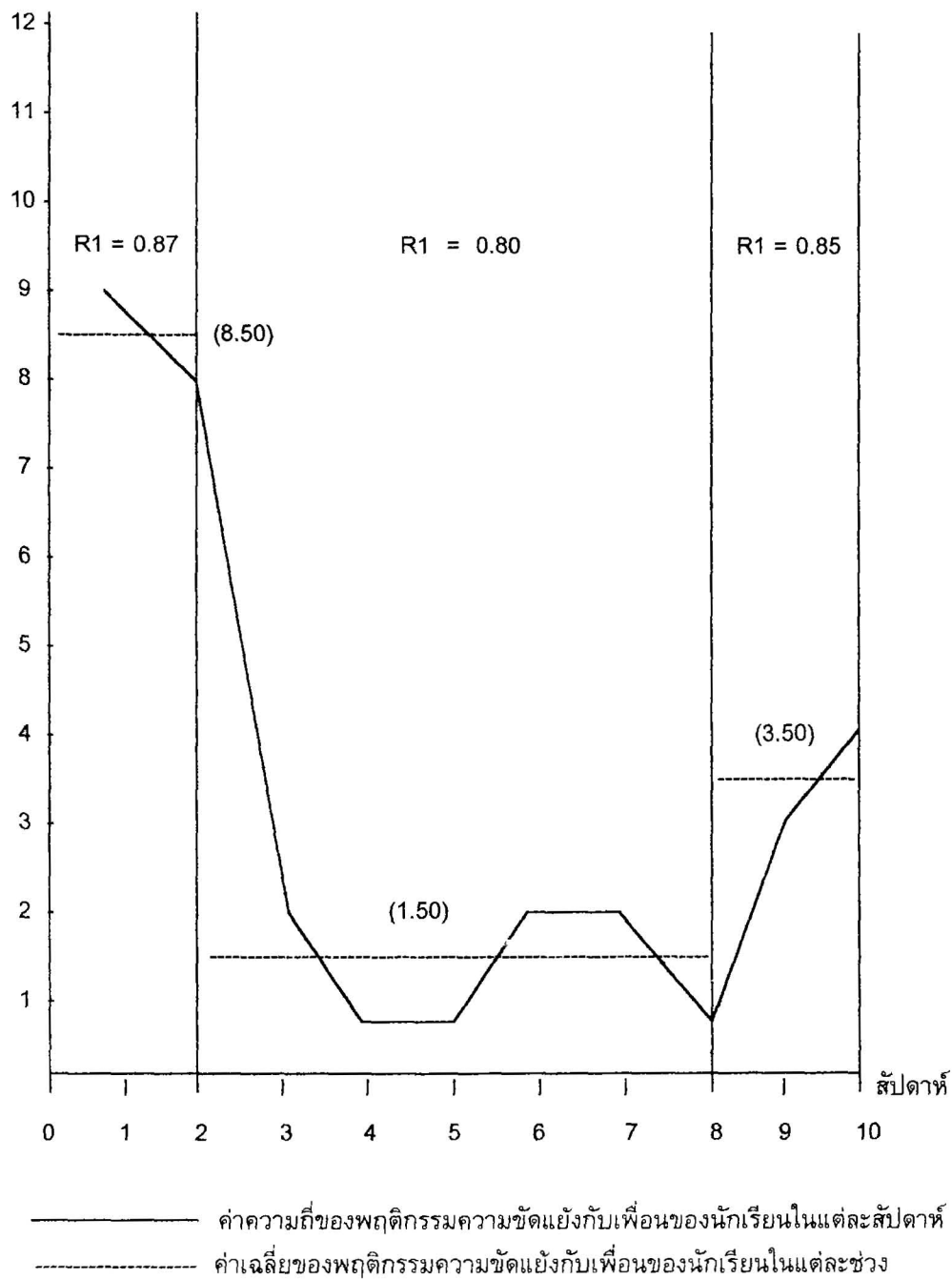
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1		ผลต่างของ คะแนนพฤติกรรม ความ ขัดแย้ง	กลุ่มทดลองที่ 2		ผลต่างของ คะแนนพฤติกรรม ความ ขัดแย้ง
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	17	7	10	29	0	29
2	13	5	8	22	3	19
3	17	5	12	34	0	27
4	20	7	13	30	7	26
5	22	6	16	37	4	33
6	27	7	20	31	4	26
7	15	4	11	30	5	26
8	19	5	14	29	4	22
9	11	4	7	21	7	18
10	23	7	16	33	3	31
11	19	5	14	25	2	20
12	11	5	6	28	5	26
13	15	1	14	23	2	31
14	21	0	21	30	2	27
15	10	5	5	23	3	20
$\bar{X}_{diff} = 12.47$ $S.D._{diff} = 4.76$			$\bar{X}_{diff} = 25.40$ $S.D._{diff} = 3.85$			

ภาคผนวก ค

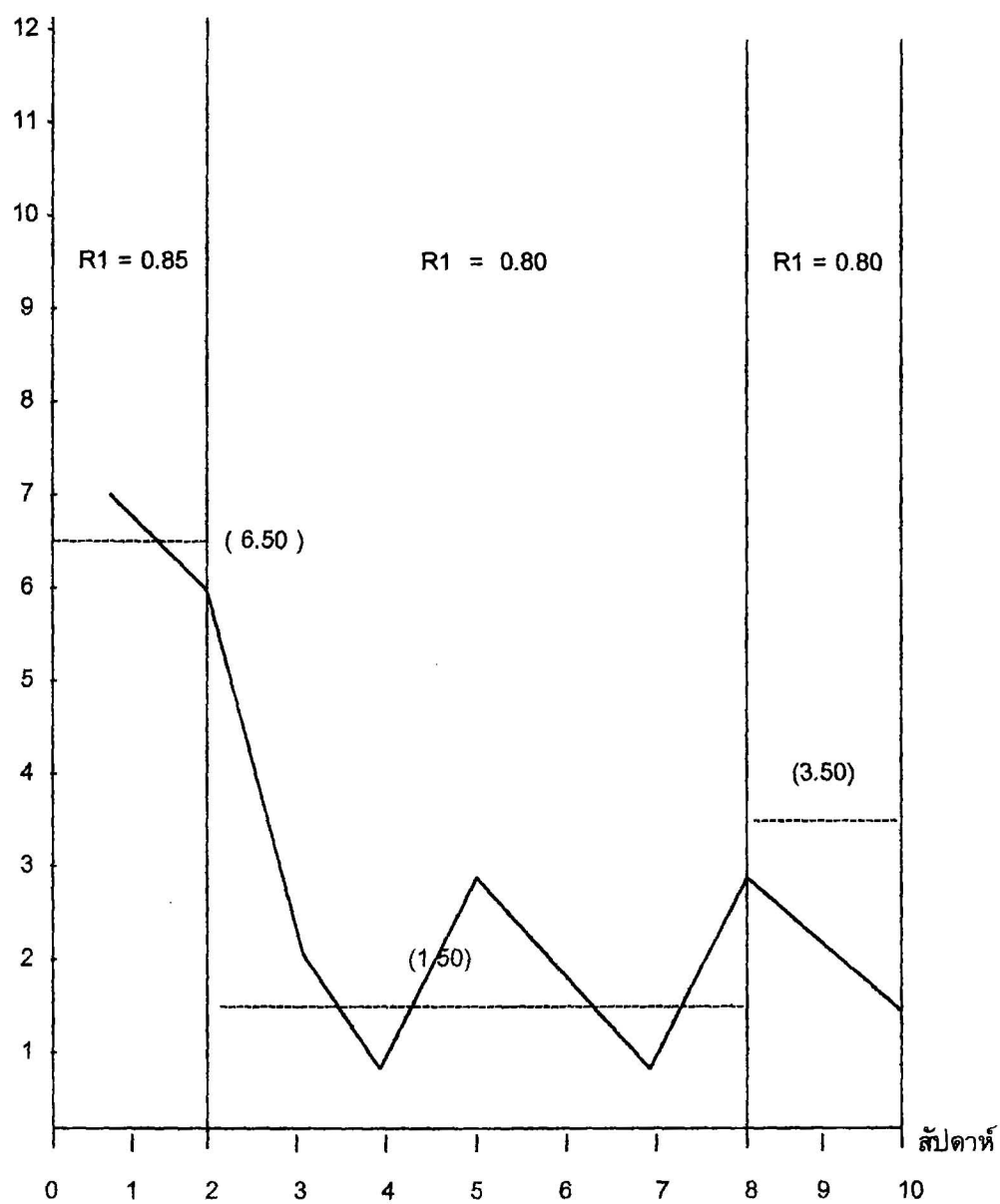
1. กราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ
2. กราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ภาพประกอบ 3 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่ม
ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

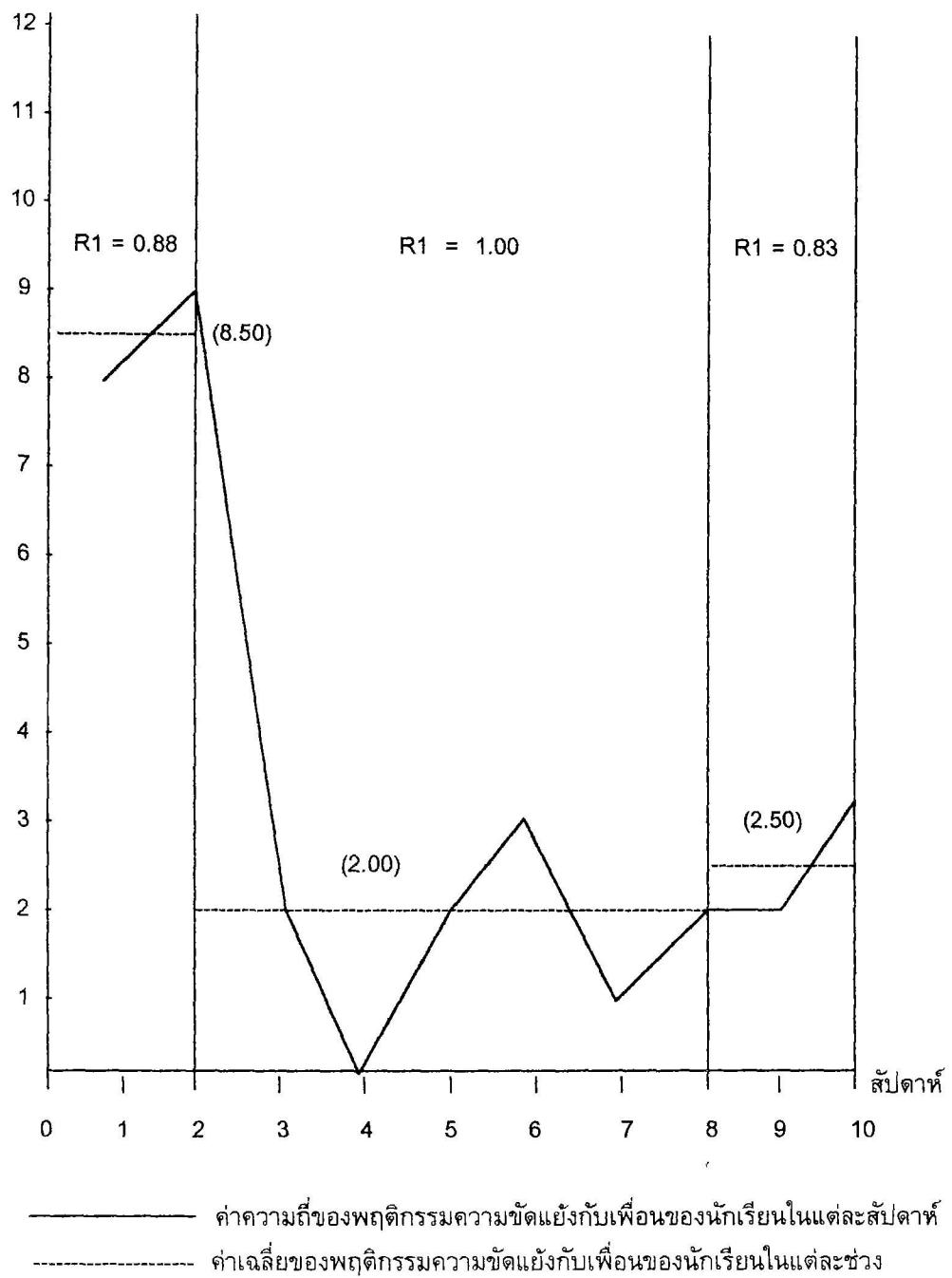
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

———— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

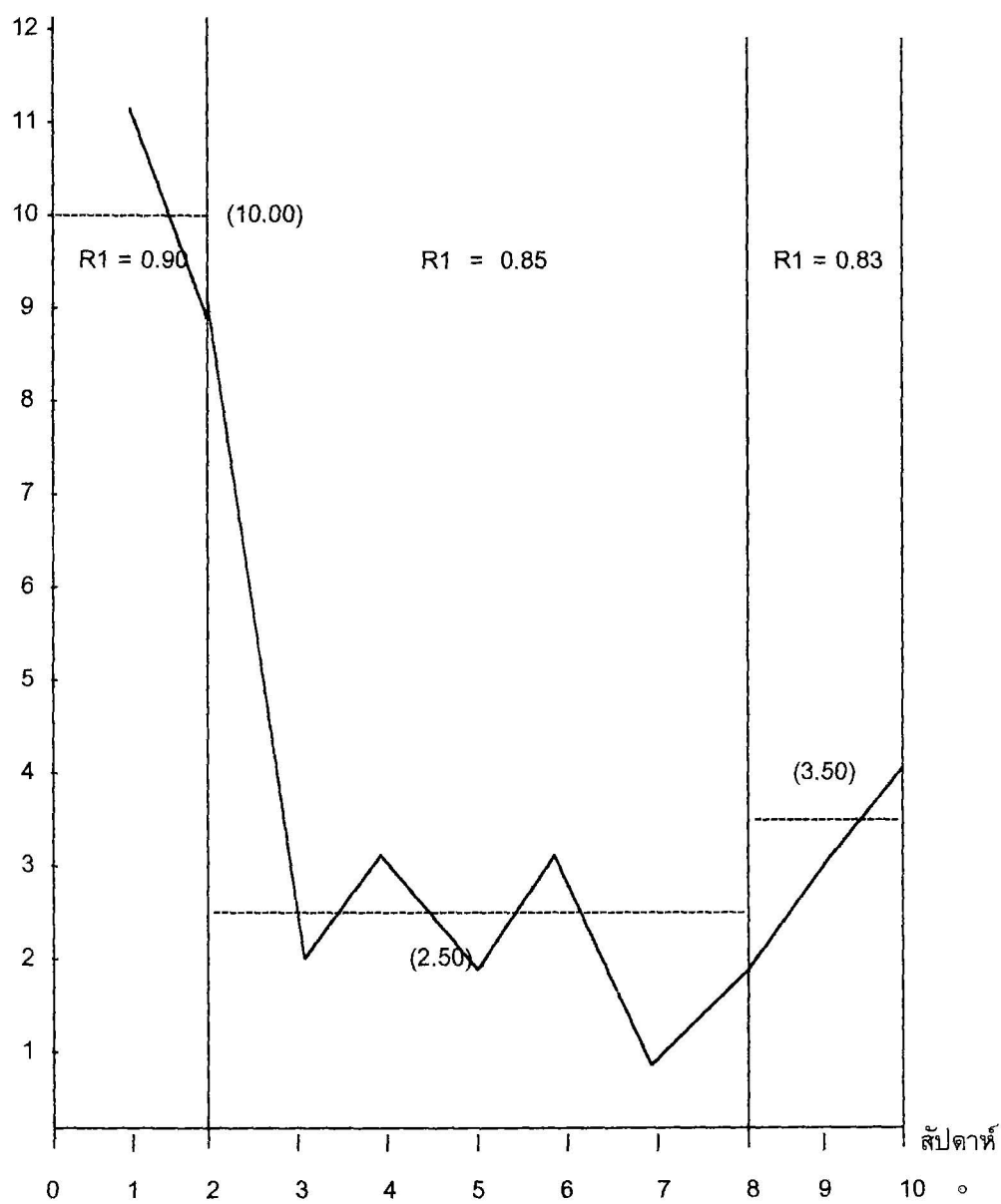
ภาพประกอบ 4 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ภาพประกอบ 5 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่ม
ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

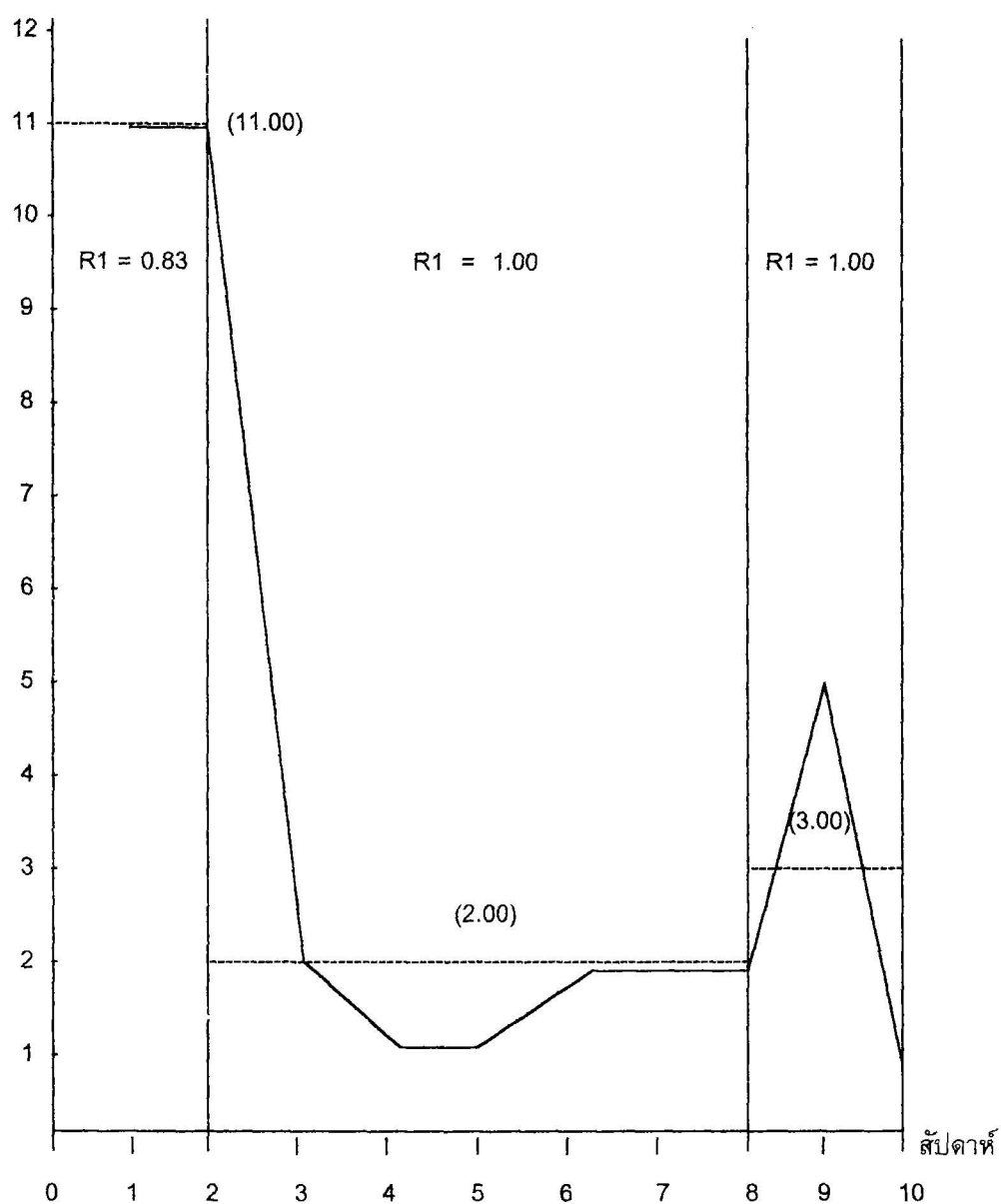
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 6 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

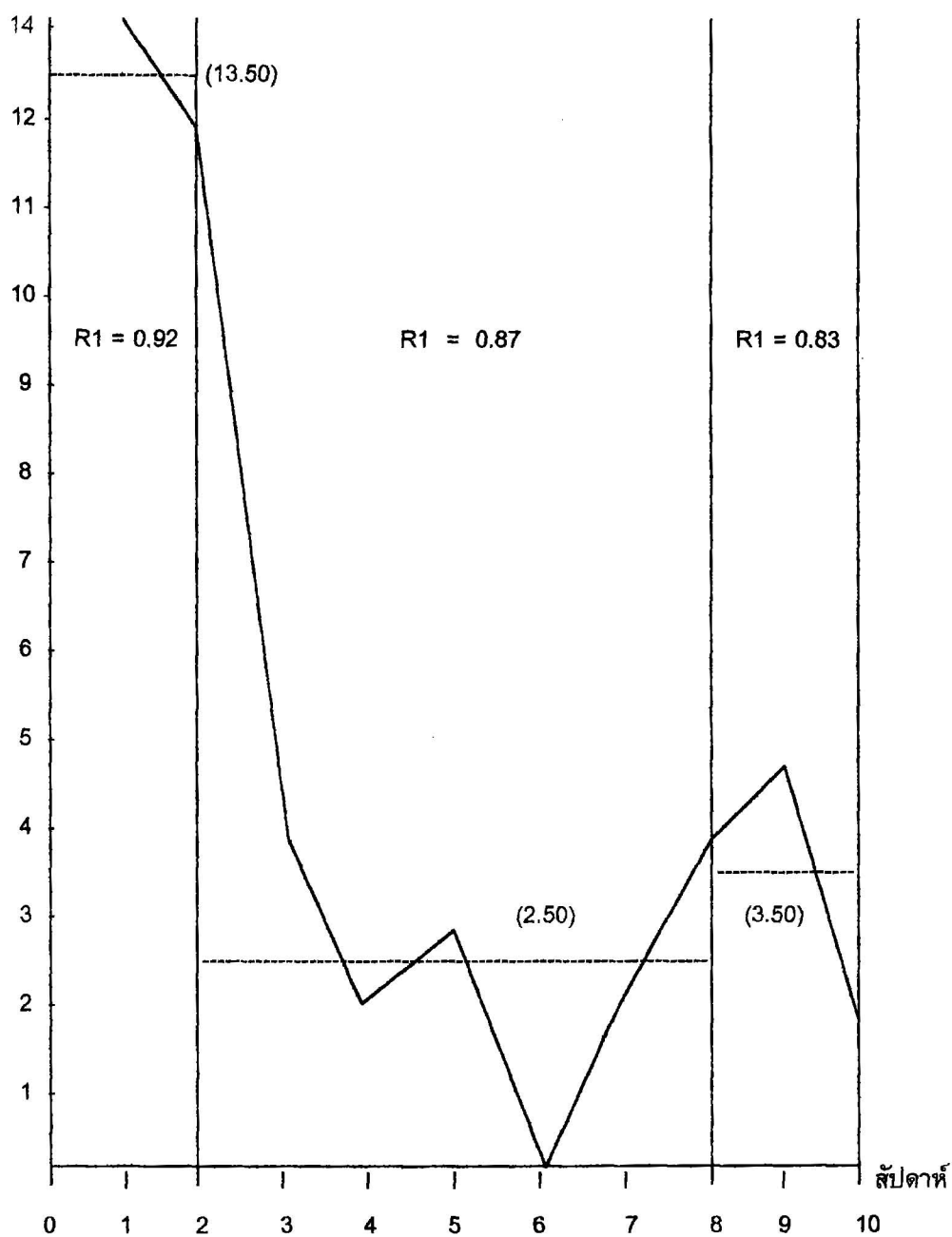
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 ----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 7 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่ม
 ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

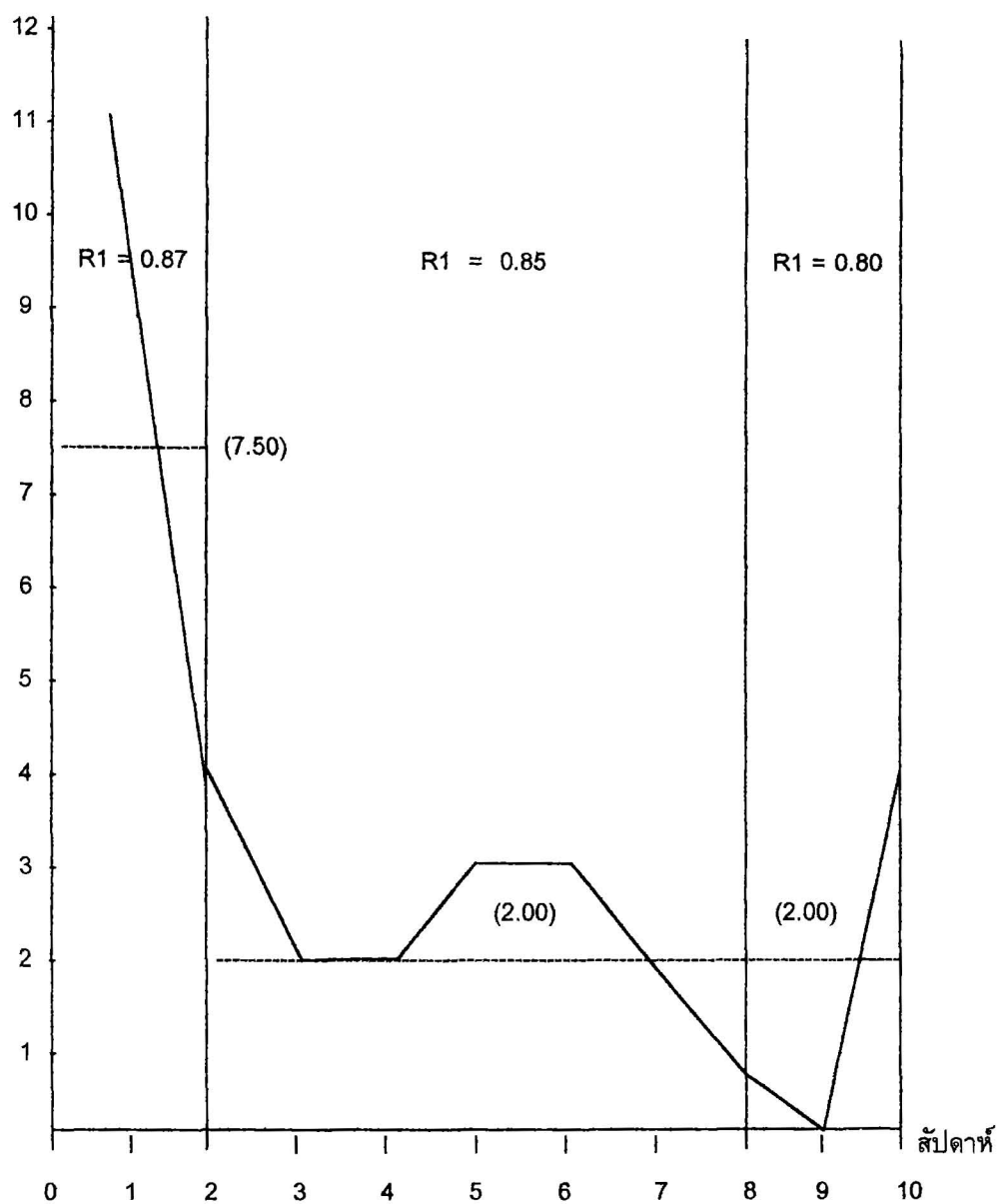
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 8 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

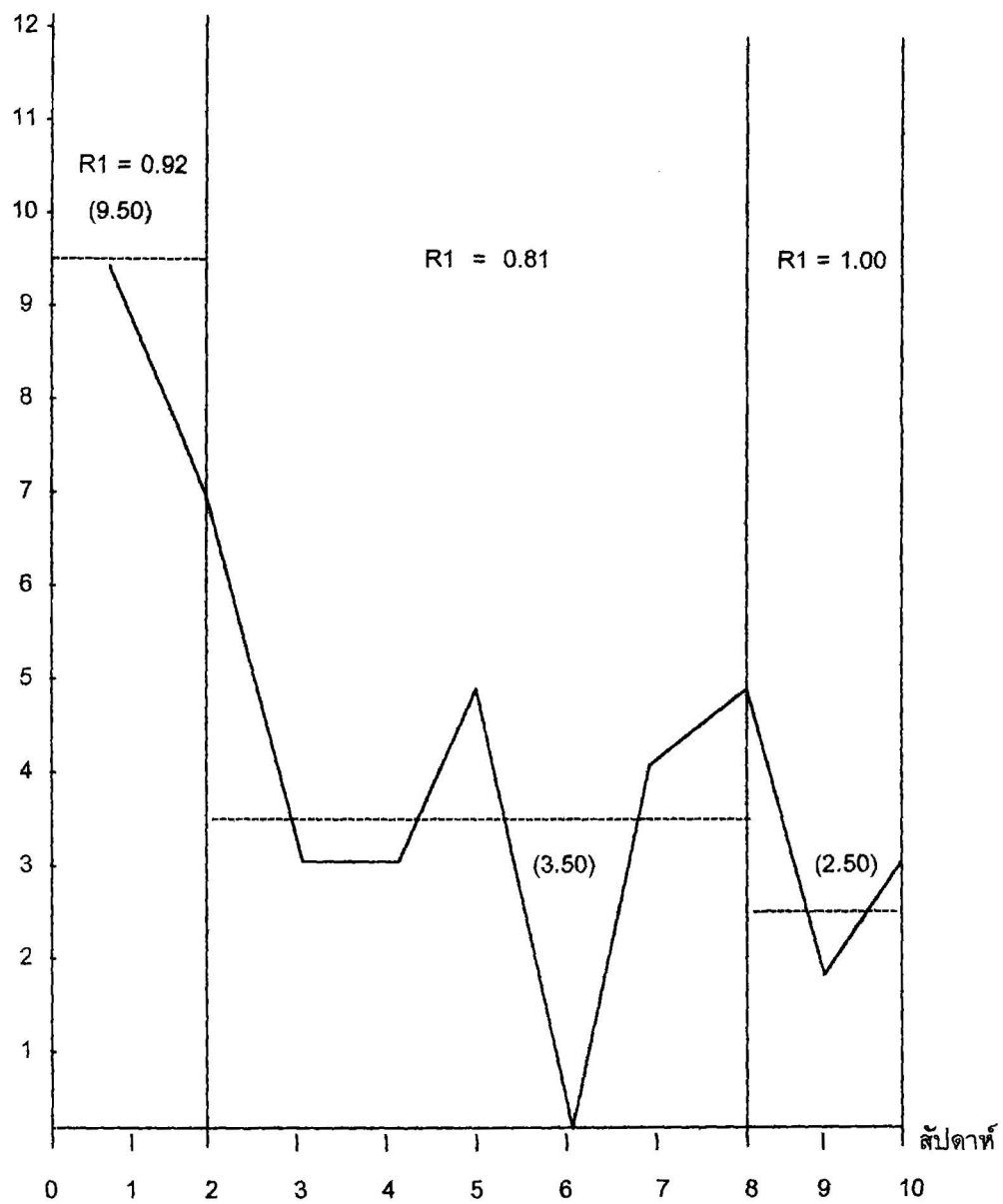
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

———— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 9 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่ม
 ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

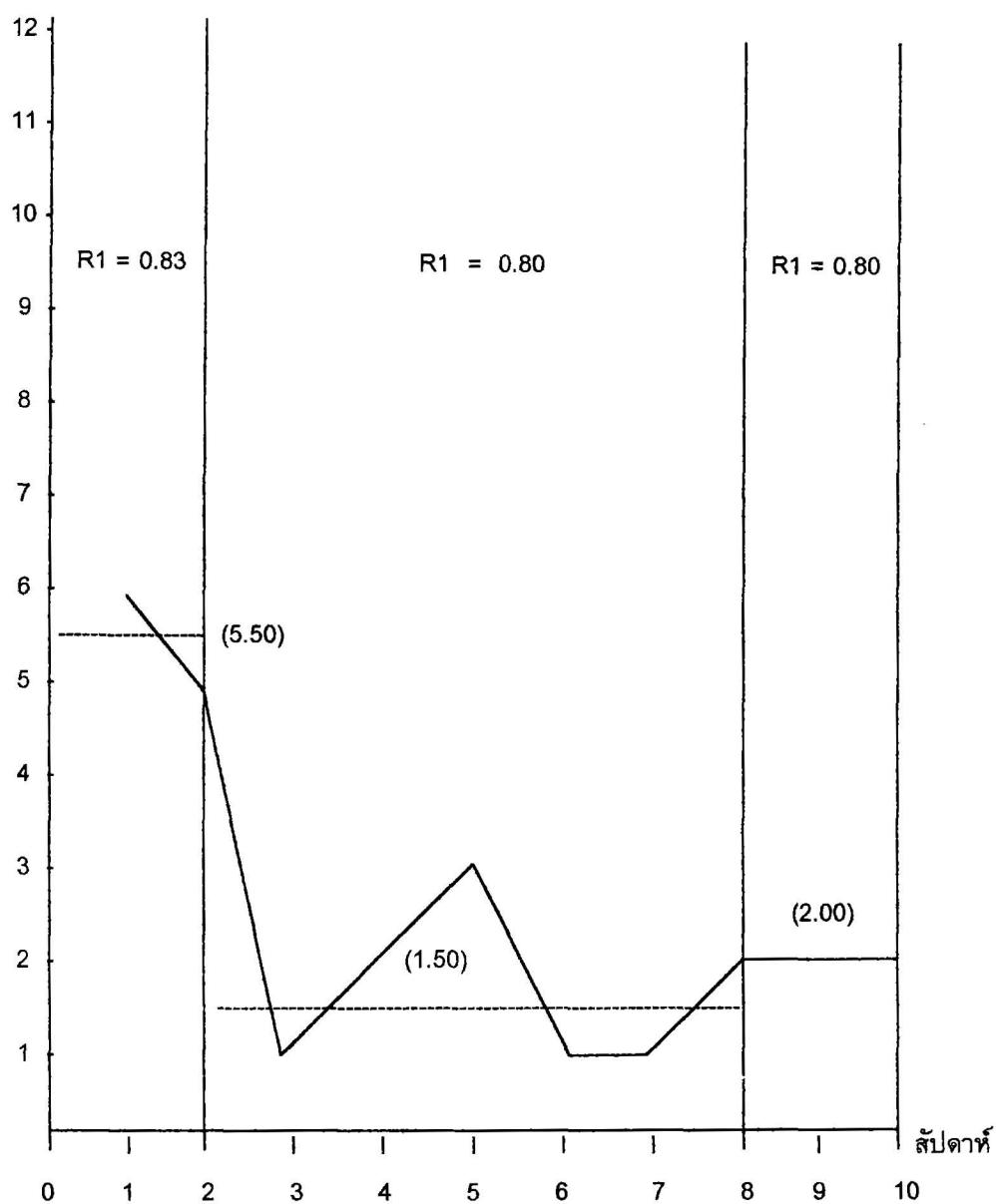
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 ----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 10 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

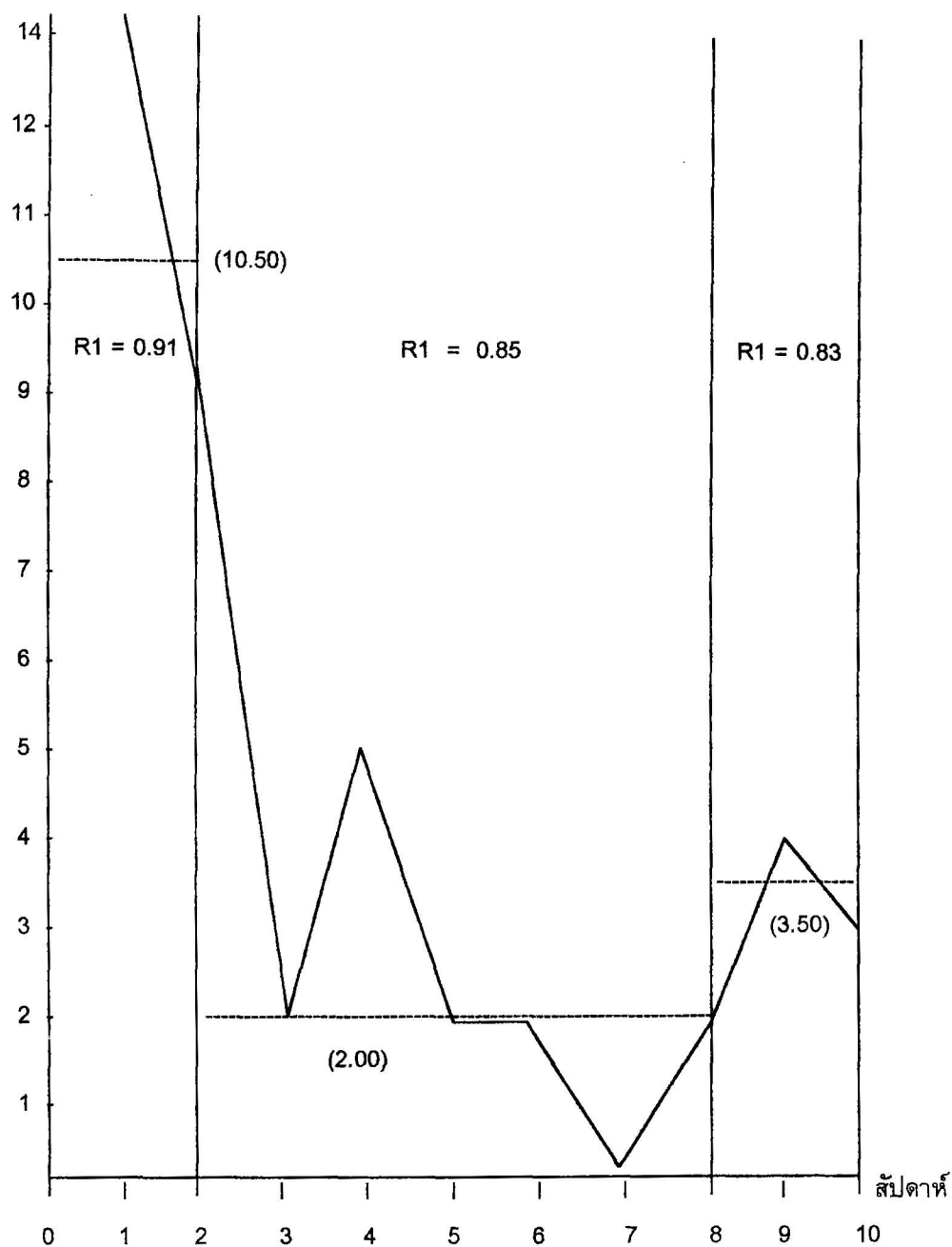
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 11 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 9 ในกลุ่ม
 ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

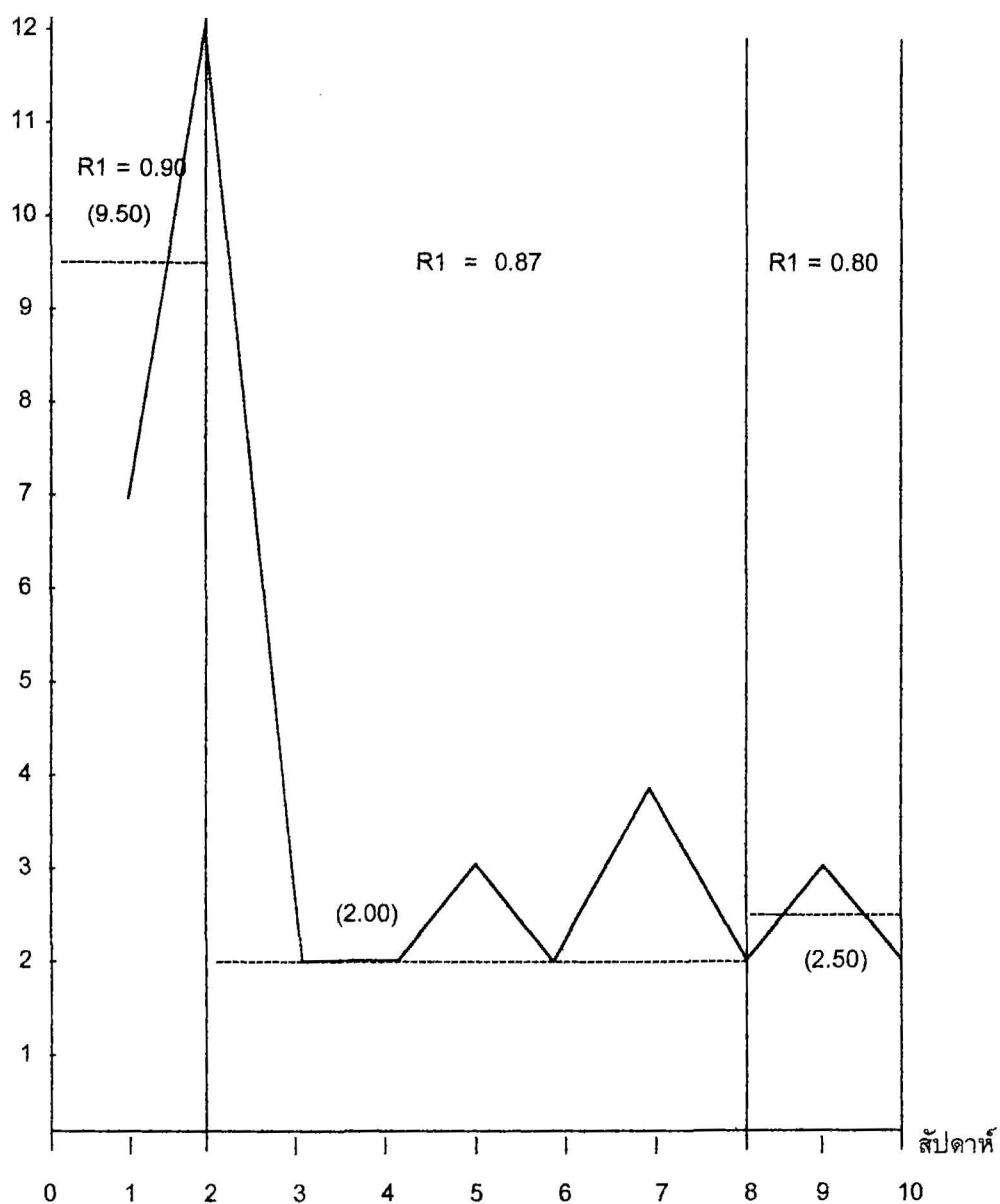
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

- ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 12 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 10 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

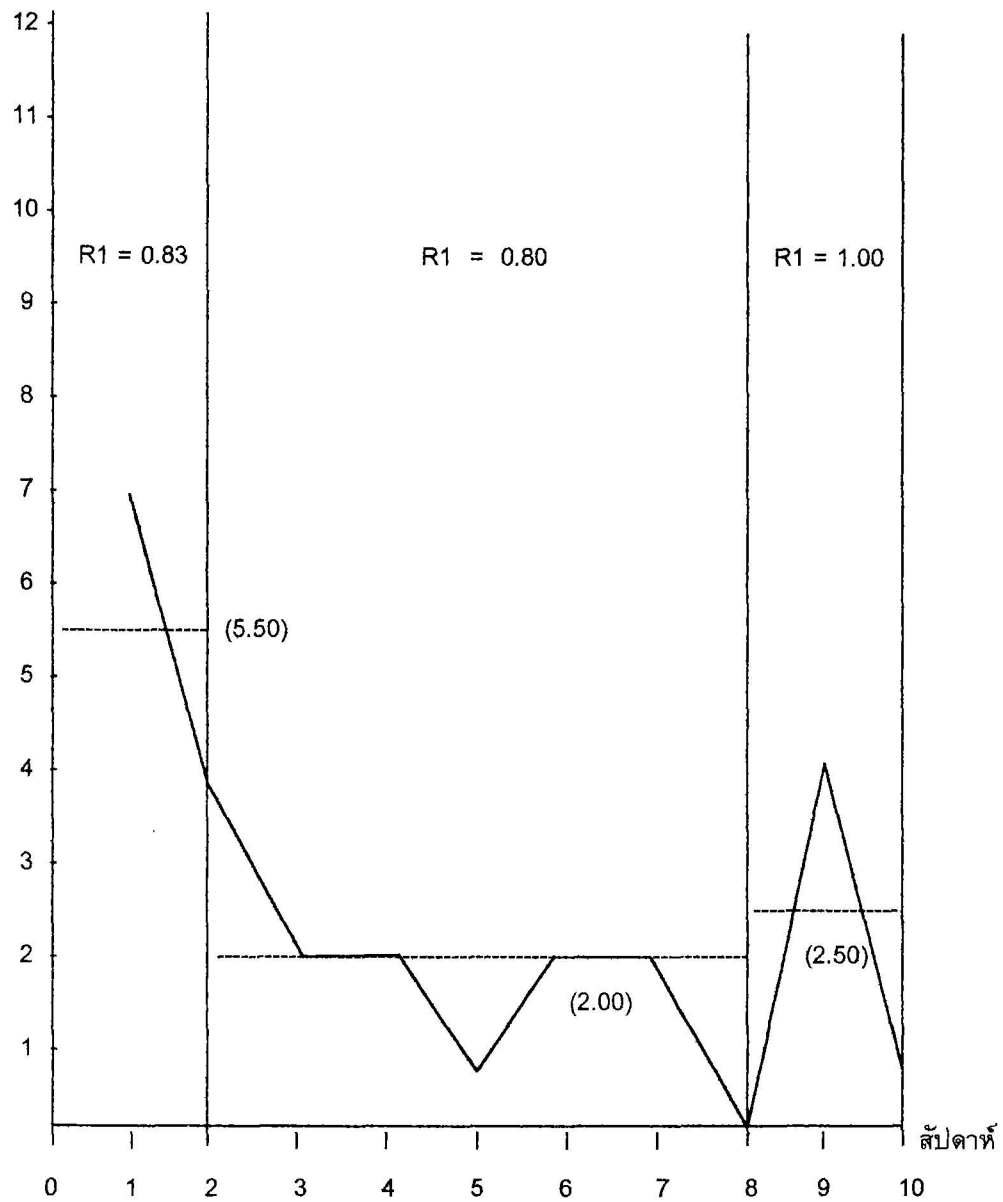
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 13 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 11 ในกลุ่ม
 ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

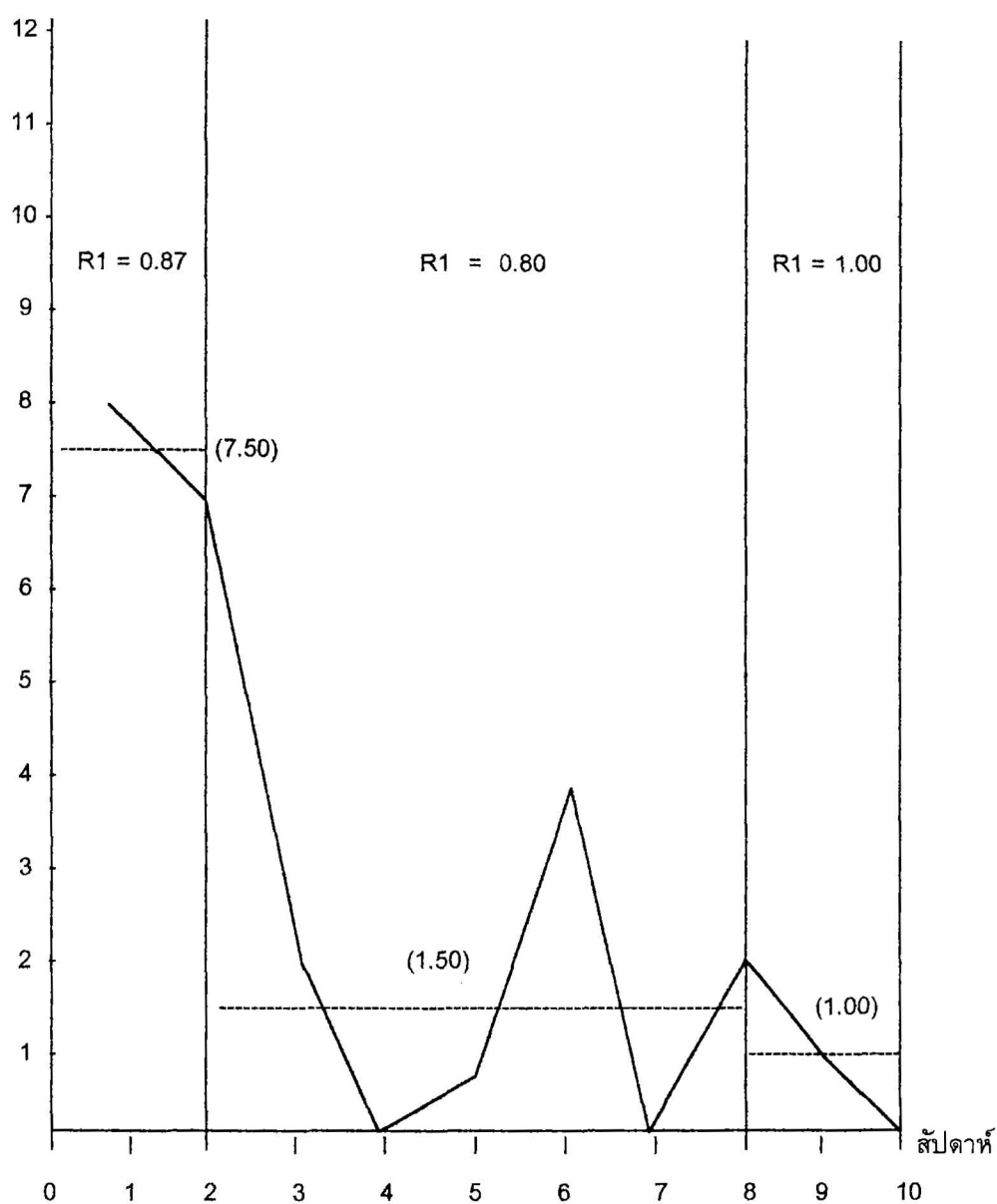
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

- ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 14 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 12 ในกลุ่ม
 ทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

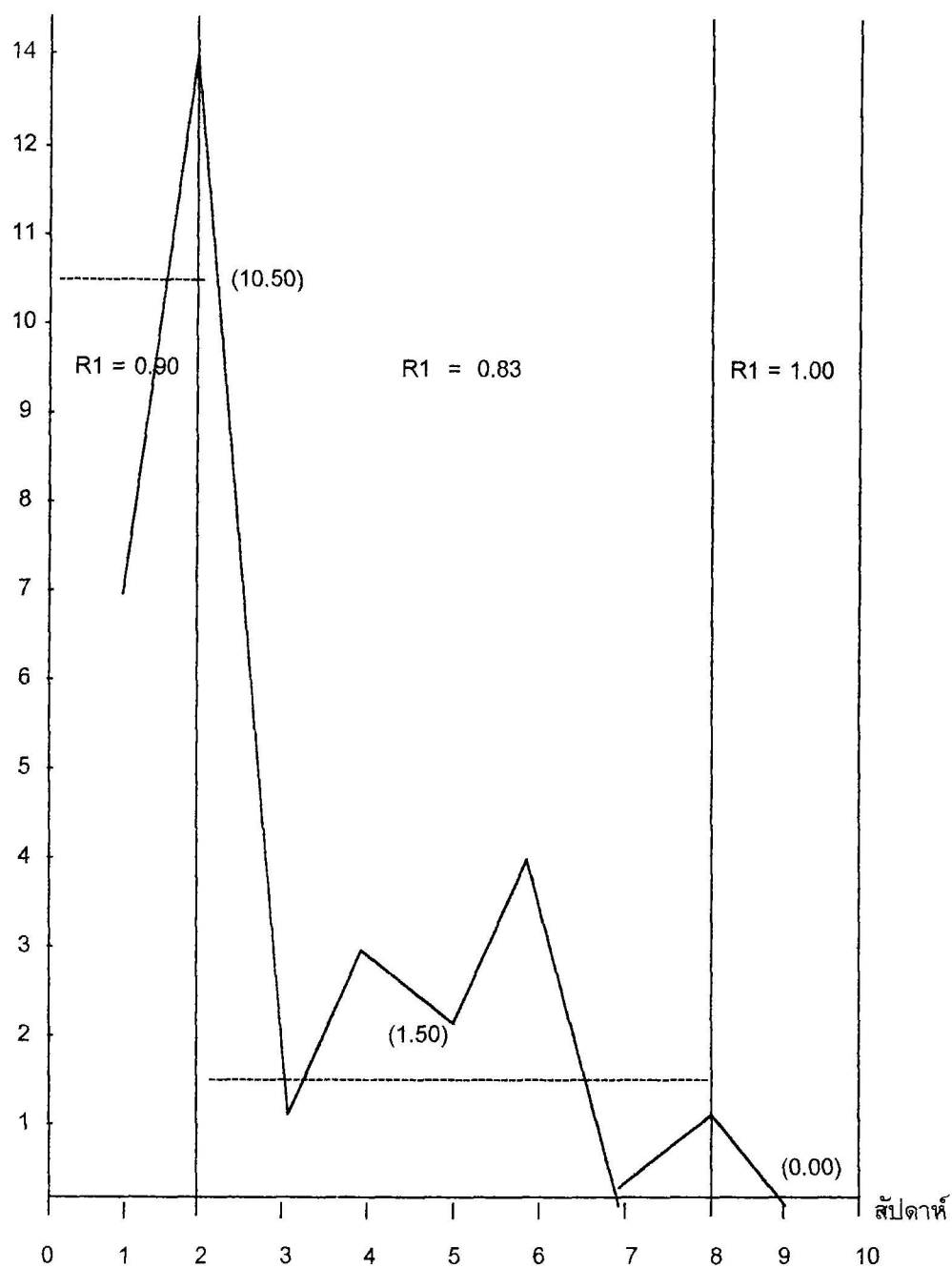
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 15 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 13 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

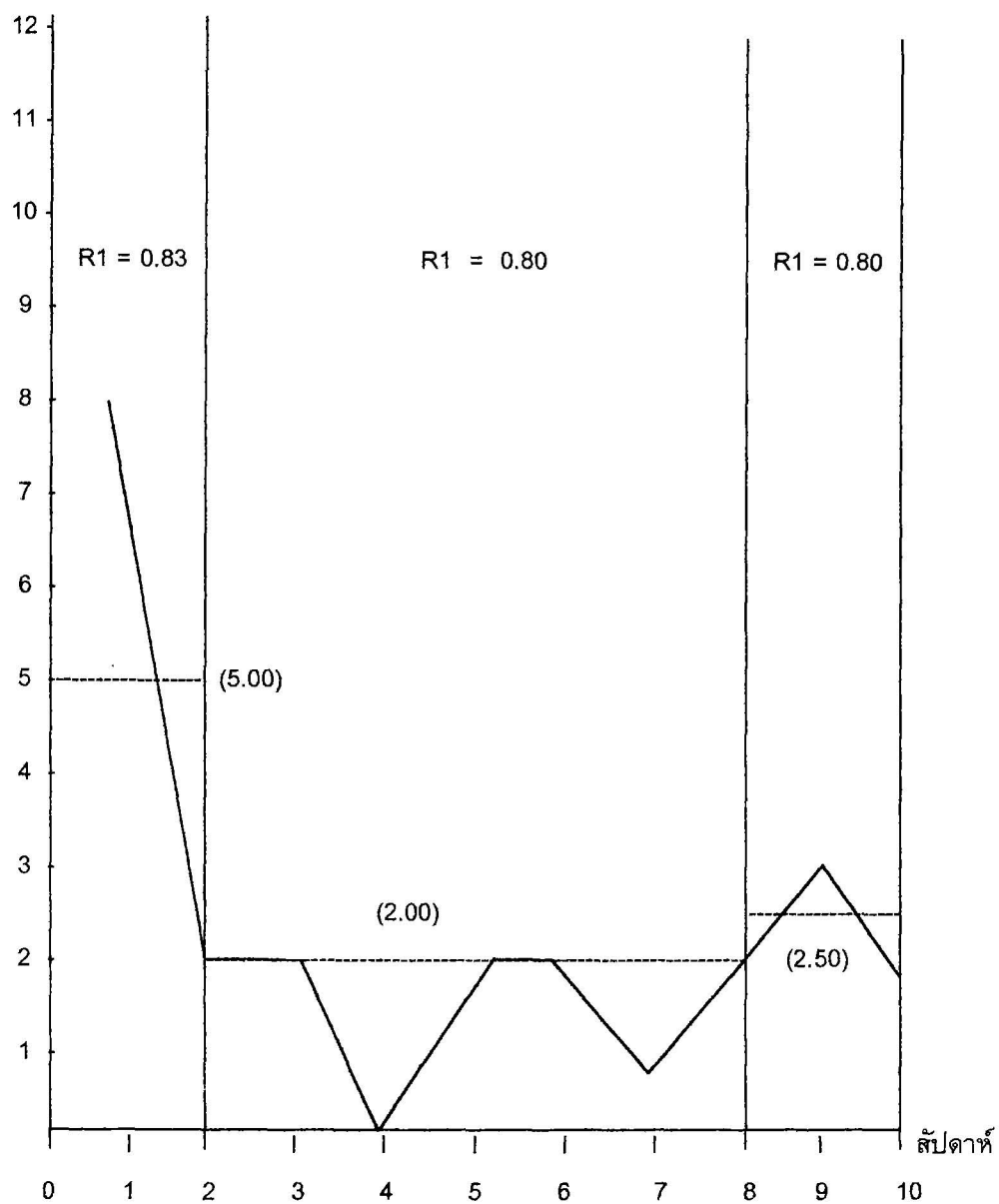
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 16 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 14 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

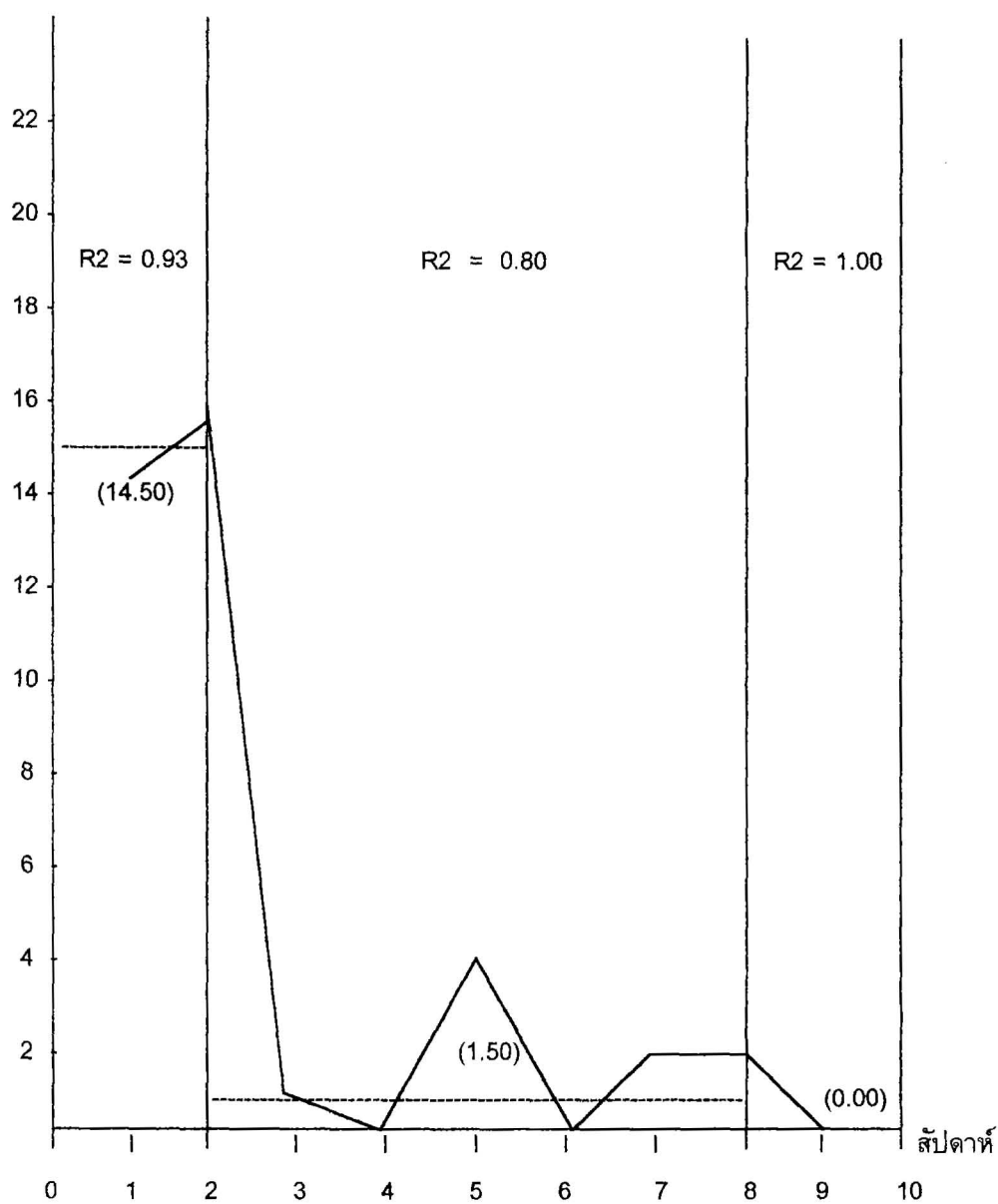
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 17 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 15 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

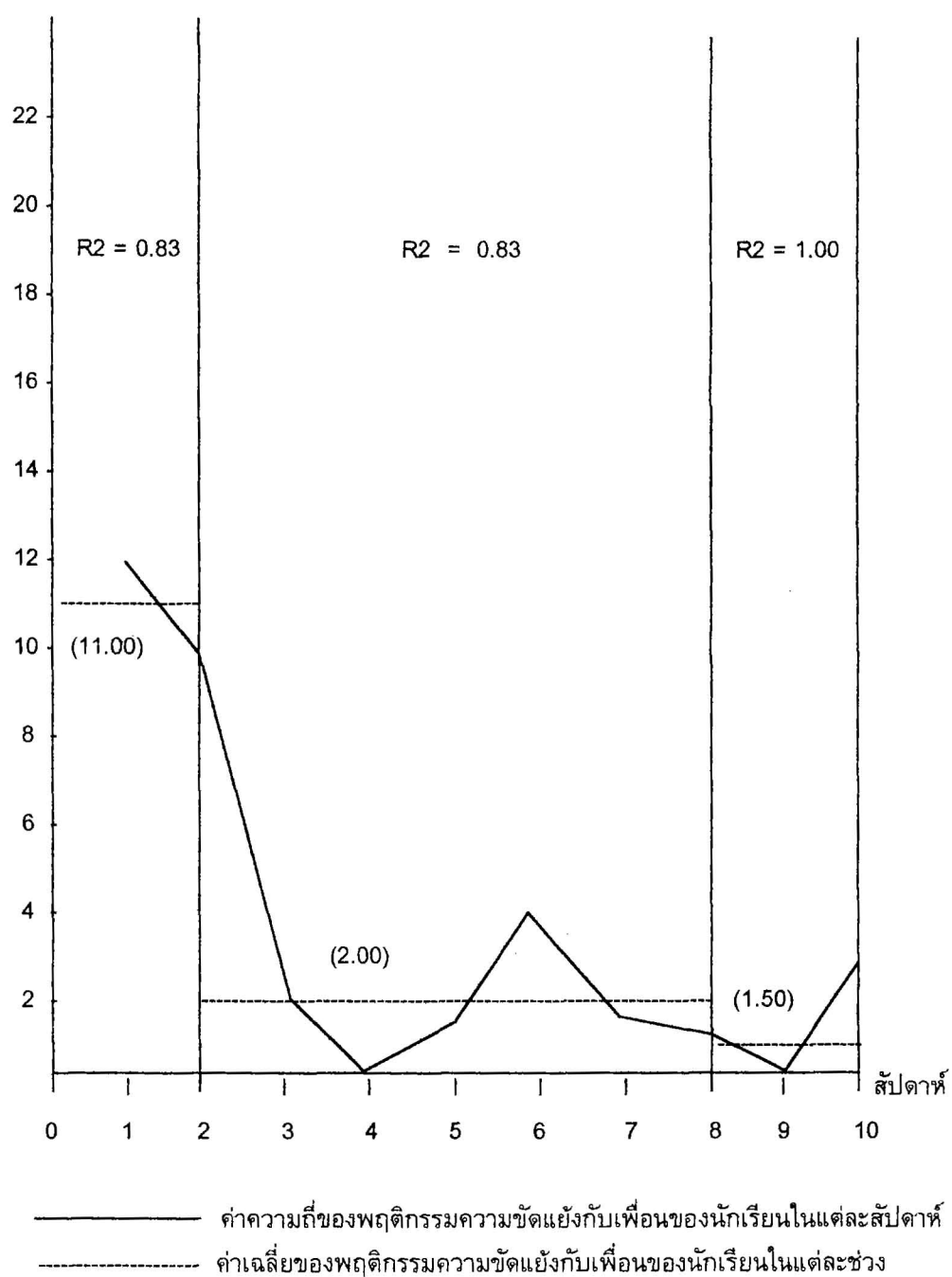
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

———— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

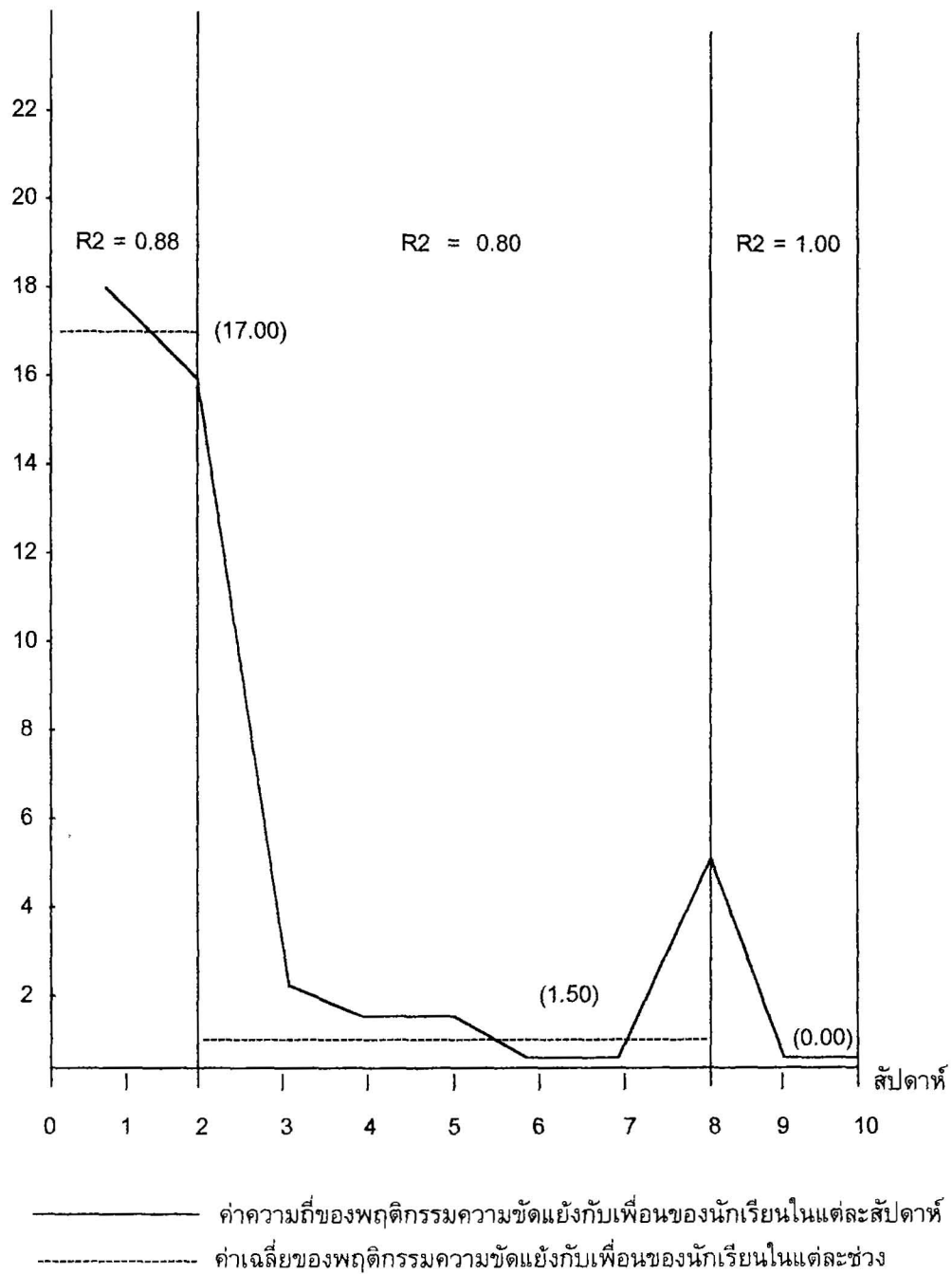
ภาพประกอบ 18 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

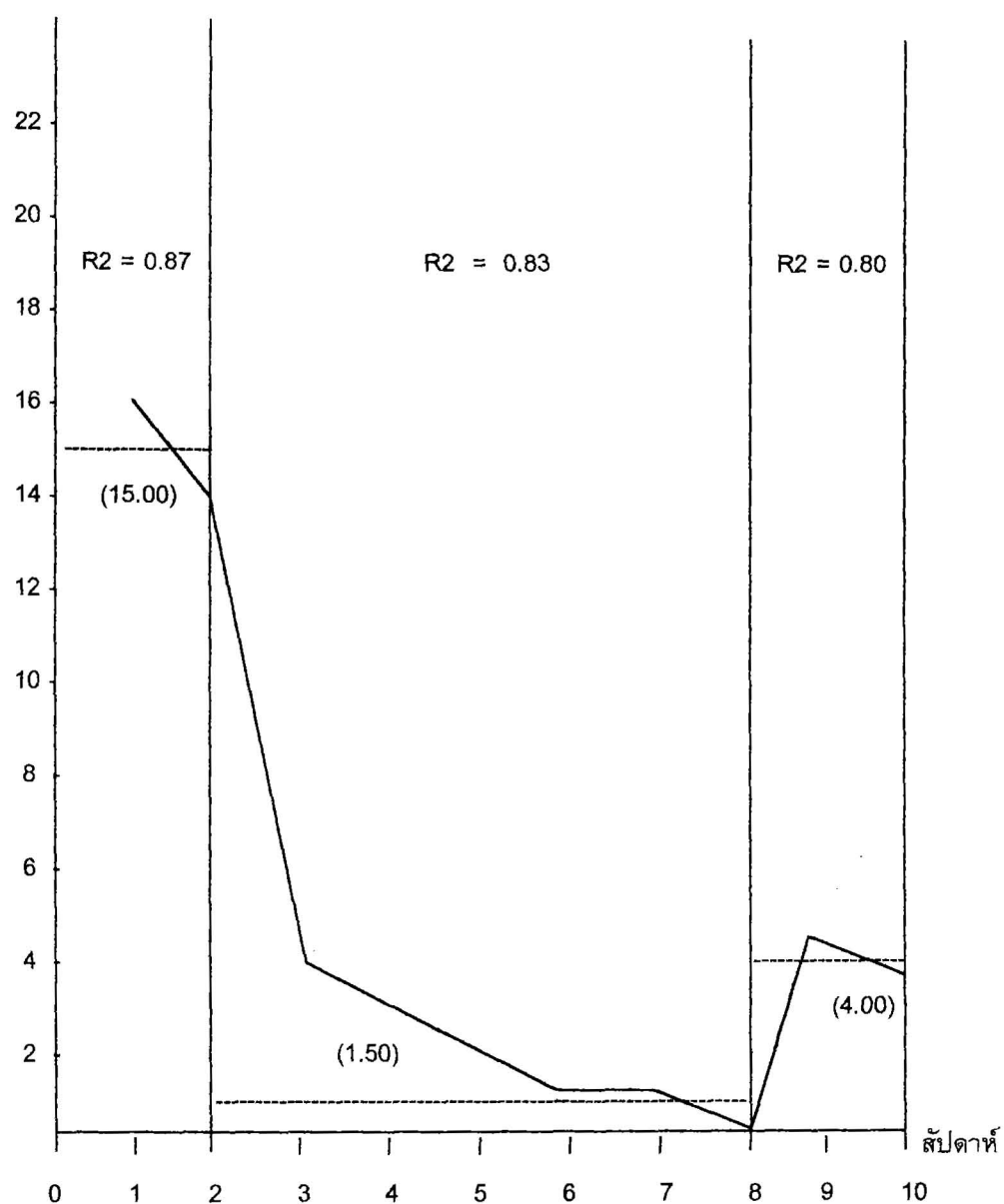
ภาพประกอบ 19 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่ม
ทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ภาพประกอบ 20 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

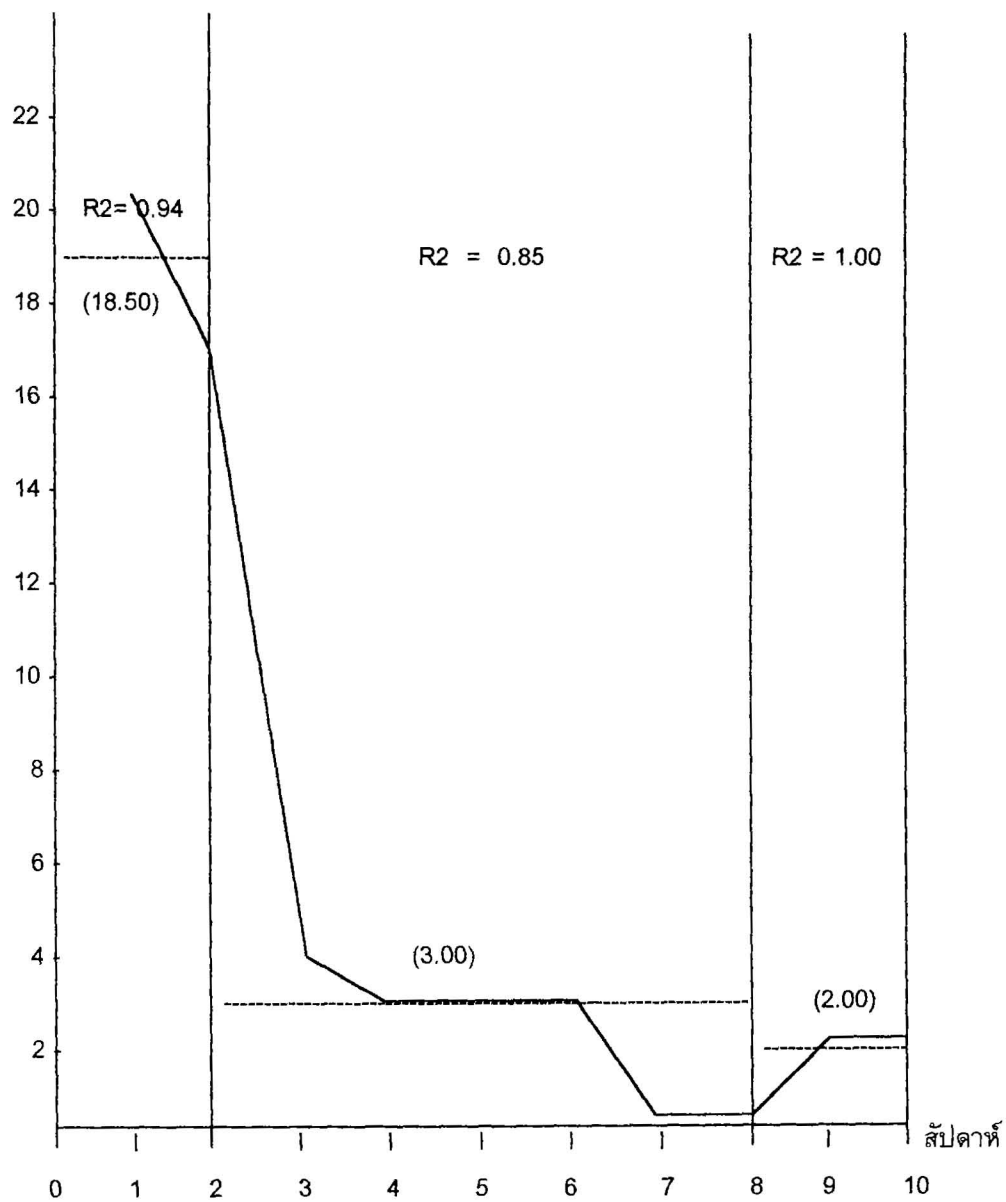
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

- ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 21 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่ม
ทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

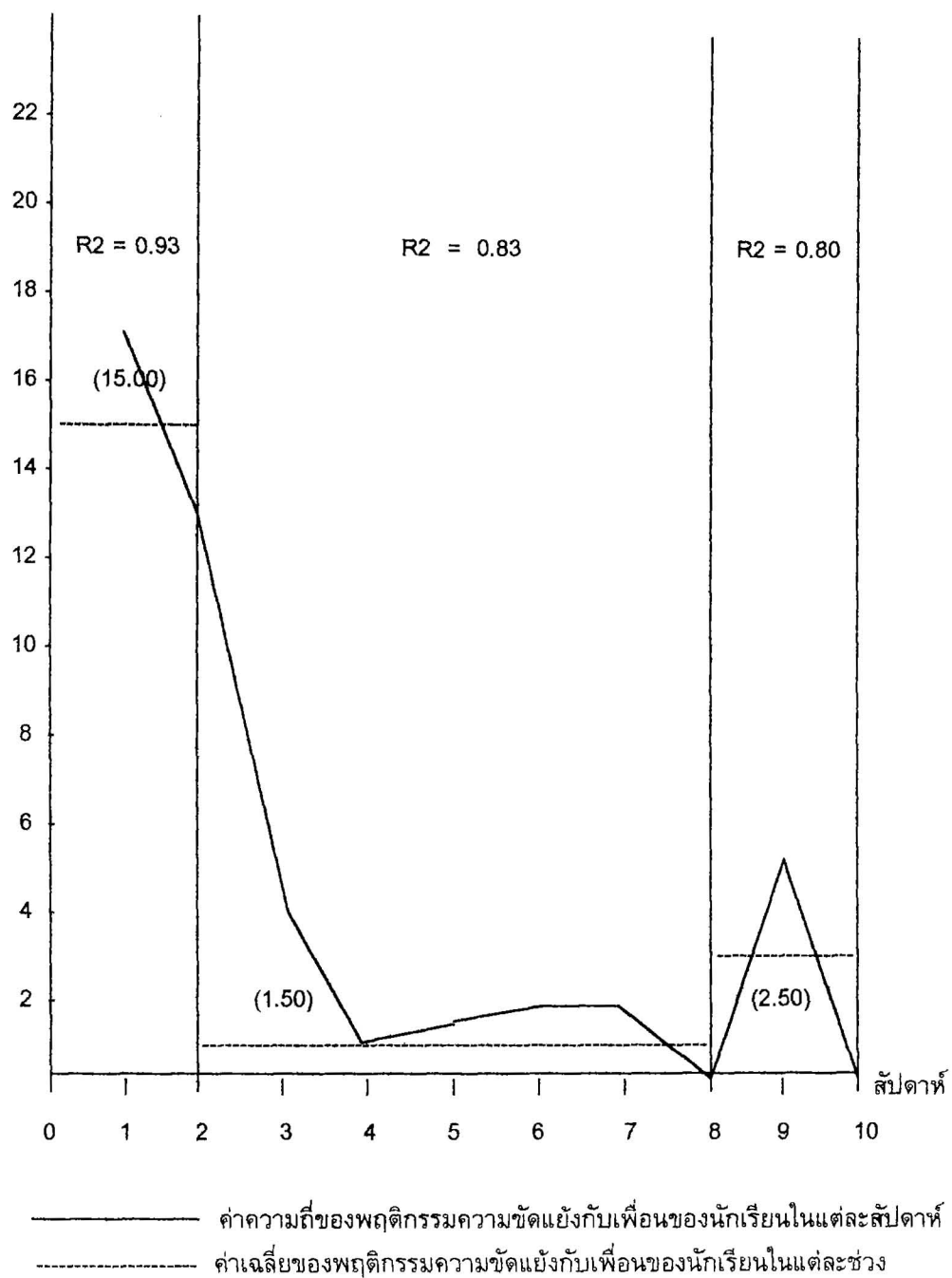
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

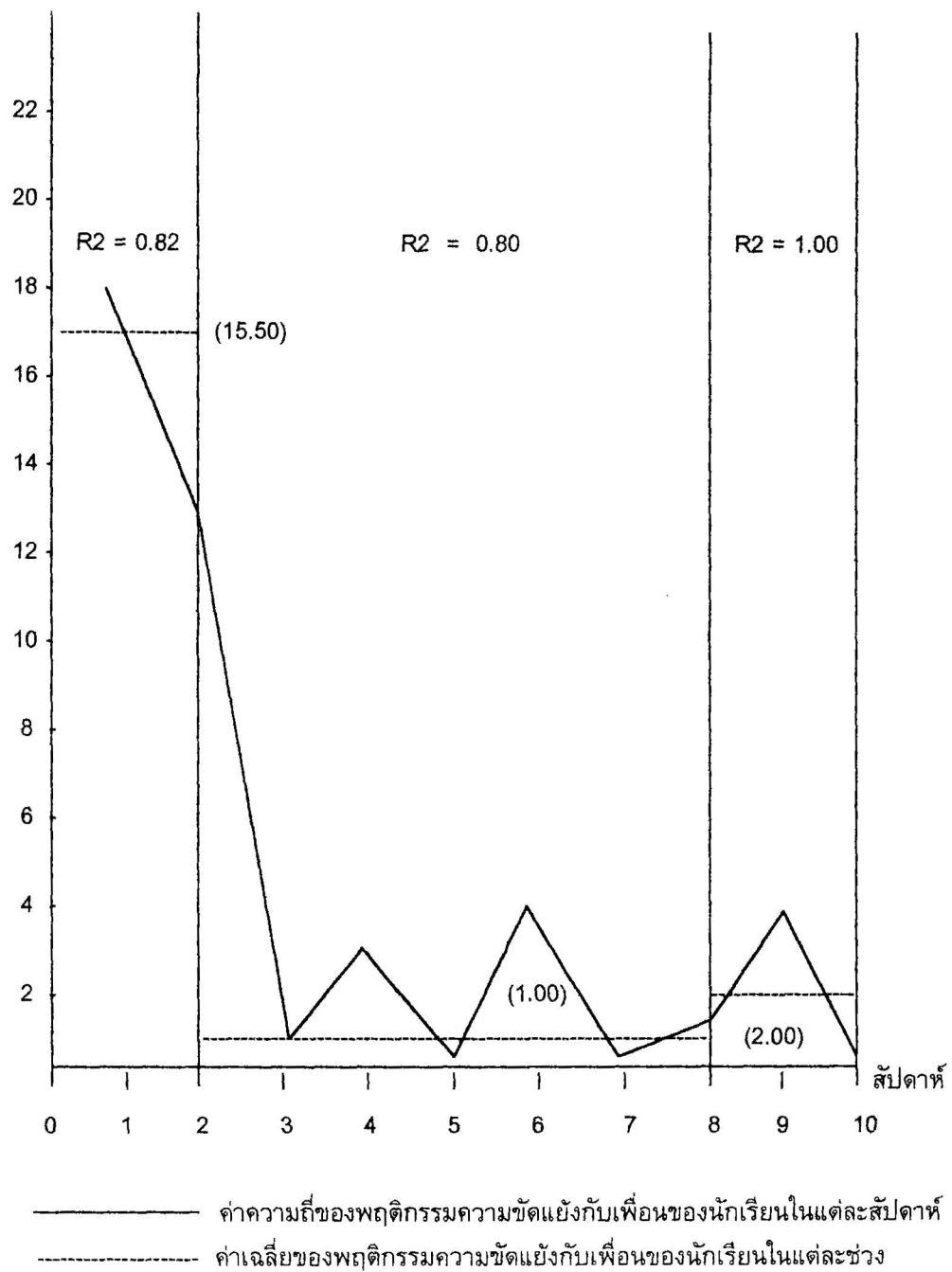
ภาพประกอบ 22 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่ม
 ทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

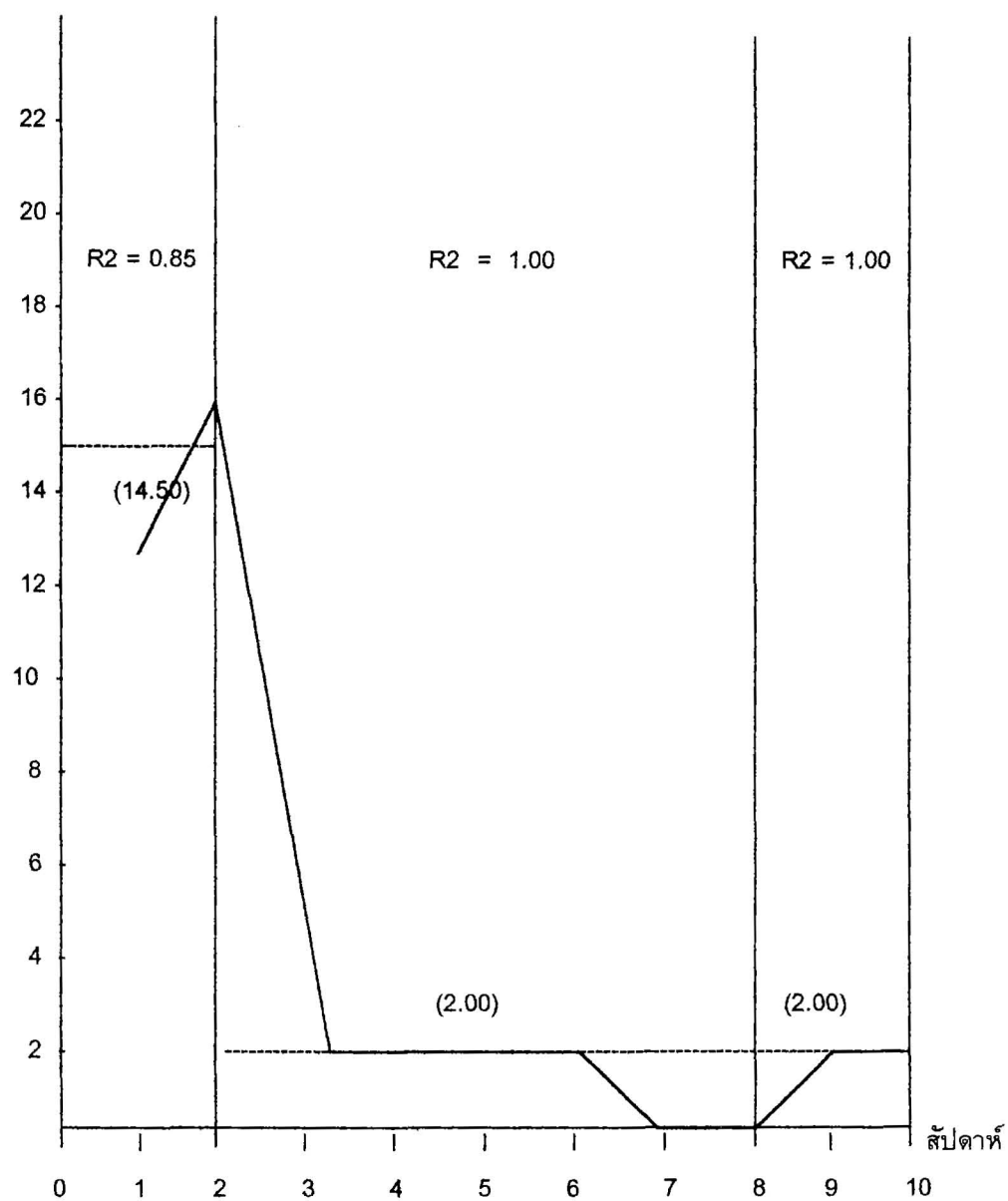
ภาพประกอบ 23 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ภาพประกอบ 24 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

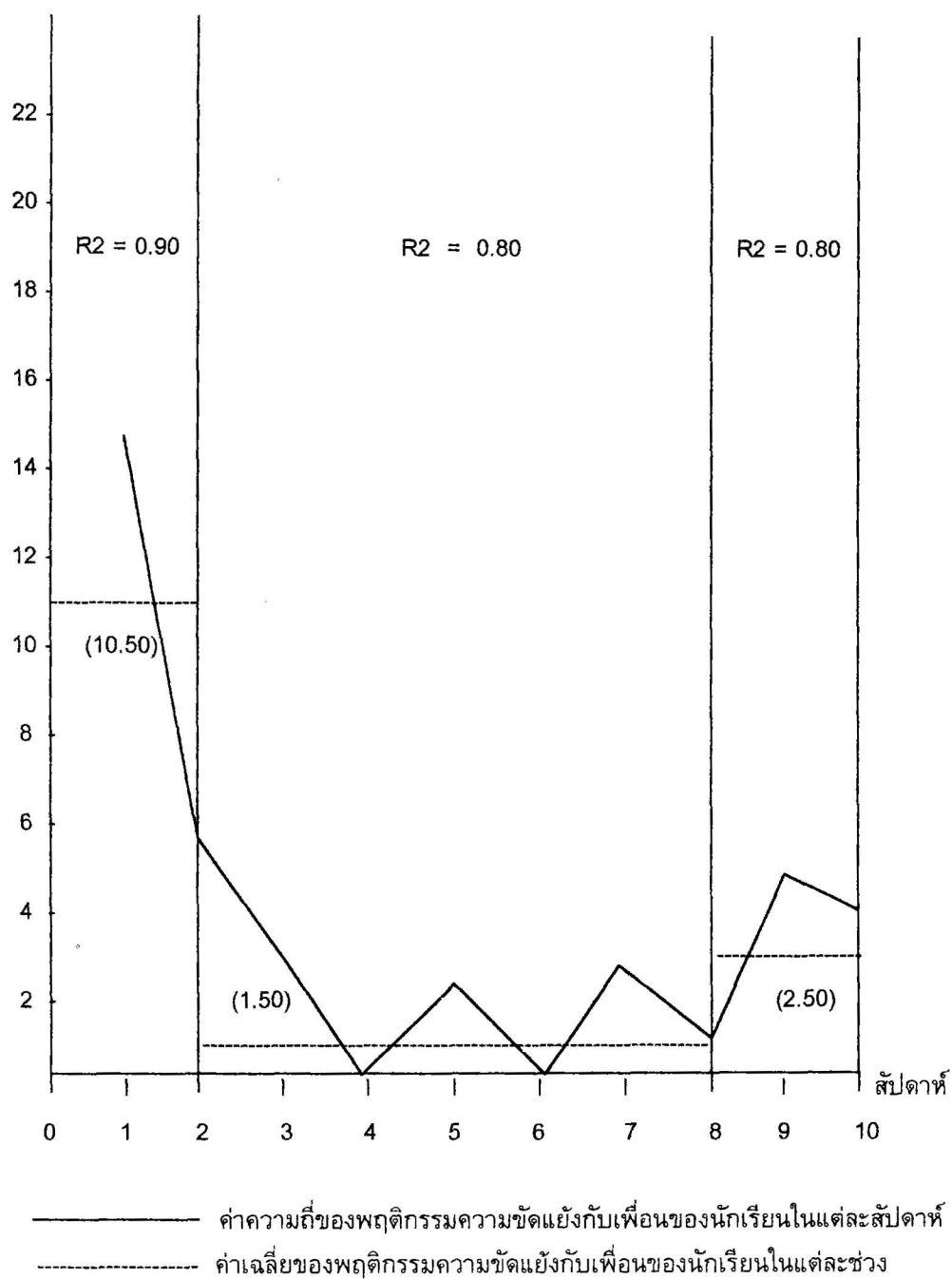
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

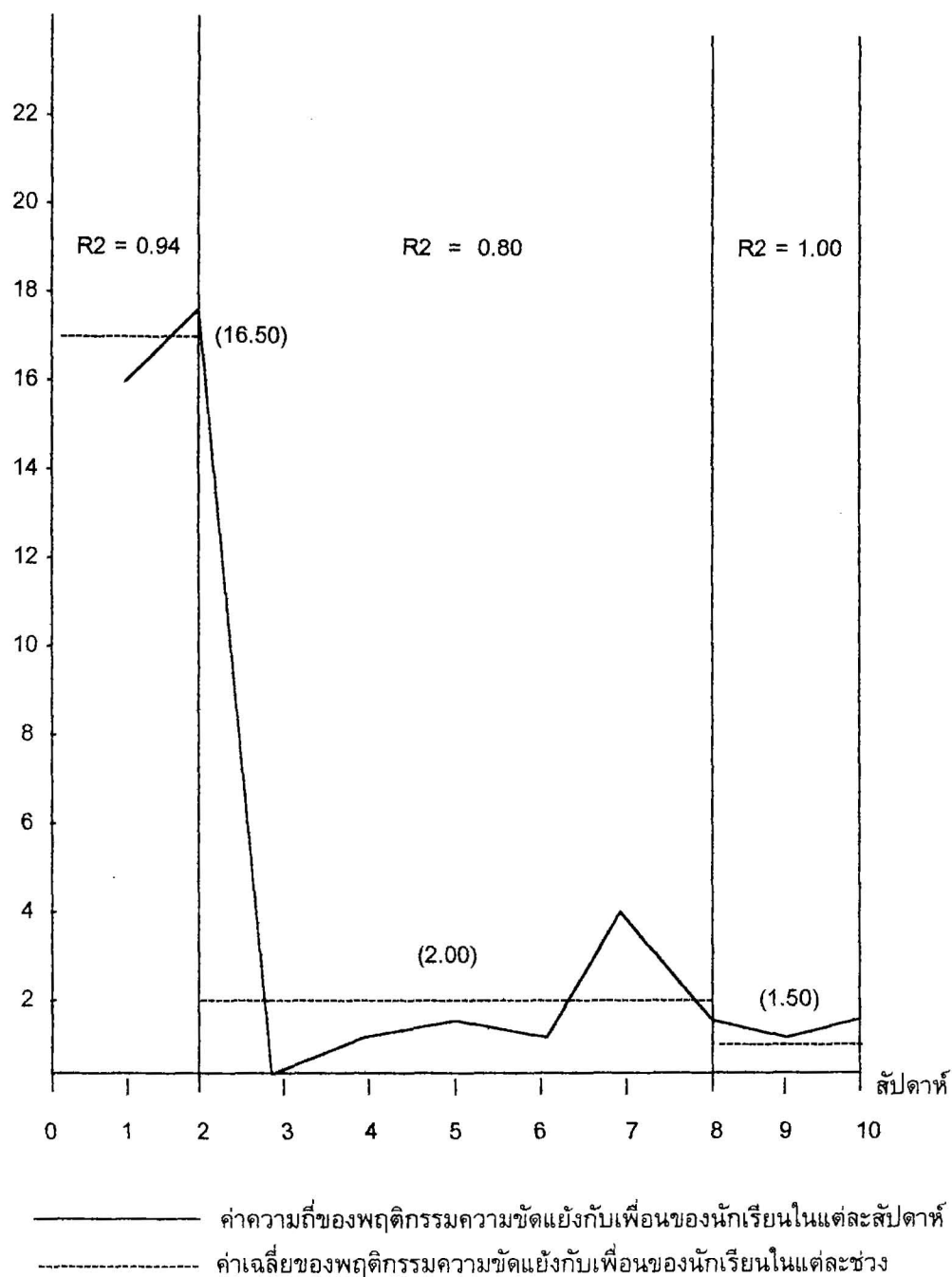
ภาพประกอบ 25 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

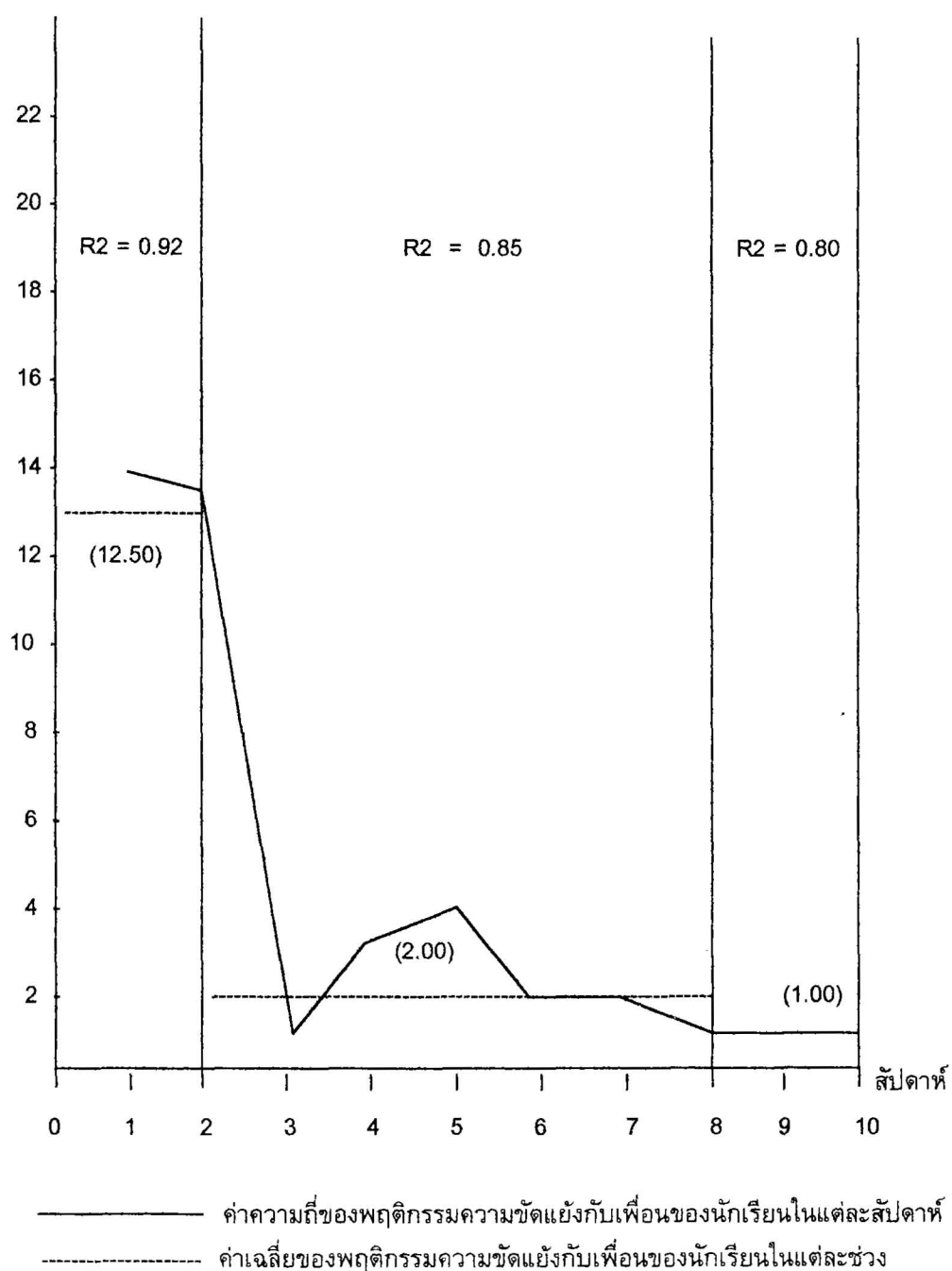
ภาพประกอบ 26 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 9 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

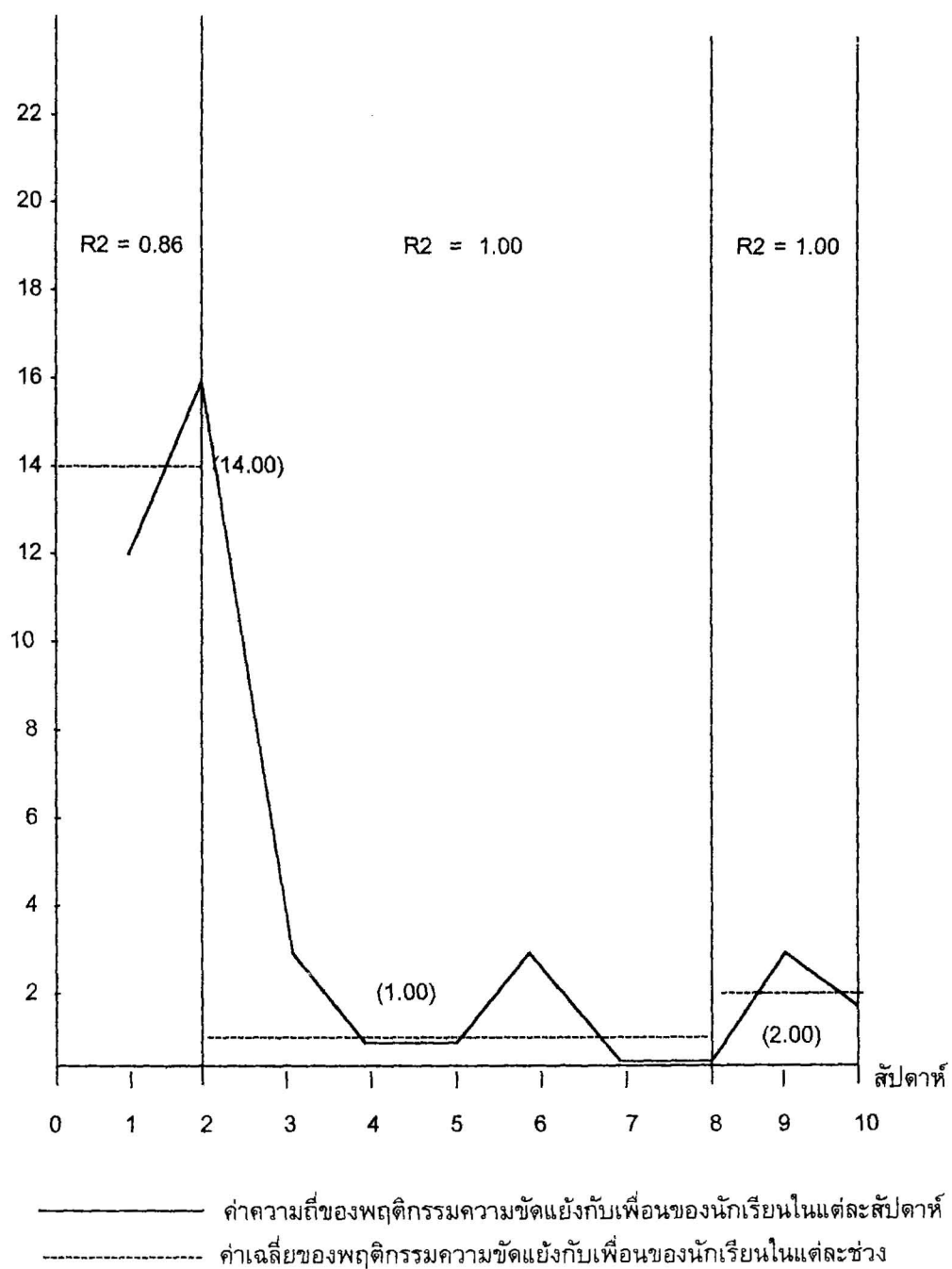
ภาพประกอบ 27 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 10 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

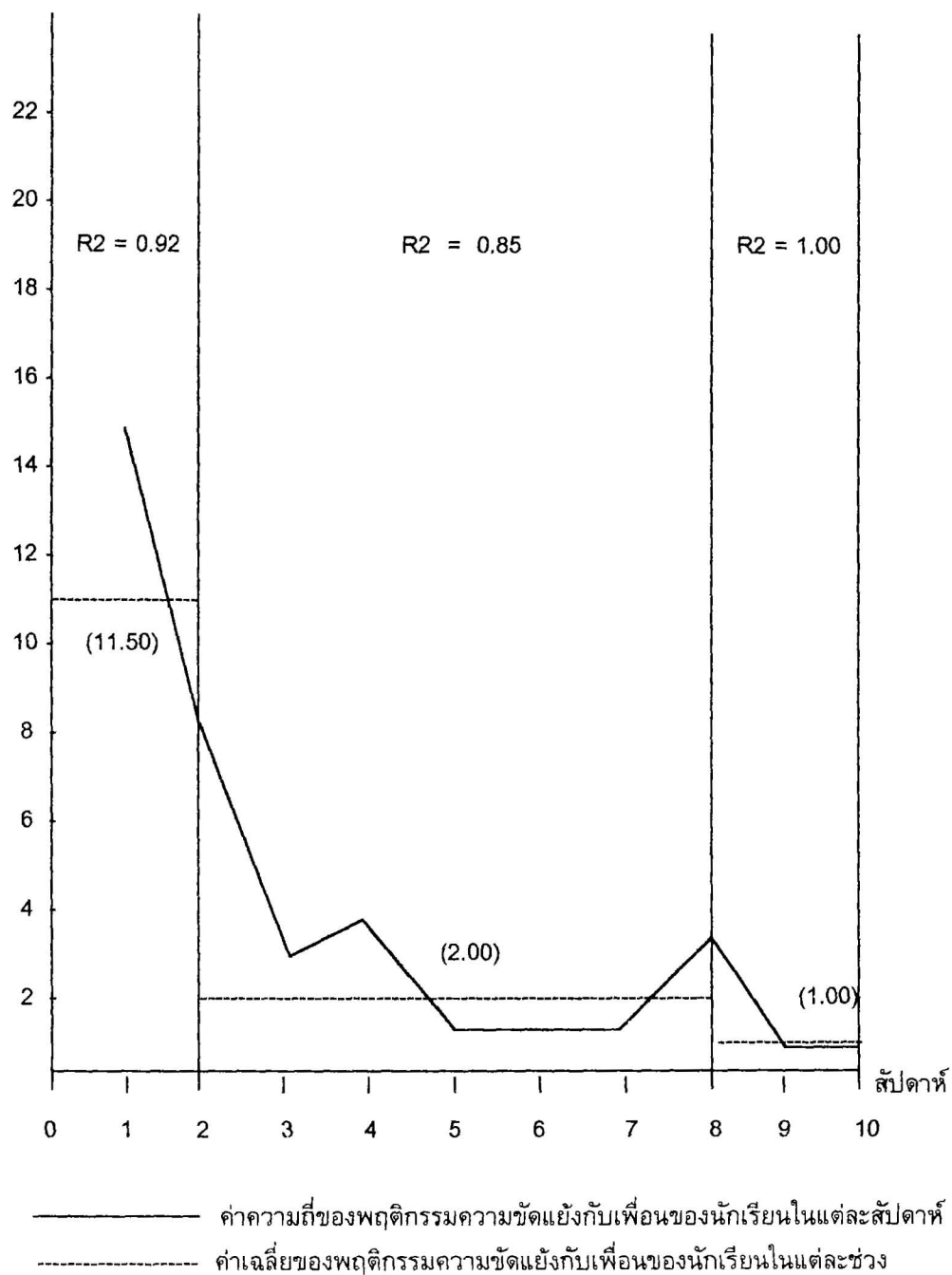
ภาพประกอบ 28 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 11 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

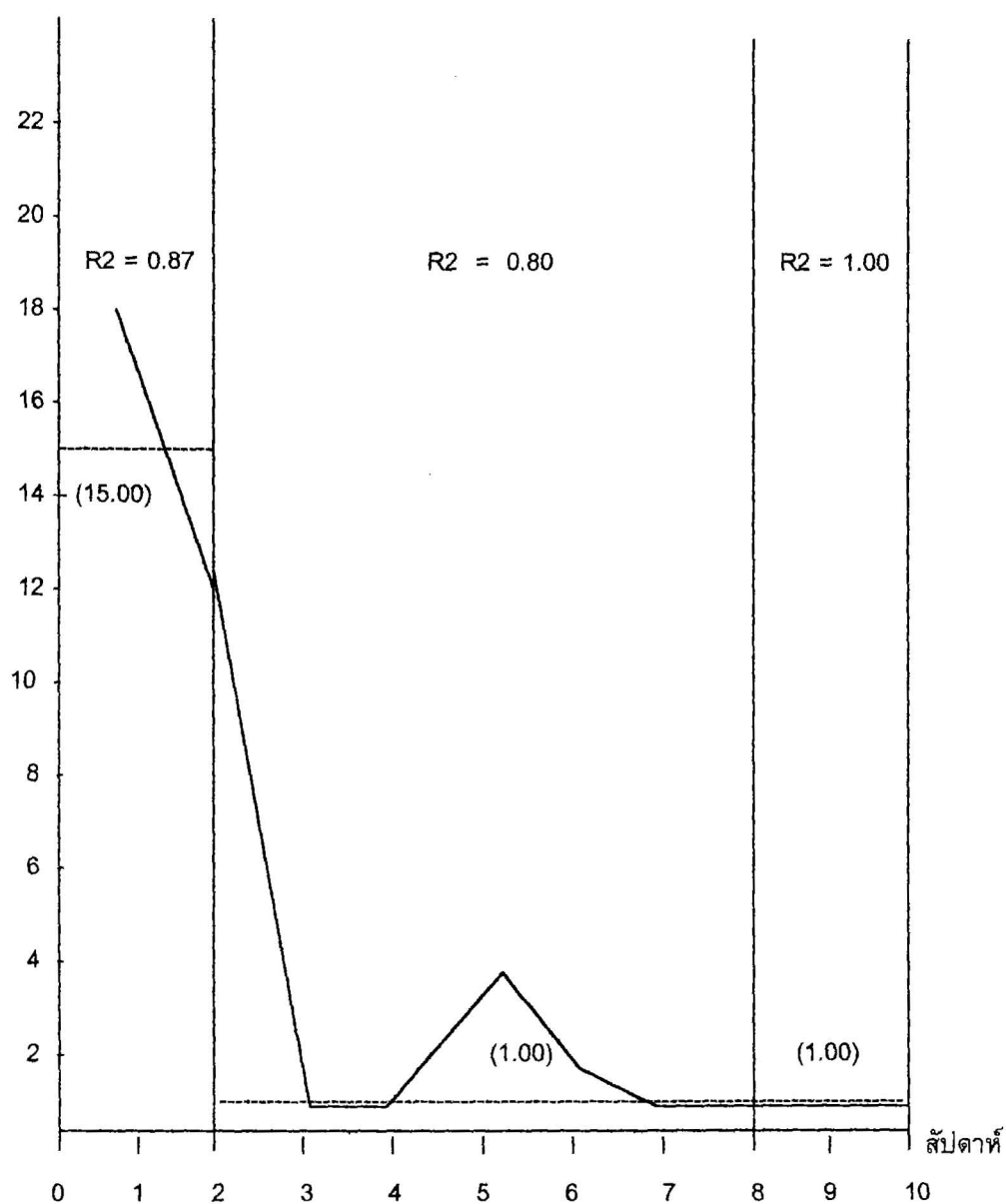
ภาพประกอบ 29 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 12 ในกลุ่ม
ทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ภาพประกอบ 30 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 13 ในกลุ่มทดลองที่ 12 ตลอด 3 ระยะ

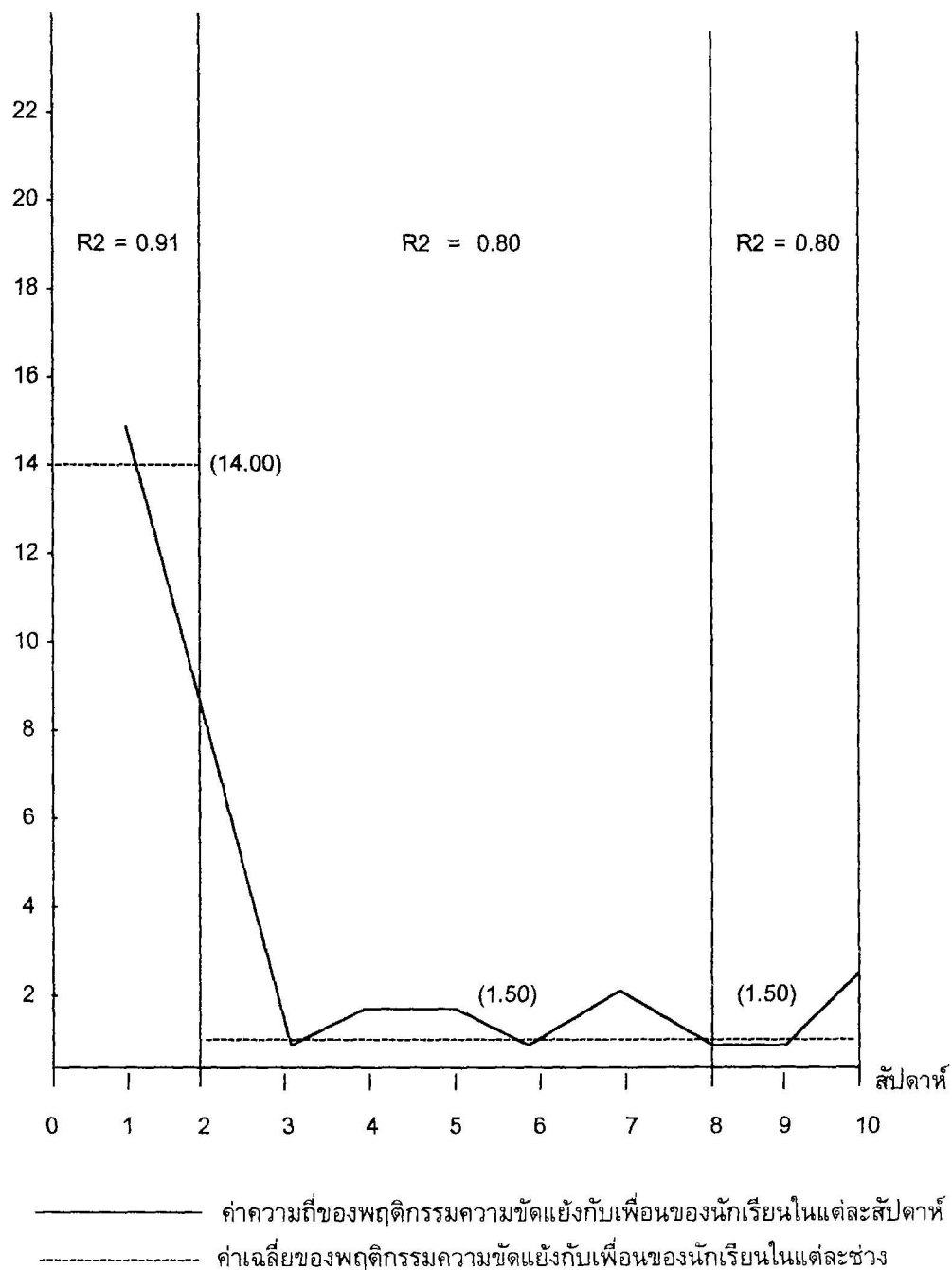
ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

————— ค่าความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 31 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 14 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อน

ภาพประกอบ 32 ความถี่ของพฤติกรรมความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนคนที่ 15 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสายสมร สิงห์ดา
เกิดวันที่	12 สิงหาคม พ.ศ. 2511
สถานที่เกิด	11 หมู่ 3 ตำบลกกโก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	51 / 364 หมู่ 8 หมู่บ้านศรีไทรทอง ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2537	อาจารย์สายผู้สอน โรงเรียนบ้านโคกกรวดหนองพวง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2539	อาจารย์สายผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2541	อาจารย์สายผู้สอน โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ค่ายนารายณ์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2523	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ค่ายนารายณ์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2526	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2530	คุรุศาสตรบัณฑิต (การประถมศึกษา) วิทยาลัยครูเทพสตรีลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2542	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร